

ICDO
CIDD

Rapporten 2001 van de
leden van de
Interdepartementale
Commissie Duurzame
Ontwikkeling

De rapporten van de ICDO-leden voor het jaar 2001

“De vertegenwoordigers van de federale regering zijn gehouden ieder jaar een rapport uit te brengen over het beleid inzake duurzame ontwikkeling en over de uitvoering van het plan in de federale administraties en publieke instellingen die zij vertegenwoordigen”.

(artikel 16 van de wet van 5 mei 1997)

Met betrekking tot de rapporten van de leden, die tezamen met het ICDO-rapport gepubliceerd worden, wordt een tekst van 4 à 5 bladzijden verwacht. Deze tekst zou drie delen kunnen omvatten:

- een korte toelichting bij network-initiatieven ondernomen door het ICDO-lid naar aanleiding van bv. de invulling van de fiches;
- een substantieel deel over de acties/realisaties van het federaal Plan DO in 2001, binnen de bevoegdheden van het betrokken regeringslid (soms is dit ruimer dan het Ministerie), eventueel inclusief specifieke acties rond milieuzorg (aanvullend bij algemene informatie vanuit het rapport van de werkgroep greening);
- een vooruitblik met betrekking tot de prioritaire acties in 2002.

(notulen ICDO-vergadering 28 januari 2002)

De rapporten van de leden worden tezamen met het jaarlijkse ICDO-rapport gepubliceerd. In tegenstelling tot het ICDO-rapport zijn het geen binnen de ICDO overlegde documenten en vallen zij dan ook telkens onder de verantwoordelijkheid van het betreffende ICDO-lid.

Rapporten van de leden

Inhoudstafel

Rapport van de heer F. SONCK, voorzitter, vertegenwoordiger van de Staatssecretaris voor Energie en Duurzame Ontwikkeling	1
Rapport van mevrouw N. HENRY, ondervoorzitster, vertegenwoordigster van de Minister van (Economie en) Wetenschappelijk Onderzoek, belast met het Grootstedenbeleid	5
Rapport van de heer M. DE WIN, ondervoorzitter, vertegenwoordiger van de Minister van Consumentenzaken, Volksgezondheid en Leefmilieu	15
Rapport van mevrouw R. VAN DE PUTTE, ondervoorzitster, vertegenwoordigster van de Staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking, toegevoegd aan de Minister van Buitenlandse Zaken	25
Rapport van mevrouw F. AUDAG-DECHAMPS, lid, vertegenwoordigster van de Eerste Minister	29
Rapport van mevrouw N. DERY, lid, vertegenwoordigster van de Minister van Werkgelegenheid	31
Rapport van de heer G. SLEEUWAGEN, lid, vertegenwoordiger van de Minister van Buitenlandse Zaken	39
Rapport van de heer O. RIJCKMANS, lid, vertegenwoordiger van de Minister van Begroting, (Maatschappelijke Integratie en Sociale Economie)	43
Rapport van mevrouw V. CNUUDE, lid, vertegenwoordigster van de Minister van Mobiliteit en Vervoer	45

Rapport van de heer J. DE BEENHOUWER, lid, vertegenwoordiger van de Minister van Binnenlandse Zaken	51
Rapport van mevrouw D. DE BRUCQ, lid, vertegenwoordigster van de Minister van Sociale Zaken en Pensioenen	59
Rapport van de heer P. DROGART, lid, vertegenwoordiger van de Minister van Ambtenarenzaken en Modernisering van de Openbare Besturen	71
Rapport van de heer G. VERBEKE, lid, vertegenwoordiger van de Minister van Landsverdediging	73
Rapport van de heer L. DE LEEBEECK, lid, vertegenwoordiger van de Minister van Justitie	77
Rapport van de heer J. BAVEYE, lid, vertegenwoordiger van de Minister van Financiën	81
Rapport van de heer V. HANCHIR, lid, vertegenwoordiger van de Minister van Telecommunicatie en Overheidsbedrijven en Participaties	89
Rapport van de heer H. TIMBREMONT, lid, vertegenwoordiger van de Staatssecretaris, toegevoegd aan de Minister van Buitenlandse Zaken	91
Rapport van de heer E. BAUDHUIN, expert, vertegenwoordiger van de Minister van Economie (en Wetenschappelijk Onderzoek, belast met Grootstedenbeleid)	93
Rapport van de heer H. HERNALSTEEN, expert, vertegenwoordiger van de Minister toegevoegd aan de Minister van Buitenlandse Zaken, belast met Landbouw	101
Rapport van Mevrouw M. SMEETS, experte, Federale Coördinatieceel voor Milieuzorgacties en Contactgroep "Milieubeheer"	105

Rapport van de heer F. SONCK, voorzitter, vertegenwoordiger van de Staatssecretaris voor Energie en Duurzame Ontwikkeling

1. Uitwerking van het Plan in 2001

De omzetting van de Europese richtlijnen, inzake de liberalisering van de markt, werd voortgezet tijdens het jaar 2001. De wet van 29 april 1999 werd aangepast om het operationeel karakter van het nieuw wettelijk en reglementair kader van deze sectoren te verbeteren. Men kan beschouwen dat behalve de aanstelling van de Beheerder en de finale aanpassing van het technisch reglement dat vanaf nu zal worden toegepast om de toegang tot het net te bevorderen, België zich aan zijn verplichtingen heeft geconformeerd.

De petroleumsector genoot een speciale aandacht. De verbeteringen die werden aangebracht aan het programmacontract moeten een betere beheersing waarborgen van de binnenlandse prijzen, terwijl België als Voorzitter van de Europese Raad, België voortdurend de dialoog tussen de producerende en consumerende landen heeft gedynamiseerd. De discussies werden voortgezet met de sector met het oog op de oprichting van een centraal opslagorgaan, naar het voorbeeld van de structuren die werden ingesteld in de meeste buurlanden.

Een ander actiedomein waarin ons land zich heeft onderscheiden is dat van de problematiek "energie-klimaat", zowel voor de productie van de "duurzame" energie als voor de vermindering van "niet-duurzame" energie. deze kwestie neemt haar volledige omvang aan in het licht van de op handen zijnde ondertekening van het Protocol van Kyoto door België. De naleving van onze internationale verbintenissen ten voordele van de bescherming van het klimaat, zal meer dan ooit een politieke inzet van het grootste belang zijn. Het is nodig om hier de nodige aandacht op te blijven vestigen.

De voornaamste ontwikkelingen inzake de uitwerking van het federaal Plan inzake duurzame ontwikkeling in dit domein zijn:

2. De grote assen

2.1. HET UITWERKEN EN HET OPVOLGEN VAN HET NIEUW NATIONAAL KLIMAATPLAN (DE FEDERALE GEDEELTEN VAN HET PLAN)

De grote assen van het Nationaal Klimaatplan werden op punt gesteld en zouden moeten goedgekeurd worden in het begin van 2002. De maatregelen betreffende energie die in de studiefase zijn, zijn de volgende:

- de reglementering, met inbegrip van de dwingende normen;

-
- de informatie en de sensibilisering van de economische agenten en de gebruikers;
 - de brancheakkoorden (met een eventuele taxatie);
 - de economische instrumenten, die gebaseerd zijn op de wetten van de markt. Onder deze instrumenten figureren hoofdzakelijk, de fiscaliteit en de handel in de rechten/vergunningen van de emissies; dit laatste kan gebeuren tussen de Staten of tussen de economische operatoren.

2.2. PRIJSPOLITIEK DIE EEN RATIONELER GEBRUIK VAN DE ENERGIE AANMOEDIGT

Verscheidene scenario's werden uitgewerkt en besproken inzake de fiscaliteit met een ecologisch objectief, inzonderheid de CO₂-energietaks en de verlaging van de BTW van de respectieve milieuproducten. Voor wat betreft de CO₂-energietaks worden de relatie met de brancheakkoorden aangesneden, een systeem van sociale correcties alsook de begeleidende vermindering van de sociale lasten.

2.3. PRIJSPOLITIEK DIE BIJDRAAGT TOT DE ONTWIKKELING VAN SCHONERE OF HERNIEUWBARE ENERGIEËN

Het accent werd tijdens alle werkzaamheden, die moeten leiden tot de liberalisering van de elektriciteits- en gasmarkt, gelegd op een prijspolitiek die de ontwikkeling van schonere energieën aanmoedigt.

Verscheidene denkpistes werden onderzocht:

- gedifferentieerde taxatie van de brandstoffen in functie van hun koolstofgehalte;
- fiscale aftrek voor investeringen die energiebesparend zijn, bijvoorbeeld ten voordele van het gas;
- internationalisering van de externe kosten van de fossiele brandstoffen.

2.4. UITWERKING VAN EEN GEHARMONISEERD SYSTEEM VAN GROENE STROOMCERTIFICATEN

Een ontwerp van koninklijk besluit inzake de kleinst mogelijke afzet van een minimaal volume op de markt (conform artikel 7 van de Belgische wet inzake de liberalisering van de elektriciteitsmarkt) werd opgesteld. Het is nog niet van kracht maar het stelt een systeem voor van groene stroomcertificaten, met verplichte quota's (op straffe van boete) voor elektriciteit die voortkwam uit hernieuwbare energiebronnen aan de leveranciers van elektriciteit op het transmissienet. Die quota's variëren tussen 2,5 % voor 2003 tot 6 % voor 2010. Overigens werken de Gewesten en de federale overheid tezamen voor het uitwerken van een software voor de opname en het boeken van de groene stroomcertificaten. Een samenwerkingsakkoord inzake de administratieve coördinatie van de verscheidene overheden wordt nu goedgekeurd.

2.5. ANALYSE VAN DE DIVERSE VOORSTELLEN VAN DE EUROPESE COMMISSIE

Ons land onderscheidde zich, tijdens zijn voorzitterschap door een door een zeer sterk engagement voor de initiatieven die nu worden onderzocht op het Europees vlak en het resultaat dat werd geogst tijdens ons voorzitterschap is veelbetekenend.

- Bevordering van biobrandstoffen: zoals veel andere LS, oordeelde België dat het project niet verdiende om er zich met de grootste energie aan te wijden om reden van de zwakke verhouding kosten/doeltreffendheid van deze maatregel inzake vermindering van CO₂.
- Invoering van een CO₂-energietaks: zelfs indien het dossier niet vorderde heeft het Belgisch Voorzitterschap nochtans mogelijk gemaakt om de belangen die op het spel staan te identificeren, zodanig dat de discussies "met open vizier" kunnen plaats vinden.
- Energetische certificatie van de gebouwen: het dossier bevindt zich reeds in een gevorderd stadium (algemene oriëntering van de Raad onder Belgisch Voorzitterschap en eerste lezing van het EP).
- Handel in emissiequota's. De discussies gaan verder op het Europees niveau over essentiële kwesties zoals het al dan niet verplichtend karakter van het systeem, de methode van toekenning van de quota's, de mogelijkheid om te bankieren, enz.

2.6. OPSTELLEN VAN FISCALE MAATREGELEN VOOR DE ENERGIEBESPARENDE INVESTERINGEN

Ontwerpen van uitvoeringsbesluiten inzake maatregelen van fiscale aftrek werden uitgewerkt. Het betreft de toepassing van het artikel 33 van de wet houdende de hervorming van de belasting op de natuurlijke personen die een maatregel inhoudt over de energiebesparende uitgaven. Er werd eveneens voorzien om de voorwaarden van fiscale aftrek voor de energiebesparende investeringen in de ondernemingen te herzien. Het K.B. moet worden voorgesteld in 2002.

2.7. BEVORDERING VAN EEN RUIME INFORMATIE EN VERSPREIDING HIERVAN INZAKE ENERGIE (TARIEVEN, LABELS....)

De acties ter bevordering van een ruime informatie van de burger en van de ondernemingen werden resoluut ondernomen. Het MINECO werkt actief mee aan de progressieve verbetering van een nieuwe site. Aangezien dat het aan de administraties toekomt om het voorbeeld te geven, werd een coördinatiegroep samengesteld voor het milieubeheer van de administraties van het departement. De eerste resultaten werden bekendgemaakt en ze zijn veelbelovend wat betreft de mogelijkheden van verbetering van energetische doeltreffendheid van de federale gebouwen.

2.8. OPZOEKINGEN OVER DE PRIORITAIRE ASPECTEN VAN DE ENERGETISCHE POLITIEK

Een studie die werd besteld op het federaal vlak poogt om te bepalen hoe België zich het best kan voorbereiden op de toepassing van de mechanismen van Kyoto. In dit stadium, verwacht men de resultaten van de studies die werd geleid door ECONOTEC en ECOLA om de respectieve bevoegdheden in dit domein beter te definiëren. Op basis van de bevoegdheden en in samenwerking met alle actoren, zullen scenario's over de toepassing worden uitgewerkt voor elke mechanisme.

Beheer van de vraag naar energie. Een studie van 15 maanden die de bevoegdheden van zeven researchteams die verspreid zijn over 5 Europese landen, waaronder België, werd gestart om een operationeel kader te bepalen voor de vermindering van de energievraag in de voornaamste activiteitensectoren.

Rapport van mevrouw N. HENRY, ondervoorzitster, vertegenwoordigster van de Minister van (Economie en) Wetenschappelijk Onderzoek, belast met het Grootstedenbeleid

In 2001 liep het eerste plan voor wetenschappelijke ondersteuning van een beleid gericht op duurzame ontwikkeling (PODO I) ten einde en werden de in 2000 door de Ministerraad goedgekeurde programma's ten uitvoer gebracht.

De drie prioriteiten voor de komende vijf jaar zijn de verspreiding van de telecommunicatie, de sociale cohesie en het plan voor wetenschappelijke ondersteuning van een beleid gericht op duurzame ontwikkeling.

Behalve het PODO II dat in zijn geheel beantwoordt aan de wetenschappelijke ondersteuning van duurzame ontwikkeling (DO), ondersteunen de programma's sociale cohesie en verspreiding van de telecommunicatie sommige aspecten van DO die niet aan bod zijn gekomen in het PODO II, zoals uiteengezet in het verslag 2000.

1. PODO I

Het PODO I dat vóór het "Federaal plan duurzame ontwikkeling" werd ontworpen en dat thans afloopt, is met zijn wetenschappelijke ondersteuning vooruitgelopen op sommige vragen van het plan.

Daar beide plannen Agenda 21 en door België ondertekende internationale verdragen als basis hebben, werd een zekere convergentie verwacht.

De informatie hierna betreft de in dit kader uitgevoerde individuele projecten en platforms alsook de valorisatie.

1.1. INDIVIDUELE PROJECTEN

Informatie hierover is beschikbaar in de databank Fedra via de site van de DWTC (<http://www.belspo.be>) waar via een zoekopdracht per "thema" of per "promotor" toegang wordt verkregen tot de verschillende programma's en projecten.

Naast een beschrijving van het onderzoek, vindt men er publicaties over het project, het volledige eindverslag en een samenvatting ervan (in zover de contracten zijn afgelopen). Deze laatste zijn ook raadpleegbaar via de DWTC-site in de rubriek "nieuw – publicaties on line".

Zonder volledig te zijn (een uitgebreider verslag van de resultaten in het kader van dit plan wordt later gepubliceerd), volgen hieronder enkele voorbeelden van ondersteuning van de besluitvorming in de brede betekenis van het woord, rekening houdend met het feit dat voor de besluitvorming niet alleen nood is aan modelleringsresultaten, indicatoren ... maar ook aan technische gegevens en instrumenten.

Hier worden derhalve een paar voorbeelden aangehaald met verwijzing naar de betrokken gedeelten van het plan, te weten:

Met het oog op een wetenschappelijke ondersteuning van overwogen beleidsmaatregelen in het kader van de acties "Landbouw – mariene milieu – biodiversiteit" en "Energie – vervoer - ozon en klimaatsverandering" (deel 2.3 en 2.4 van het FPDO):

"Geïntegreerd stikstofbeheer in de landbouw en nitrietnormen", M. Frankinet, CRA.

Het doel van dit project is na te gaan of een bemestingsadvies, op grond van een raming van wat de gewassen nodig hebben en van hetgeen aan de bodem werd toegevoegd, een optimaal rendement oplevert en de hoeveelheid minerale stikstof die na de oogst in het bodemprofiel aanwezig is zo klein mogelijk houdt, en waarvoor op dit ogenblik normen uitgewerkt worden.

"Normalisatie van de residu-analyse van hormonen en veterinaire geneesmiddelen in levensmiddelen van dierlijke oorsprong", M. Cornelis, IVK/IEV, G. Maghuin-Rogister, ULg, C. Van Peteghem, RUG.

Dit onderzoek had als doel een overzicht op te stellen van de methoden die na validatie genormaliseerd zouden kunnen worden voor de analyse van specifieke groepen groeifactoren zoals geslachtshormonen, B-agonisten, glucocorticoiden en diergeneeskundige geneesmiddelen (antibiotica). Dit overzicht krijgt de vorm van een gegevensbank, beschikbaar op een telematisch netwerk.

"Soorten diversiteit: Belang voor duurzaamheid van ecosystemen en impact van klimaatsverandering", Prof Nijs, UIA - Reheul, RUG.

Studie van de invloed van beheerspraktijken (afmaaiingsregime, bemesting, ...) en van de klimaatsveranderingen (droogte extremen) op de werking, de stabiliteit, de weerstand en de veerkracht (resilience) van grasachtige ecosystemen (gematigde koude weides) verbonden aan de evolutie van de biologische diversiteit waaruit ze samengesteld zijn.

"Biochemische cycli van bosesystemen in relatie tot Global Change en Duurzame Ontwikkeling", R. Lemeur, RUG, P. André, R. Ceulemans, UIA, J.-C. Gérard, ULg, E. Laitat, FSAGx, J. Van Slijken, IBW, F. Veroustraete, VITO.

Studie van de impact van de toename aan CO₂ en temperatuur op de koolstofcycli, de nutriënten en water in de 6 meest representatieve Belgische bosesystemen. Aanbevelingen voor een bosbeleid verenigbaar met een duurzame ontwikkeling.

"Geïntegreerde modellering van de hydrologische cyclus in de context van klimaatveranderingen", J. Smits, ULG, A. Monjoie, ULg, S. Dautrebande, FSAGx, A. Dassargues, KUL, J. Feyen, KUL, D. Gellens, IRM.

Het effect voorspellen van klimaatsverandering (extreme regen, droogte, stijging van de gemiddelde T°) op de hydrologische cyclus en van de evolutie van de watervoorraden op sub-stroombekken- en stroombekkenniveau.

Ter concretisering van de internationale verbintenissen inzake bescherming en duurzaam beheer van het mariene milieu en meer bepaald inzake eutrofiëring (punt 330 van fpdo):

"IZEUT: Identificatie van mariene zones getroffen door eutrofiëring", C. Lancelot, ULB.

Het project beoogt om, vertrekkend van de "common procedure for the iden-

tification of the eutrophication status of the maritime area” van de OSPAR conventie te komen tot het vastleggen en gebruiken van eutrofiëringcriteria voor de geografische verdeling van de Belgische kustwateren in ‘probleemzones, potentiële probleemzones en probleemvrije zones’.

Ter ondersteuning van de voorbereiding van operationele plannen tegen accidentele vervuiling en om meer rekening te houden met de weerslag van alle beleidsmaatregelen op de toestand van het mariene milieu (punt 331 van het FPDO):

“MARE-DASM: Beoordeling van de mariene degradatie in de Noordzee en voorstellen voor een duurzaam beheer”, F. Maes, RUG.

Een van de doelstellingen van het project betreft de beoordeling van de kostprijs van deze degradatie, zowel in accidentele gevallen als op een permanente wijze, vergeleken met aan de economische en sociale baten van het gebruik van het Belgisch deel van de Noordzee door de huidige generatie, teneinde te komen tot voorstellen van beleidsmaatregelen die de overheid moet nemen om een meer geïntegreerd beheer en duurzaam gebruik van de Noordzee te garanderen voor de toekomstige generaties.

In het kader van de oprichting van beschermde mariene zones (Punt 339 van FPDO):

“HABITAT: Intensieve opvolging van de evolutie van een beschermd bentisch habitat”, M. Vincx, RUG.

De algemene doelstelling van dit onderzoek omvat het verstrekken van de gegevens, strategieën en methodes die noodzakelijk zijn om de evolutie van het marien natuurgebied en meer specifiek het bentisch habitat op een wetenschappelijke gefundeerde manier te kunnen evalueren naar aanleiding van de toepassing van een beheersplan door de overheid.

Ter ondersteuning van een beleid ter bevordering van een duurzame ontwikkeling van de energie teneinde het aandeel aan hernieuwbare energie in de energieproductie op te schroeven. (punt 407 van het FPDO):

Het project “Woodsustain- Aandeel van hout-energie aan duurzame ontwikkeling in België” (GEB-UCL, CRA, CEE-UCL, UIA, LEGC-UCL) heeft de onzekerheden vermindert inzake hernieuwbare energiebronnen in België door gegevens te verzamelen omtrent hulpbronnen en vraag van hout-energie en ook omtrent de beschikbare hout-energie technologieën in België. Dit onderzoek heeft de milieu- en de socio-economische impacten geëvalueerd van de toekomstige ontwikkeling van hout-energie.

Ter ondersteuning van een beleid ter bescherming van de atmosfeer (punt 4.3 van het FPDO):

“De ontwikkeling van een interpolatiemethode specifiek voor de luchtverontreiniging zoals die gemeten wordt in de telemetrische meetnetten” (SMOG-STOP), J. Hanton en C. Passelecq, FPMS in samenwerking met de intergewestelijke cel voor leefmilieu (IRCEL).

Het voorspellen van de luchtkwaliteit en episodes van vervuiling is complex, dit model kan het uitvoeren voor troposferisch ozon. Dit project bestaat erin om het hulpmiddel te verbeteren om een continue realiteit te verkrijgen en niet enkel deze van de referentiepunten (interpolatiemethode).

“Implementatie en uitbreiding van het EUROS-model (European Operational Smog) voor beleidsondersteuning in België”. Cl. Mensik, VITO in samenwerking met het KMI, FPMS en IRCEL.

Dit model is een evaluatiehulpmiddel voor mogelijke scenario's voor emissiereducties. Het integreert verschillende atmosferische processen zoals meteorologie, chemie, transport en dispersie van pollutanten in het model en is geïnstalleerd bij IRCEL.

Bijdragen tot het uitwerken van de derde nationale communicatie (verwijzend naar de punten 493 en 495 van het FPDO):

“MARKAL, een model ter ondersteuning van het broeikasgassenreductiebeleid”, KULeuven, VITO.

“Analyse van de opties inzake beperking van de uitstoot van gassen met broeikas effect en van precursoren van troposfeerozon”, ECONOTEC.

In rechtstreeks verband met de § 401, 496 en 497 van het FPDO met betrekking tot het Nationale Belgische Klimaatplan:

De koppeling van het EPM model ontwikkeld door ECONOTEC in het kader van het DWTC project “Analyse van de opties inzake beperking van de uitstoot van gassen met broeikas effect en van precursoren van troposfeerozon” met het HERMES model van het Planbureau heeft gediend om de projecties (BUS-scenario en CO₂-taksscenario en niet-fiscale maatregelen) van broeikasgasemissies gebruikt in het *Nationale Klimaatplan* te maken.

Ter ondersteuning van een beleid ter bevordering van een mobiliteit die met een duurzame ontwikkeling verenigbaar is (punt 4.2 van het FPDO):

Milieukwaliteit: evaluatie van de toxische risico's afkomstig van vervuiling door auto's: een benadering op basis van moleculaire epidemiologie, UCL, UMH.

De analyse van groepen blootgestelde individuen (politieagenten, fietsers...) heeft het mogelijk gemaakt twee eiwitten (CC16 et AOP2) te identificeren waarvan een verhoogde aanwezigheid een indicator kan zijn. Deze resultaten werden bevestigd door een proteomische analyse, toegepast op twee stammen muizen.

Verplaatsingsgedrag van huishoudens: “*Studie van de activiteiten van de gezinnen via de nationale huishoudensenquête over mobiliteit*”, (FUNDP/GRT, Institut Wallon, Langzaam Verkeer, UIA)

Demonstratie van de bestaande verbanden tussen verplaatsingen, keuze van vervoerswijzen en activiteiten. (site waar de resultaten van de nationale huishoudensenquête over mobiliteit bekeken kunnen worden).

Verkeersveiligheid: “Naar een draagvlak voor een voertuigtechnische snelheidsbeheersing binnen een intrinsiek veilige verkeersomgeving”, (UG/CDO, BIVV-IBSR).

Een analyse van de houding van bestuurders en bevolking inzake snelheidscontroles toont aan dat professionelen weigerachtig staan tegenover deze controles, tenzij ze worden opgelegd aan alle voertuigen, terwijl de bevolking er voorstander van is.

Externe kosten van de file - tarifiering: "Integratie van een economisch model en een verkeersmodel voor de analyse van de tarifiering van de mobiliteit", KUL/CES – FUNDP/GRT.

Economische analyse van de tarifiering tegen externe marginale kostprijs van de file. Empirische analyse door combinatie van de modellen TRENEN II-URBAN en ATES. Vergelijking van de effecten van verschillende tarifieringsmodaliteiten. Gecombineerd model ITEM met inbegrip van de lijnen voor openbaar vervoer, toegepast op de stad Namen.

Eén van de taken van de wetenschap bestaat erin om informatie te verstrekken. Hierdoor worden beter onderbouwde beleidskeuzes mogelijk en kan duurzame ontwikkeling doelmatiger in het ganse besluitvormingsproces geïntegreerd worden. (punt 592 van het FPDO):

"Besluitvorming inzake milieu: methoden en instrumenten", L. Goorden, M. Craye, ua-ufsia (stem).

Het onderzoek had als doel de methoden, instrumenten en ervaringen in ingewikkelde besluitvorming te bestuderen en te ontwikkelen met betrekking tot publieke deelname van groepen met verschillende opinies en belangen.

"Beleidsinstrumenten van duurzame ontwikkeling en de rol van de bevolking", E. Zaccà, ULB, M. Mormont, FUL.

Dit onderzoek handelt over de deelnemingsvormen verbonden met duurzame ontwikkeling zowel in het geformaliseerd als in het niet-geformaliseerd (individuele acties bvb.) deelnemingsproces.

"Modellering en ondersteuning van de besluitvorming ten behoeve van een duurzame ontwikkeling: onderzoekspistes – Modélisation et aide à la décision pour un développement durable: pistes de recherche", T. Bréchet et P.-M. Boulanger, IDD.

Het project evalueert de capaciteit van de verschillende wetenschappelijke benaderingen die aan de basis liggen van beleidsondersteunende modellen om de specificiteit van de problematiek van duurzame ontwikkeling mee in rekening te houden.

"De participatie van het publiek aan besluitvormingsprocessen – la participation du public aux processus décisionnels", A. Eraly, ULB, L. Goorden, STEM/UFSIA.

Het project bestudeert een zeker aantal publieke raadplegingen en enquêtes recent georganiseerd in België en, meer bepaald, de impact van de deelname van het publiek op de beleidsneming alsook de impact van de deelname als element van een democratisering van de maatschappij.

Met als doel de verbetering van de communicatie tussen wetenschappers, administraties, beleidsmakers en maatschappij (punt 592 van het FPDO):

"La communication scientifique en matière de développement durable"/"De wetenschappelijke communicatie inzake duurzame ontwikkeling", E. Zaccà, ULB, M. Mormont, FUL, I. Loots, UA.

Dit onderzoek had als doel het analyseren van de communicatie tussen wetenschappers, hun afgevaardigden en de mogelijke gebruikers. Twee thema's werden hoofdzakelijk onderzocht: de indicatoren voor duurzame ontwikkeling en voeding.

Een syntheserapport: “Les modes de production et de consommation: conceptualisation et concrétisation de la durabilité – L’apport des travaux soutenus par les Services Fédéraux des Affaires scientifiques, techniques et culturelles (sstc)”, rapport de synthèse, P. Defeyt et P.-M. Boulanger, Institut pour un développement durable, 2001.

Een compendium: “De ontwikkeling van wetenschappelijk onderbouwde milieu-informatie voor België – Développement sur base scientifique de l’information relative à l’environnement en Belgique” (Ph. Bourdeau, IGÉAT/ULB – A. Verbruggen, STEM/UFSIA)

Het project verhoogt de zichtbaarheid voor het publiek van een belangrijk deel van de milieustatistieken. Documentatiefiches laten toe definities, staalname- en rekenmethodes tussen de drie regio’s te vergelijken, en lacunes en onbestendigheden te identificeren.

Teneinde het sensibiliseren van de publieke opinie voor de problematiek van duurzame ontwikkeling en het maatschappelijk debat dat ermee gepaard gaat (punt 596 van het FPDO):

Het opstellen door de ULg (B. Mérenne) en de KULeuven (E. Van Hecke) van 2 brochures bedoeld voor het onderwijs: “Duurzame ontwikkeling: je eerste stappen”; “Duurzame ontwikkeling: eerst begrijpen, dan handelen”.

De publicatie van deze brochures laat toe om de onderzoeksresultaten van de onderzoeksprogramma’s met betrekking tot duurzame ontwikkeling te verspreiden onder ge vulgariseerde vorm en richt zich naar de leraars en studenten van het secundair (algemeen, technisch en professioneel). Via de verschillende bestudeerde domeinen is het een manier om de jongeren te sensibiliseren voor de problematieken van duurzame ontwikkeling.

Het opstellen door het IDD (P.-M. Boulanger) en het CDO (B. Mazijn) van een: “Woordenboek inzake duurzame ontwikkeling in België – Dictionnaire du développement durable en Belgique”.

Het woordenboek is bestemd voor een niet-gespecialiseerd publiek. Het beperkt zich tot de meest gebruikte concepten in de Belgische context. Iedere definitie wordt teruggebracht naar de Belgische situatie door middel van kwantitatieve gegevens en referenties naar publicaties en initiatieven

1.2. DE PLATFORMEN “BIODIVERSITEIT”, “INDICATOREN DUURZAME ONTWIKKELING” EN “LEEFBARE STEDEN”

Die drie door de DWTC gecoördineerde platformen zijn in 2000 en 2001 met hun werkzaamheden gestart, die voortgezet zullen worden in het kader van het PODO II.

Zij worden geleid door onderzoekers die zijn aangewezen door de federale overheid en de Gewesten en vormen een operationele cel die zelf een interdisciplinaire werking heeft moeten aanleren.

Die platformen hebben inventaris-, synthese- en communicatieopdrachten om de functie van “observatorium” te vervullen met betrekking tot drie sleutelthema’s van de duurzame ontwikkeling (biodiversiteit, indicatoren van duurzame ontwikkeling, leefbare steden), waarbij het geheel is ingebed in een Europese en internationale context.

Ze hebben niet dezelfde voortgang geboekt in hun activiteiten, maar zij zullen in de loop van 2002 samen de functie en de doelstellingen van het concept en het platform als instrument beschrijven. Een van de hoofddoelstellingen is het geven van een betere zichtbaarheid van het onderzoek in deze domeinen.

Platform "biodiversiteit":

Het platform werkt samen met de databank belnet biodiv en het clearing house van het door België getekende verdrag inzake biodiversiteit (<http://www.biodiversity.be>). Als activiteiten kunnen worden vermeld:

Het platform waarvan de werkzaamheden aansluiten op de richtlijnen van de grote internationale programma's zoals "Diversitas", is een actieve deelnemer aan het Europese platform "European platform for biodiversity research strategy". Het heeft de semestriële vergadering van het Europese platform belegd alsook een voorbereidende elektronische conferentie waaraan zowat 700 geïnteresseerden hebben deelgenomen, met als thema "Biodiversity conservation in practice and in theory".

Die e-conference had enerzijds tot doel de dialoog tussen de verschillende actoren (beheer en onderzoek) te verbeteren en anderzijds de programma's en bewaringsstrategieën te verbeteren.

Op nationaal vlak heeft het platform gekozen voor de aanpak "Thematisch forum". Doel van die forums is de wetenschappelijke informatie over een onderwerp te verzamelen, de uitwisseling in de hand te werken tussen onderzoekers en beheerders alsook de beslissers te ondersteunen.

De leden van het platform staan geregeld in contact met de overleggroepen zoals die van het CCIM van het departement leefmilieu en ondersteunen de opstelling van verslagen over de door België aangegane verplichtingen.

Het platform heeft ook een diepgaande analyse uitgevoerd van het Belgisch onderzoek om de sterke en zwakke punten op te sporen.

Platform "indicatoren van duurzame ontwikkeling":

De site opent op 18 maart 2002 (<http://www.belspo.be/platformisd>).

De eerste taak van dat platform was de opmaak van een inventaris en er via elektronische weg toegang toe verlenen.

In 2002 zijn er thematische workshops gepland voor een betere interactie tussen de verschillende actoren en ook om de belangrijkste behoeften en de ervaren problemen te verduidelijken.

De operationele cel heeft samen met de Interdepartementale Commissie voor Duurzame Ontwikkeling (ICDO) en de "task force" (TFSD) het federaal plan voor duurzame ontwikkeling ondersteund en een methodologische nota voorbereid met betrekking tot de uitwerking van indicatoren ter evaluatie van het federaal plan.

Platform "leefbare steden":

Om de praktijken en de wensen van de verschillende actoren beter af te bakenen, heeft het platform interviews en enquêtes verricht en inventarissen opgemaakt.

Het platform bereidt instructieve dossiers voor over sommige specifieke thema's (conflictbeheersing, deelname, stedelijke indicatoren ...) rond welke de werkzaamheden van het platform zich geleidelijk ontwikkelen.

De operationele cel organiseert eveneens interactieve workshops om een netwerk-dynamiek te creëren waarbij alle actoren betrokken zijn.

1.3. PUBLICATIES/STUDIEDAGEN

De acten van de studiedagen waarvan de lijst hieronder is opgenomen, kunnen worden aangevraagd bij de DWTC via de site <http://www.belspo.be> in de rubriek "nieuw – algemene lijst van de publicaties".

Programma: Hefbomen voor een beleid gericht op duurzame ontwikkeling:

Indicatoren voor duurzame ontwikkeling: meten is weten?: studienamiddag van 21 februari 2001.- Brussel: DWTC, 2001.

Duurzame ontwikkeling in een internationale context: sociaal-economische en juridische aspecten: studienamiddag van 7 maart 2001.- Brussel: DWTC, 2001.

Instrumenten voor een beleid gericht op duurzame ontwikkeling: studienamiddag van 28 maart 2001.- Brussel: DWTC, 2001.

Wisselwerking tussen bevolking, leefmilieu en ontwikkeling: studienamiddag van 18 april 2001.- Brussel: DWTC, 2001.

Rol van burgers, consumenten en producenten : studienamiddag van 25 april 2001.- Brussel: DWTC, 2001.

Programma: Global Change en duurzame ontwikkeling:

Wetenschappelijke ondersteuning van het beleid inzake klimaatverandering en troposferische ozon – Lessen uit de onderzoeksprojecten voor de beleids-ondersteuning, 5-6 maart 2001.- Brussel: Congressenpaleis, 2001.

Programma: normen voor voedingsproducten PODO I:

Prenormatief onderzoek in de voedingsector: studiedagen van 7 en 8 juni 2001.- Brussel: DWTC, 2001.- 180 p.

Programma: gezondheidsrisico's... naar gezondheidsbescherming van de werknemers:

Van gezondheidsrisico's... naar gezondheidsbescherming van de werknemers. Aktes van de studiedag, 21 juni 2001.- Brussel: DWTC, 2001.

2. PODO II

Het plan voor wetenschappelijke ondersteuning van een beleid gericht op duurzame ontwikkeling II (PODO II) is van start gegaan in 2001 en wordt voortgezet in 2002 en 2003. De verschillende delen van dat plan worden beschreven op de website van de DWTC (Fedra zoeken per thema).

Dat tweede plan heeft als doel een wetenschappelijk potentieel te ondersteunen op belangrijke gebieden voor de duurzame ontwikkeling van de maatschappijen, maar ook sommige punten van de regeringsverklaring en de internationale verplichtingen die België heeft aangegaan wetenschappelijk te ondersteunen.

In het kader van de uitvoering van dat plan werd een bijzondere aandacht besteed aan:

1. *De inpassing van de thema's in de inhoud van het programma voor een betere wetenschappelijke ondersteuning van de besluitvorming:*

Het programmabeheer zal een bijzondere inspanning leveren om de samenwerking te stimuleren tussen aanvullende onderzoeksprojecten die door de verschillende delen van het PODO II worden ondersteund en/of door andere initiatieven van de DWTC (clustering).

Met de "clustering"-aanpak worden rond een welbepaalde problematiek terzelfder tijd de onderzoekploegen en hun gebruikerscomité samengebracht alsook eventueel andere door de DWTC aangewezen externe experts. Doel daarvan is meer coherentie te brengen binnen een programma, een meerwaarde toe te voegen aan het onderzoek op specifieke gebieden en de mogelijkheid te bieden om netwerken van bevoegdheden rond een bepaald thema te vormen .

2. *De multidisciplinaire aanpak versterken binnen de projecten om beter te beantwoorden aan de integratie van de drie componenten van duurzame ontwikkeling (sociaal, milieu en economisch):*

Daarom voorziet het PODO II, alsook het PODO I, in de verplichting om projecten in netwerk in te dienen.

Bovendien zal het programma vanaf 2002 de "Gemengde Acties" ten uitvoer brengen, waarvoor de projecten een evenwichtige aanpak moeten hebben van deze drie componenten.

3. *Het verbeteren van de overdracht van de resultaten door structurele maatregelen zoals:*

- Elk onderzoeksproject in het kader van het PODO II wordt daartoe gevolgd door een comité samengesteld uit de diverse categorieën van potentiële gebruikers van de onderzoekresultaten (wetenschappelijke gemeenschap, Belgische en internationale overheidsinstanties, industriële sector, representatieve organen van het maatschappelijk middenveld).
- Elk project moet ook concrete pistes voorstellen om de resultaten van gekoppeld onderzoek te valoriseren en te gebruiken.
- Informatie met betrekking tot de weerhouden projecten van de oproepen uitgevoerd in het kader van dat programma is toegankelijk in de Fedra databank van de DWTC. <http://www.belspo.be>.

Rapport van de heer M. DE WIN, ondervoorzitter, vertegenwoordiger van de Minister van Consumentenzaken, Volksgezondheid en Leefmilieu

Het jaar 2001 was een uitzonderlijk jaar in die zin dat het EU-voorzitterschap in het domein klimaatwijziging bijzonder zwaar heeft gewogen op de werkzaamheden van de Federale Diensten voor Leefmilieu, met de voorbereiding van 2 EU-Ministerraden (Milieu) met een belangrijke 'klimaat'-agenda en 2 Conferenties van de Partijen van het Klimaatverdrag en dat in het licht van de zeer precaire internationale situatie ontstaan uit de mislukking van COP.6 onder Frans voorzitterschap en het zich terugtrekken door de VS uit de onderhandelingen.

De vooruitgang in de milieuthema's die in het rapport over 2001 naar voren komt, kan dan ook niet los worden gezien van de Europese en/of internationale context.

1. Consumptie- en productiepatronen

1.1. HET EUROPESE MILIEUKEURMERK: BEKENDMAKINGS- EN BEWUSTMAKINGSCAMPAGNE

Plan (§ 096) – Maatregelen om in 2004 ten minste 10 producten, geïmporteerd of van Belgische makelij, op de Belgische markt te hebben die de Europees milieukeur dragen.

Plan § 116 – Bij de consumenten, de producenten en de distributeurs de keurmerken bevorderen die de duurzame aard van de op de markt gebrachte producten aanduiden, onder andere de Europese milieukeur.

Tevredenheidsenquête

In 2000 werd een campagne opgezet om de economaten van de overheidsdiensten (zowat 2000 contracten) en de scholen (ongeveer 7000 contracten) bewust te maken van het belang van het Europees milieukeur. Het doel ervan was de leiding ertoe aan te zetten het begrip 'Europees milieukeur' ingang te doen vinden bij het opmaken van de bestekken of bij onderhandelingen met leveranciers. Hiertoe werden de milieueisen waaraan de bedoelde producten zouden moeten voldoen in een map ter beschikking van de betrokkenen gesteld (15 % van de mapaanvragen voor de overheid en 25 % van de aanvragen voor de scholen).

Deze actie werd in 2001 geëvalueerd aan de hand van een vragenlijst. Iedereen die het formulier ingevuld terugstuurde (een 1500-tal), kreeg als attentie een zakje zaden met het logo van het Europees milieukeurmerk erop. Uit deze enquête bleek dat de openbare sector nog weinig gebruik maakt van het instrument "ecolabel". Er blijft dus nog steeds een behoefte aan bekendmakings- en bewustmakingscampagnes. Daarom ook werd de map geheel herwerkt. In de loop van 2002 volgen nog andere acties.

Info Point Europe in Antwerpen en Brugge

Terbeschikkingstelling gedurende enkele weken van voorlichtingspanelen en ander reclamemateriaal over het Europees milieukeur (balpennen, Info Kit, enz...).

Salon européen de l'Environnement, de l'Energie et des Technologies propres – BEST (21-23 november 2001)

- a. Stand op die beurs gedurende 3 dagen.
- b. Een halve studiedag bestemd voor producenten, distributeurs en consumenten.

Wenskaarten

Er werden ongeveer 3500 wenskaarten verstuurd naar de verschillende doelgroepen: producenten, distributeurs en consumenten.

Opstarten van een project voor het promoten van het Europees milieukeurmerk in scholen

De reacties op de campagne bestemd voor de aankoopdiensten van scholen (zie punt 1) en contacten met de natuur- en milieu-opvoedingssector hebben aangetoond dat men over educatief materieel moet beschikken om de kinderen aanschouwelijk voor te stellen wat een « milieuvriendelijk » product precies is. Het Nederlandse bureau Kloeg kreeg de opdracht twee lespakketten te ontwerpen: één voor de laatste twee jaren van het basisonderwijs gewijd aan de productgroep “papier” en een ander voor de eerste twee jaar van het middelbaar onderwijs over “textiel”. Ieder pakket bevat een beschrijving van de levenscyclus van de productgroep en van de ecologische problemen die zich in dat verband stellen en legt tevens de link naar het toekennen van een Europees milieukeurmerk.

1.2. TOEKENNEN VAN EEN EUROPEES MILIEUKEURMERK

In december diende de firma Cambier in België een officiële aanvraag in voor een milieukeur voor producten uit de groep “textiel”. In 2000 had het Comité reeds een Europees ecolabel uitgereikt aan de firma Norland in de groep “bodemverbeteraars”.

1.3. UITVOERING VAN DE ACTIES VAN HET PLAN OVER PRODUCTIE- EN CONSUMPTIEPATRONEN

De stuurgroep kreeg op 25 juni 2001 een mandaat van de ICDO voor de uitvoering van de acties i.v.m. productie- en consumptiepatronen die in het federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling zijn opgenomen, met name die welke verband houden met het productbeleid. De stuurgroep is in 2001 zesmaal samengekomen. Zo werd de groep vaak geconsulteerd bij het opstellen van het document “Krachtlijnen van het Richtplan Productbeleid en Milieu”, opgesteld door de Federale Diensten voor het Leefmilieu.

Plan § 108 – Indicatoren voor geïntegreerd productbeleid én voor ‘eco-product development’

Het opstellen van een set van sleutelindicatoren voor geïntegreerd productbeleid gebeurt in het kader van een DWTC onderzoeksproject. Het Centrum voor Duurzame Ontwikkeling (Universiteit Gent) zal tegen eind 2003 deze set ontwikkelen evenals een set sleutelindicatoren voor duurzame productie- en consumptiepatronen. De Federale Diensten voor het Leefmilieu maken deel uit van het gebruikerscomité. Op die manier kan nauwgezet worden opgevolgd of deze set van indicatoren nuttig en bruikbaar is in het kader van het Richtplan Productbeleid en Milieu. Vooralsnog werd niet gewerkt aan een set indicatoren voor ‘eco-product development’. Gelet op de activiteiten van de gewesten inzake ecodesign, in het bijzonder deze van het Vlaamse gewest, zal met hen overlegd worden hoe hier gevolg kan worden aan gegeven. In dezelfde lijn ligt de ontwikkeling van indicatoren die de link leggen tussen het totaal van alle niet-hernieuwbare bronnen van het ecosysteem en de menselijke consumptie ervan: het Vlaamse gewest heeft in MIRA-T 2001 reeds de ‘Total Material Requirement’ laten berekenen voor Vlaanderen. De bedoeling is om in MIRA-T 2002 de link te leggen met de consumptie. Deze ontwikkeling wordt door de Federale Diensten voor het Leefmilieu nauwgezet opgevolgd.

Plan § 137 – De uitwerking van een Richtplan Productbeleid en Milieu

Het document “Krachtlijnen van het Richtplan Productbeleid en Milieu”, opgesteld door de Dienst samen met de Stuurgroep is slechts een eerste stap in het Richtplan. Het Richtplan zelf zal in 2002 af zijn. Het geciteerde document stelt dan ook nog geen concrete maatregelen voor, met aanwijzing van het werkschema van de bevoegde besturen en de spelers die betrokken zijn bij de uitvoering ervan. Het bevat wel elementen die zullen moeten leiden tot concrete maatregelen bij het voorbereiden, uitvoeren en evalueren van het gevoerde beleid en op het gebied van de wetenschappelijke steunverlening als hulp bij dit beleid. Met name het deel “uitvoering” geeft een overzicht van de verschillende maatregelen die zullen moeten worden geformuleerd bij het uitvoeren van juridische, economische en sociaal-culturele instrumenten. Er staan, tot slot, nog enkele specifieke punten in de tekst: de benadering van de doelgroepen, het knooppunt voor het Europese milieukeur en het milieubeheer van openbare activiteiten.

Er werd dan ook beslist niet onmiddellijk een definitief Richtplan op te stellen maar te werken via een tussenstap, namelijk de krachtlijnen van het Richtplan. De keuze van deze tweedjasbenadering werd op de Interministeriële Conferentie voor het Leefmilieu (ICL) in 2001 goedgekeurd. Deze manier van werken biedt nog een bijkomende gelegenheid om de kennis van de materie bij de verschillende gesprekspartners te verbeteren aangezien productbeleid een relatief nieuw begrip is, alsook een bijkomende mogelijkheid op overleg met leidende politici en spelers uit de civiele maatschappij over de voornaamste begrippen en over de strategische keuzen van het op stapel staande beleid.

2. Beleid inzake de bescherming van de lucht

2.1. ACTIES OP HET GEBIED VAN DE KLIMAATVERANDERING

Juridisch en organisatorisch kader voor het klimaatbeleid

De ICDO heeft MSZVL/Cel Klimaat en de Coördinatiewerkgroep Broeikaseffect (waarvan de Cel Klimaat het secretariaat waarneemt) aangewezen als hoofdverantwoordelijke voor deze acties.

In de loop van 2001 werd door een door de ICL aangestelde werkgroep een ontwerp van samenwerkingsakkoord opgesteld dat de juridische basis moet vormen voor de uitvoering van het Nationaal Klimaatplan. Vertegenwoordigers van MSZVL/Cel Klimaat hebben meegewerkt aan de voorbereiding van dit samenwerkingsakkoord, onder leiding van het kabinet van de Staatssecretaris voor Energie en Duurzame Ontwikkeling. Dit samenwerkingsakkoord stelt tevens een Nationale Klimaatcommissie in, die zal worden ondersteund door een permanent secretariaat en zorgt aldus voor een organisatorisch kader voor het klimaatbeleid. Het samenwerkingsakkoord wordt op 6 maart 2002 voor goedkeuring voorgelegd aan de uitgebreide Interministeriële Conferentie voor het Leefmilieu.

Nationaal Klimaatplan

FPDO - § 401 en 496-497 van het FPDO leggen de opmaak van een Nationaal Klimaatplan op. De ICDO heeft MSZVL/Cel Klimaat aangewezen als hoofdverantwoordelijke.

Op 14 december 2000 werd door de uitgebreide Interministeriële Conferentie voor het Leefmilieu een werkgroep opgezet met de opdracht een ontwerp van nationaal klimaatplan op te stellen. In de door de ICDO aangenomen taakverdeling wordt de opstelling van het Nationale Klimaatplan toegewezen aan MSZVL/Cel Klimaat. In de praktijk werden de werkzaamheden in de werkgroep geleid door het kabinet van de Staatssecretaris voor Energie en Duurzame Ontwikkeling. MSZVL/Cel Klimaat heeft hiertoe bijgedragen (deelname aan de vergaderingen, redactie van het ontwerp) in zoverre de werkzaamheden in het kader van het EU-voorzitterschap dat toelieten.

De werkgroep heeft een ontwerp van klimaatplan voorbereid dat aan de uitgebreide ICL voor goedkeuring wordt voorgelegd op 6 maart 2002. Daarna zal het document door de respectievelijke regeringen aan de bevoegde adviesraden worden voorgelegd.

Kyoto-mechanismen

De ICDO heeft MSZVL/Cel Klimaat en de coördinatiewerkgroep Broeikaseffect (waarvan de Cel Klimaat het secretariaat waarneemt) aangewezen als hoofdverantwoordelijke voor de acties 526 (rol van de Kyoto-mechanismen), 530 (juridische en institutioneel kader, kennisopbouw en pilootprojecten

Het kabinet van de Staatssecretaris voor Energie en Duurzame Ontwikkeling heeft een onderzoeksproject uitbesteed over de inwerkingstelling van de mecha-

nismen in België en daarover een eerste consultatie gehouden met de industrie. MSZVL/Cel Klimaat heeft deze consultatie actief ondersteund en is betrokken bij de opvolging van de studie. De Europese onderhandelingen over een richtlijn inzake CO₂-emissiehandel in de EU worden in België opgevolgd door een ad hoc Werkgroep van de Coördinatiewerkgroep Broeikaseneffect.

Het ontwerp van Samenwerkingsakkoord 'klimaat' (zie juridisch en organisatorisch kader) voorziet dat zal worden onderzocht of een afzonderlijk samenwerkingsakkoord voor de toepassing van de flexibiliteitsmechanismen zal worden opgemaakt.

Vertegenwoordigers van MSZVL/Cel Klimaat namen deel aan een workshop over de toepassing van de flexibiliteitsmechanismen, bedoeld om een aantal scenario's te toetsen met vertegenwoordigers van de industrie.

Het EU-voorzitterschap inzake klimaatwijziging en dus ook de multilaterale onderhandelingen over de uitvoering van het Protocol van Kyoto werd volledig voorbereid en opgevolgd in de context van de Coördinatiewerkgroep Broeikaseneffect. Gegeven de succesvolle uitkomst van deze onderhandelingen en de nadruk die daarbij op de modaliteiten voor de toepassing van de flexibiliteitsmechanismen, mag worden gesteld dat deze actie met succes werd voltooid.

Internationale onderhandelingen

De afspraken in verband met de taakverdeling voor het thema klimaatwijziging tijdens het EU-voorzitterschap werden gemaakt in de schoot van de Coördinatiewerkgroep Broeikaseneffect.

Voor elk van de grotere thema's waren voldoende experten beschikbaar, onder meer ook door de aanstelling van een aantal externe experten. Bovendien kon voor administratieve ondersteuning beroep worden gedaan op het zgn. 'flying A-team'. Vertegenwoordigers van de Cel Klimaat werden aangeduid als 'piloot' voor de multilaterale onderhandelingen inzake klimaatwijziging en voor het *European Climate Change Programme* respectievelijk als medeverantwoordelijke voor het thema "Gebruik van grond, wijziging van bestemming van gronden en bosbouw" (*LULUCF*) en als ondersteunend expert voor het thema '*Reporting and accounting*', beide centraal in de onderhandelingen over het Protocol van Kyoto.

Monitoring van het klimaatbeleid

De verantwoordelijkheid voor Plan § 495 (indicator broeikasgasemissies) werd toegewezen aan MSZVL en aan de CCIM-stuurgroepen 'Indicatoren' en 'Milieugegevens' (zij het met vraagtekens), die daarvoor de medewerking dienden te krijgen van de DWTC, het Federaal Planbureau en de Gewesten.

MSZVL/Cel Klimaat coördineert als *National Focal Point* voor UNFCCC en in EU-verband (Monitoring Committee, WPIE/CC, ...) sedert 1996 de totstandkoming van de nationale inventarissen van broeikasgasemissies, die conform het Klimaatverdrag en Beschikking 1999/296/EG verplicht jaarlijks moeten worden gerapporteerd. Sedert enkele jaren gebeurt dit op vraag van de Coördinatiewerkgroep Broeikaseneffect door de WG Emissies van de CCIM-Stuurgroep ATMOS, waarin ook de Gewesten en de DWTC deelnemen. De inventaris 1990-2000 werd

door MSZVL/Cel Klimaat tijdig (d.i. vóór 31 december 2001) ingediend bij de Commissie.

Op vraag van de ICL werd in de schoot van de ICDO een werkgroep "broeikasgas-scenario's" opgericht. Projecties werden gemaakt die de basis vormden voor de beoordeling van het effect van maatregelen uit het ontwerp van Nationaal Klimaatplan en voor de redactie van het hoofdstuk over projecties in de derde Nationale Mededeling onder UNFCCC. Het ontwerp van samenwerkingsakkoord (zie juridisch en organisationeel kader) voorziet in het opstellen van een gemeenschappelijke methodologie voor nationale prognoses van broeikasgasemissies.

In de toekomst zal de coördinatietaak inzake monitoring en rapportering worden overgenomen door de Nationale Klimaatcommissie. Bovendien zal de opmaak van de inventarissen aan een audit worden onderworpen en zal een procedure van kwaliteitscontrole worden ingesteld. Dit wordt nodig geacht gezien een recente doorlichting door een team van VN-experts aan het licht bracht dat de kwaliteit en volledigheid van de inventarissen niet voldoet aan de geldende regels terwijl dit een noodzakelijke voorwaarde is voor deelname door België aan de Kyoto-mechanismen.

Ratificatie van het Protocol van Kyoto

Paragraaf 536 van het Plan bepaalt dat de procedure voor ratificatie van het Protocol van Kyoto zo snel mogelijk moet starten. De ICDO heeft de hoofdverantwoordelijkheid voor deze actie toegewezen aan het Ministerie van Buitenlandse Zaken. MSZVL werd samen met de Gewesten en Gemeenschappen als betrokken partij aangeduid.

De procedure was formeel reeds gestart vóór de inwerkingtreding van het FPDO en wel in 1998 met de beslissing van de WG Gemengde Verdragen van de Interministeriële Conferentie voor het Buitenlands Beleid over het gemengde karakter van het Protocol. MSZVL/Cel Klimaat heeft het administratieve dossier samengesteld in de loop van 1999. Zoals afgesproken met de Gewesten in de Coördinatiegroep broeikasemissies werd het federale dossier hen bezorgd bij wijze van informele input voor de eigen procedure. De Gemeenschappen zijn niet betrokken bij de ratificatie. Op federaal niveau werd de parlementaire procedure afgerond in 2001 (Senaat: 21 juni, Kamer 12 juni) en de wet bekrachtigd door de Koning.

Na afronding van de goedkeuringsprocedures in alle Gewesten (verwacht in maart 2002) en na ondertekening door de Minister van Buitenlandse Zaken en de Koning en na te zijn voorzien van 's lands zegel door de Minister van Justitie is het instrument van ratificatie klaar om te worden neergelegd bij de depositaris van het Protocol in New York.

Communicatie en sensibilisering

De ICDO legt de hoofdverantwoordelijkheid voor de algemene informatiestreking inzake klimaatwijziging bij MSZVL/Cel Klimaat en de Coördinatiegroep Broeikasemissies.

De Federale Diensten voor het Leefmilieu (FDL) gaven einde 1997 de brochure 'Klimaatverandering: De wil en de weg' uit. In de loop van 1999 werd het onder-

deel klimaatwijziging van de FDL-website volledig ingevuld door MSZVL/Cel Klimaat (NL, FR en EN). In de begroting 2002 zijn middelen voorzien voor de uitgave van een nieuwe brochure en het actualiseren van de website. Vertegenwoordigers van MSZVL/Cel Klimaat namen ook als spreker deel aan diverse studiedagen e.d. De Cel beantwoordt vragen van pers en publiek over het klimaatproblematiek en -beleid of wijst door naar andere bronnen van informatie.

2.2. STAND VAN ZAKEN VAN HET PLAN TER BESTRIJDING VAN OZON EN VERZURING

De jaarlijkse stand van zaken over de uitvoering van de maatregelen van het Plan ter bestrijding van ozon en verzuring (2000-2003) werd in de lente van 2001 aan de Ministerraad en aan de ICDO voorgesteld.

Plan § 473 – Het gebruik van voertuigen die minder CO₂ uitstoten stimuleren

Richtlijn 1999/94/EG van 13 december 1999 betreffende de beschikbaarheid van consumenteninformatie over het brandstofverbruik en de CO₂-uitstoot bij de verbranding van nieuwe personenauto's werd in de Belgische wetgeving omgezet door het KB van 05 september 2001. Bovendien werden 40 000 gidsen over brandstofverbruik uitgegeven en 150 000 informatiefolders. Die informatie werd ook ter beschikking van de verbruikers gesteld op de webstek van de Dienst.

3. Gezondheid en Milieu: Voortgang van het NEHAP in januari 2002

De eerste Gemengde Interministeriële Conferentie Milieu-Gezondheid (GICLG) kwam bijeen op 31 januari 2001 om te beslissen over de beleidskoers op het gebied van:

3.1. HET VOORSTELLEN VAN NIEUWE INSTRUMENTEN.

De ICLV aanvaardt het beginsel van de uitwerking van een specifiek Samenwerkingsakkoord Federale overheid/Gewesten/Gemeenschappen voor de vragen van de milieuhygiëne. Dat akkoord zal een wettelijke basis verstrekken die het mogelijk maakt de toekomstige aanbevelingen van het 1ste NEHAP in de realiteit te verankeren.

De ICLV aanvaardt dat het voormelde Samenwerkingsakkoord meer bepaald het beginsel erkent van de oprichting van een Vaste Overlegstructuur die alle beleids- en administratieve actoren die bij de milieugezondheidskunde zijn betrokken samenbrengt. Deze zal, onder meer, worden belast met de opvolging en de herziening van het NEHAP.

3.2. DE VOORLICHTING EN RAADPLEGING VAN HET PUBLIEK.

De Interministeriële Conferentie Leefmilieu (ICL) heeft in augustus 1999 aan de SGGM¹ gevraagd: "de regeling voor het overleg met de betrokken maatschappelijke actoren spoedig aan de ICL voor te leggen en deze actoren vanaf heden te betrekken bij de

opstelling van het NEHAP. De ICL wenst op de hoogte gehouden te worden van de resultaten van dit overleg."

4. Bescherming van de Biologische Diversiteit

Inzake de integratie- en coördinatiemaatregelen voorgesteld in het Plan, verzekert de Stuurgroep 'Biodiversiteit', in het kader van de CCIM, de coördinatie zowel voor sommige aspecten van de nationale implementatie maar vooral van de internationale aspecten van het beleid inzake biodiversiteit. In deze Stuurgroep zetelen vertegenwoordigers van alle federale en regionale bevoegde administraties. Tevens worden de voorzitters (of hun vertegenwoordigers) van andere CCIM-groepen, betrokken bij de implementatie van het Verdrag inzake Biologische Diversiteit (VBD), zoals 'Natuur', 'Bossen', 'Bioveiligheid', 'Landbouw en milieu' en 'Handel en milieu' uitgenodigd (Plan § 371).

Onder deze Stuurgroep zijn verschillende contactgroepen opgericht om bepaalde thema's voor te bereiden, zoals 'Toegang tot genetische rijkdommen en verdeling van de voordelen', 'Bossen', 'Vreemde invasieve soorten'.

De sectorale integratie en correcte implementatie van het VBD en andere relevante verdragen is echter nog niet voldoende uitgewerkt. Om dit te optimaliseren, moet de samenwerking met en de betrokkenheid van de relevante deskundigen worden vergroot, zeker bij de voorbereidingen van de zesde Conferentie der Partijen in Den Haag en Rio+10 in Johannesburg (Plan § 370).

4.1. NATIONALE IMPLEMENTATIE

België heeft als Partij van het Verdrag verschillende nationale verplichtingen zoals de nationale rapporten, thematische rapporten, de monografie, de nationale strategie, enz..

In 2001 werd gestart met het ontwerpen van een nationale strategie voor de toepassing van het Verdrag inzake Biologische Diversiteit (Plan § 365). Daartoe werd een contactgroep opgericht onder de Stuurgroep Biodiversiteit, in het kader van het CCIM met vertegenwoordigers van de verschillende gewesten en relevante sectoren. Een planning werd opgesteld ter voorbereiding van de nationale strategie.

Tevens werd door het nationaal Knooppunt een tweede nationaal rapport opgesteld voor het Verdrag inzake Biologische Diversiteit. Ook een rapport inzake indicatoren voor biologische diversiteit in België en een thematisch rapport aangaande Bossen werd opgesteld (Plan § 365).

Het nationaal knooppunt coördineerde ook het opstellen van een nationale monografie waarin niet alleen de botanische, zoölogische en ecosysteemdiversiteit in België maar ook de specificiteiten van de verschillende gewesten werden toegelicht (Plan § 376).

-
1. De SGMG, waarin ook de kabinetten zitting hebben, heeft tot taak gekregen voorstellen te doen over de richting die tegen de volgende Gemengde Interministeriële Conferentie Milieu-Gezondheid van april 2002 moet worden ingeslagen.

Overeenkomstig de idee van een partnerrol gesteund door het VBD Secretariaat, coördineert België het uitwisselingsweb (CHM) voor het VBD van Nationale knooppunten die geen toegang hebben tot internet. Momenteel zijn er al overeenkomsten met Burkina Faso, de Centraal Afrikaanse Republiek, Tsjad, de Democratische Republiek Kongo, Mauretanië, Niger en de Ivoorkust. Er werden cursussen gegeven om de personen belast met het CHM in staat te stellen in hun eigen land webpagina's te ontwikkelen en te onderhouden (Plan § 373).

Overeenkomstig artikel 19 van het Cartaghena Protocol werd een nationaal knooppunt van het Protocol inzake bioveiligheid benoemd. Er werd tevens een Belgisch bioveiligheid-uitwisselingsweb ontwikkeld (Plan § 366).

Overeenkomstig beslissing V/26 van de vijfde Conferentie der Partijen van het VBD inzake toegang tot genetische rijkdommen en overeenkomstig de notificaties van 25 augustus 2000 en van 23 juli 2001 van het Secretariaat van het VBD werd ook een nationaal knooppunt inzake 'toegang tot genetische rijkdommen en het verdelen van de voordelen' aangeduid.

België benoemde ook een aantal deskundigen en deelde de informatie daaromtrent mee aan het Secretariaat van de VBD. Zij aanvaardden om advies te geven over thematische onderwerpen (zoals indicatoren, bosbiodiversiteit, biodiversiteit in binnenwateren en mariene biodiversiteit) wanneer zij daarvoor worden uitgenodigd. Het betreft hier de wetenschappelijke, technische en technologische aspecten van biodiversiteit en de nodige juridische en administratieve maatregelen nodig voor duurzaam beheer van ecosystemen (Plan § 365).

4.2. INTERNATIONAAL EN EUROPEES.

Onder het Zweeds Voorzitterschap vond de zesde vergadering van het hulporgaan voor wetenschappelijk, technisch en technologisch advies (SBSSTA – Plan § 373) van het VBD plaats en tevens vergaderingen onder de auspiciën van de Food and Agriculture Organisation (FAO) (inzake de herziening van de 'International Undertaking on Plant Genetic Resources' – Plan § 365) en WIPO (World Intellectual Property Organisation) (eerste vergadering van het intergouvernementeel comité inzake intellectuele eigendomsrechten en genetische rijkdommen, traditionele kennis en folklore – Plan § 374). Tevens werden de Raadsconclusies inzake de Biodiversiteitactieplannen inzake 'Landbouw' en 'Visserij' afgewerkt. De Stuurgroep 'Biodiversiteit' coördineerde de voorbereidingen van de EU coördinaties en bepaalde, in samenspraak met de relevante actoren, de Belgische posities (Plan § 370).

Tijdens het Belgisch Voorzitterschap werden de verschillende EU standpunten en EU statements opgemaakt, aan de hand van Raadsconclusies en achtergronddocumenten, en verdedigd op een aantal internationale vergaderingen:

- a. De 'Ad Hoc Open-Ended Working Group on Access and Benefit-Sharing', Bonn, Duitsland (oktober 2001).
- b. De 'Open-Ended Working Group on the International Undertaking' tijdens de honderdénentwintigste vergadering van de FAO-raad, Rome, Italië (oktober 2001).

-
- c. De zevende vergadering van Subsidiary Body for Scientific, Technological and Technical Advice (SBSTTA), Montreal, Canada (november 2001).
 - d. De 'Open-Ended Intersessional Meeting on the Strategic Plan, National Reports and the Implementation of the Convention', Montreal, Canada (november 2001)
 - e. De tweede vergadering van het intergouvernementeel comité inzake intellectuele eigendomsrechten en genetische rijkdommen, traditionele kennis en folklore onder de auspiciën van de World Intellectual Property Organisation (WIPO), Genève, Zwitserland (december 2001).

Tevens werden de Raadsconclusies inzake de Biodiversiteitactieplannen afgerond voor 'Natuurlijke Rijkdommen' en voor 'Economische en Ontwikkelingssamenwerking'. De sectoren waren verantwoordelijk voor het maken van hun eigen conclusies om de sectorintegratie te bevorderen.

Het opmaken van een set van Raadsconclusies ter voorbereiding van de zesde Conferentie der Partijen van het VBD en van voorstellen inzake het 'Strategisch Plan van het VBD' en inzake 'Bossen' werd gestart onder Belgisch Voorzitterschap en afgewerkt onder Spaans Voorzitterschap (Plan § 375).

Rapport van mevrouw R. VAN DE PUTTE, ondervoorzitster, vertegenwoordigster van de Staatssecretaris voor Ontwikkelingssamen- werking, toegevoegd aan de Minister van Buitenlandse Zaken

1. Oprichting van een netwerk

1.1. BEKENDMAKING VAN HET FEDERAAL PLAN VOOR DUURZAME ONTWIKKELING BINNEN DGIS

Bij het uitwerken van het Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling (FPDO) was de betrokkenheid van DGIS hoofdzakelijk beperkt tot de toenmalige dienst "Studie en Evaluatie".

Dit betekende dat het bekendmaken van het FPDO een eerste opdracht was. Parallel met de werkzaamheden van ICDO inzake het opmaken van de lijst van activiteiten en het vastleggen van de verantwoordelijkheden werd begonnen met het bekendmaken van het bestaan en de consequenties voor de DGIS van het Federale Plan voor Duurzame Ontwikkeling.

Het grootste obstakel hierbij bestond uit het feit dat de meerderheid van de acties waarvoor DGIS de hoofdverantwoordelijkheid heeft niet direct aansluiten met de hoofddoelstelling van de Belgische internationale samenwerking, nl. armoedebstrijding maar eerder te maken hebben met de toepassing van internationale verdragen (bv. Biodiversiteitsverdrag, Klimaatverdrag).

Aangezien het proces van de integratie van het transversale thema milieu pas na de herstructurering van de Belgische Administratie voor Ontwikkelingssamenwerking (ABOS) effectief opgestart werd, was veel overtuigingskracht nodig om de consequenties van het FPDO voor DGIS te laten aanvaarden.

1.2. UITBOUWEN VAN DE INTERNE COÖRDINATIE BINNEN DGIS

Op 14 juni 2001 nam het beheerscomité de beslissing om een transversale werkgroep milieu op te richten. Het initiële voorstel voor het oprichten van een dienst duurzame ontwikkeling werd niet aanvaard.

Op 21 november 2001 werd voor het eerst een concrete invulling gegeven aan de transversale werkgroep milieu. Deze is samengesteld uit vertegenwoordigers van alle Directies van DGIS, een vertegenwoordiger van de Directie Wetenschappen en Leefmilieubeleid (P62) van Buitenlandse Zaken en een vertegenwoordiger van de Belgische Technische Coöperatie (BTC).

De opdracht van de transversale werkgroep bestaat uit:

- de integratie van het thema milieu binnen DGIS en de Belgische samenwerkingsinterventies;

-
- het uitwisselen van informatie rond het thema milieu;
 - een ondersteunende rol bij het uitwerken van de strategienota milieu (in uitvoering van de wet van 25 mei 1999 betreffende de Belgische Internationale samenwerking);
 - de uitvoering van het Federale Plan voor Duurzame Ontwikkeling;
 - de coördinatie tussen de verschillende departementen van Buitenlandse Zaken en andere departementen.

De werkgroep kwam reeds drie maal samen, nl. op 13 december 2001, 1 februari 2002 en 4 maart 2002. Daarnaast werd met elke directie en enkele specifieke diensten (8-tal vergaderingen) binnen DGIS aparte vergaderingen georganiseerd ter ondersteuning voor het uitwerken van de strategienota milieu.

Er werd een consensus bereikt om volgende prioritaire aandachtspunten op te nemen in deze strategienota:

- duurzaam waterbeheer;
- strijd tegen de verwoestijning en landdegradatie;
- duurzaam bosbeheer;
- biodiversiteit;
- klimaat (o.a. onderzoek en capaciteitsopbouw inzake de Clean Development Mechanism);
- duurzame stedelijke ontwikkeling.

Concreet betekent dit dat een consensus gevonden werd waarbij activiteiten, voorzien onder hoofdstukken "3.3. Beleid voor het behoud van de biologische diversiteit" en 4.3 "Beleid ter bescherming van de atmosfeer" van het Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling, een onderdeel van vormen. Voor het laten opnemen van het klimaat als prioritair aandachtspunt bestond initieel geen consensus en dienden machtsargumenten gebruikt te worden (opgenomen in het federaal Plan voor duurzame ontwikkeling, goedgekeurd door de Ministerraad, aanvaarding Kyoto-protocol door de Belgische regering). Globaal gezien, op enkele zeer lokale situaties in grootsteden na, is luchtvervuiling (nog) geen nationaal probleem in de Belgische partnerlanden. Armoedebestrijding en een evenwichtige economische en sociale ontwikkeling werd als hoofdopdracht voor de Belgische samenwerking gesteld.

1.3. COÖRDINATIE BINNEN HET DEPARTEMENT BUITENLANDSE ZAKEN

Als gevolg van de hervorming van de Belgische ontwikkelingssamenwerking (579) is de coördinatie tussen DGIS en de verschillende Directies van Buitenlandse Zaken duidelijk verbeterd. Het Belgisch EU-voorzitterschap is voor de samenwerking tussen de verschillende directies van Buitenlandse Zaken duidelijk een grote stap vooruit geweest.

1.4. INTERDEPARTEMENTALE COÖRDINATIE

De Interdepartementale werkgroep IWOS, officieel geïnstalleerd op 9 november 2000 zette haar werkzaamheden verder. De werkgroep vergaderde op respectievelijk 11 januari 2001, 26 april 2001 en 12 juni 2001.

De verschillende vergaderingen hadden volgende doelstellingen:

- het verkrijgen van een duidelijker beeld van de uitgaven die als publieke ontwikkelingshulp (ODA) kunnen aanvaard worden bij de OESO-DAC (uitgaven van federale departementen, de gemeenschappen, de gewesten, de provincies en de steden). Het specifieke probleem van het al of niet aanrekenen van de steun aan de vluchtelingen, in het bijzonder de uitgaven in het donorland, werd onderzocht;
- het voeren van een open dialoog met de civiele maatschappij rond o.a. de problematiek van de schuldkwijtschelding en de DAC-peer review van de Belgische samenwerking;
- de relaties met de Internationale Financiële Instellingen;
- de nodige maatregelen om het principe van ongebonden hulp ook toe te passen bij de leningen van Staat tot Staat en de supersubsidies, toegekend voor de financiering van de Belgische export.

De problematiek van de schuldkwijtschelding wordt besproken binnen de bovenvermelde werkgroep bestaande uit vertegenwoordigers van Ontwikkelingssamenwerking, Buitenlandse Zaken, Financiën en Begroting.

Ingaand op de officiële uitnodiging van de voorzitter van het CCIM heeft DGIS vanaf begin 2001 een vertegenwoordiger bij de werkgroep "Geïntegreerd productbeleid".

2. Uitvoering van het Plan in 2001

2.1. ALGEMEEN

In het algemeen kan niet gesteld worden dat de uitvoering van het Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling gezorgd heeft voor een belangrijke wijziging van de verschillende activiteiten van DGIS.

Bepaalde activiteiten, vervat in het FPDO, behoren tot de normale werking van ontwikkelingssamenwerking (580 en 585: schulddelging, 576: verhogen van het budget, 373: steun aan de inheemse volkeren via het FONDO INDIGENA, 522 en 586: bijdrage tot verschillende multilaterale milieu-fondsen, 758: het verbeteren van de situatie van vluchtelingen) en kunnen dus niet als nieuwe initiatieven geklasseerd worden.

2.2. SPECIFIEKE ACTIVITEITEN

Tot de activiteiten die specifiek in uitvoering van het FPDO werden opgestart zijn:

- 776: Het invullen van de fiches. Momenteel zijn elf fiches als ingevuld geregistreerd. Hiervan werden er vijf ingevuld door het ICDO-lid. De rest werden ingevuld door de verantwoordelijke dossierbeheerders.
- 373: Het opmaken van een inventaris van de overheidsbudgetten voor samenwerking betreffende biodiversiteit. Hier werd geopteerd voor een structurele aanpak. Om tegemoet te komen aan deze opdracht werd het code-boek, op basis waarvan alle Belgische interventies geklasseerd worden en dat als basis dient voor het rapporteren aan de OESO/DAC-werkgroep statistiek, aangepast. Het nieuwe code-boek bevat een specifiek cijfer voor biodiversiteit en een beknopte beschrijving van wat als samenwerking op het vlak van de biodiversiteit in aanmerking kan genomen worden. Zodoende moet het mogelijk zijn voor elke dossierbeheerder om de juiste code aan te duiden.
- 582: Er werd een oproep gelanceerd aan de Vlaamse Interuniversitaire Raad en de Conseil Interuniversitaire Francophone waarbij ze worden uitgenodigd onderzoeksvoorstellen in te dienen, die het begrip ecologische schuld en de praktische toepasbaarheid ervan in het beleid, zullen onderzoeken.

Rapport van mevrouw F. AUDAG-DECHAMPS, lid, vertegenwoordigster van de Eerste Minister

De werkzaamheden met het oog op de uitvoering van de doelstellingen inzake duurzame ontwikkeling, aangevat in 2000, werden verdergezet binnen de Federale Overheidsdienst Kanselarij en Algemene Diensten.

1. Milieuzorg

Het Federale Milieucharter werd goedgekeurd door de Ministerraad van 13 juli 2001 en voorgelegd aan het Basisoverlegcomité (Interne dienst voor Preventie en Bescherming op het werk). Op 28 september 2001 werd het vervolgens ondertekend door de Voorzitter van het Directiecomité van de Federale Overheidsdienst Kanselarij en Algemene Diensten. In uitvoering van punt 3.2 van dit Charter, werd een Intern Comité opgericht, bestaande uit de milieucoördinator, de vertegenwoordigster van de Eerste Minister bij de ICDO en de milieuadviseurs.

De milieucoördinator neemt bovendien deel aan de vergaderingen van de werkgroep « Contactpersonen inzake milieubeheer in de departementen » en brengt regelmatig hierover verslag uit aan het Intern Comité. De boordtabellen betreffende het water- en energieverbruik voor 2001 en 2002 werden overgemaakt aan deze werkgroep. Uitgaande van de gegevens opgenomen in deze tabellen, alsook van een beperkte audit terzake die werd uitgevoerd met de hulp van een expert van het Federaal Planbureau, kan een daling van het water- en energieverbruik in de Federale Overheidsdienst Kanselarij en Algemene Diensten worden vastgesteld. Ook inzake papierafval is er een vermindering merkbaar.

Een implementatieplanning van de komende acties is in voorbereiding.

2. Sociale en milieuclausules in overheidsopdrachten

De Dienst Overheidsopdrachten heeft in de loop van het jaar 2001 deelgenomen aan werkzaamheden betreffende de inlassing van sociale clausules als contractuele uitvoeringsvoorwaarde in de bestekken uitgaande van een federale aanbestedende overheid (in uitvoering van de § 159 en 189 van het FPDO en het samenwerkingsakkoord van 4 juli 2000 tussen de federale Staat, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de Duitstalige Gemeenschap betreffende de sociale economie dat werd goedgekeurd door de wet van 26 juni 2001). De betrokken interkabinettenwerkgroep heeft de Commissie voor de overheidsopdrachten, waarvan het secretariaat verzorgd wordt door deze dienst, hierover geraadpleegd. Deze Commissie heeft een unaniem advies uitgebracht op 11 september 2001. De werkzaamheden hebben ertoe geleid dat de Ministerraad van 9 november 2001 instemde met het principe van de inlassing, via een omzendbrief, van dergelijke clausules in de federale overheidsopdrachten voor aanneming van werken die door de Regie der Gebouwen worden afgesloten.

Deze dienst heeft eveneens deelgenomen aan de werkzaamheden op Europees niveau. Naar aanleiding hiervan werd meer bepaald de problematiek betreffende de inlassing van sociale en milieuclausules in de overheidsopdrachten ter sprake gebracht. De nieuwe voorstellen inzake richtlijnen betreffende de overheidsopdrachten die in 2001 werden besproken en waarvan de bespreking momenteel wordt verdergezet door de Europese Raad en het Europees Parlement, getuigen van de wil om in de teksten de bepalingen terzake te beklemtonen. België heeft deze wil eveneens geuit in het kader van het Voorzitterschap van de Europese Unie.

Rapport van mevrouw N. DERY, lid, vertegenwoordigster van de Minister van Werkgelegenheid

Oprichting van een intern netwerk

Het Federaal Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid heeft in 2001 een transversale/horizontale en multidisciplinaire werkgroep opgericht om verschillende opdrachten te vervullen:

- Het federale Plan voor duurzame ontwikkeling vertalen in concrete actieprogramma's.
- Indicatoren uitwerken die kunnen gebruikt worden voor het meten van de doeltreffendheid van de actieprogramma's.
- Inschatten van de budgettaire implicaties van de actieprogramma's.
- Deelnemen aan het opstellen van het jaarverslag betreffende het beleid voor duurzame ontwikkeling en betreffende de implementatie van de programma's in de administraties.
- Opstellen van regels voor een beheer van het Federaal Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid dat aansluit bij de principes van duurzame ontwikkeling (verbruik, afvalbeheer, ...).

In de werkgroep zijn de volgende administraties, afdelingen of directies vertegenwoordigd bevoegd voor de implementatie van een beleid gericht op duurzame ontwikkeling in het departement:

- Administratie van de individuele arbeidsbetrekkingen;
- Administratie van de inspectie van de sociale wetten;
- Kabinet van de minister;
- Administratie van de studiën, de documentatie en de geschillen;
- Afdeling van de humanisering en de bevordering van de arbeid;
- Directie van de huishoudelijke dienst;
- Administratie van de werkgelegenheid;
- Afdeling van de internationale zaken;
- Directie van de gelijke kansen;
- Administratie van de arbeidshygiëne en -geneeskunde;
- Administratie van de arbeidsveiligheid

De hiernavolgende informatie werd verstrekt door de leden van de werkgroep.

Uitvoering van het Plan in 2001

1. Strijd tegen armoede en sociale uitsluiting

Twee wetten werden afgekondigd met als doelstelling enerzijds de hulp bij de verzoening van arbeid en levenskwaliteit en anderzijds de verbetering van de werkgelegenheidsgraad van de werknemers.

De wet van 10 augustus 2001 betreffende de verzoening van werkgelegenheid en kwaliteit van het leven bevat de volgende maatregelen:

- een algemene arbeidsduurvermindering tot 38 uur per week ten laatste op 1 januari 2003;
- een collectieve vrijwillige arbeidsduurvermindering onder de 38 uur begeleid door incentives onder de vorm van vermindering van de werkgeversbijdragen voor de sociale zekerheid;
- de creatie van een systeem van tijdskrediet, verkorting van de loopbaan en de vermindering van de arbeidsprestaties tot halftijds die de loopbaanonderbreking vervangen en die de onderbrekingvergoeding voor de werknemers bepalen;
- het optrekken van het vaderschapsverlof van drie tot tien dagen.

De wet van 5 september 2001 met het oog op de verhoging van de werkgelegenheidsgraad van de werknemers omvat de volgende maatregelen:

- verlenging van de maatregelen ten gunste van het inschakelingsparcours van risicogroepen;
- het in aanmerking nemen van oudere werklozen voor een startbaanovereenkomst indien er te weinig jongeren zijn in bepaalde streken;
- vermindering van de werkgeversbijdragen voor de sociale zekerheid voor werkgevers die werknemers van 58 jaar en meer tewerkstellen;
- het recht op een procedure voor beroepsherklassering (outplacement-procedure) voor ontslagen werknemers van meer dan 45 jaar met minstens één jaar anciënniteit;
- oprichting van een Fonds voor de bevordering van de kwaliteit van de arbeidsvoorwaarden van werknemers van 55 jaar en meer;
- mogelijkheden voor werknemers van 50 jaar en meer die een halftijdse loopbaanonderbreking of halftijds tijdskrediet genieten om gedurende de beschikbare activiteit in aanmerking te komen voor een opleiding, begeleiding of mentorschap ten voordele van nieuwe werknemers.

Sommige van deze maatregelen genomen in 2001 zullen in 2002 van start gaan.

2. Gezondheid - milieu

2.1. BELEID GERICHT OP DE STRIJD TEGEN BEROEPSZIEKTEN

Acties gevoerd in 2001:

- voorbereiding van de reglementeringen betreffende chemische, kankerverwerkende en biologische agentia en betreffende indicatieve waarden (invoeging in de Codex op het welzijn op het werk);
- toezicht op de werven voor asbestverwijdering en coördinatie van de reglementering;
- coördinatie van de urgentieplannen van de ondernemingen van het type Seveso voor wat betreft de eerste hulpverlening;
- bescherming tegen infectieziekten (BSE) van de werknemers blootgesteld aan dierlijk meel (productie en vernietiging in cementverwerking).

2.2. BELEID GERICHT OP DE STRIJD TEGEN ARBEIDSONGEVALLEN:

- finalisering van het koninklijk besluit betreffende de tijdelijke of mobiele werkplaatsen waarvan de doelstelling de vermindering van de zeer frequente en zeer ernstige ongevallen in de sector is;
- actie in samenwerking met het Fonds voor arbeidsongevallen met het oog op een onderzoek van de toestand in de schoonmaaksector en op de voorbereiding van pro-actieve maatregelen;
- deelname aan de Europese week voor veiligheid en gezondheid (oktober 2001).

2.3. ACTIES ROND ONDERZOEK, SENSIBILISERING EN INFORMATIE

Stress op het werk

Naast infodagen behelst dit project een luik onderzoek dat enerzijds het vervolg van het project Belstress (ULB + Universiteit Gent) geleid door de DWTC en zijn valorisatie omvat, en anderzijds, de validering in de Nederlandse taal en de verdeling van de vragenlijst WOCCQ (eveneens als DWTC-project gestart).

Pesterijen op het werk

Naast twaalf informatiesessies en workshops behelst dit project een luik onderzoek (UCL en LUCAS) gericht enerzijds op de omvang van het fenomeen en anderzijds op de ervaring van slachtoffers en de verschillen die vastgesteld kunnen worden tussen de gevolgen voor de mannen en vrouwen die met pesterijen op het werk geconfronteerd werden.

Gevaarlijke producten

Naast een colloquium over bestaande databanken is dit project gericht op de opstarting van een diagnose-instrument bestemd voor werknemers en voor de

hiërarchische lijn waardoor zij kunnen deelnemen aan de risicoanalyse verbonden aan gevaarlijke producten aanwezig op de werkposten.

Voorkoming van rugklachten voor het personeel in de kinderopvang en de kleuterscholen

Dit project behelsde 30 sessies bestemd voor personeel uit de sector. Het oogmerk van deze sessies was hen toe te laten de aanwezige risico's op de werkplaats te evalueren en aan te leren welke de beste manieren zijn om ze te verhelpen. In eerste instantie wil het de basisprincipes van voorkoming van rugklachten bekend maken door het opstellen van een handleiding waarin de belangrijkste raadgevingen terzake opgenomen worden.

Preventagri

Dit project rond gezondheid en veiligheid in de landbouwsector gaat uit van denkpistes die naar voor gebracht werden tijdens het interprovinciaal congres van december 2000 en omvat 4 luiken: een onderzoek naar stressfactoren bij landbouwers en landbouwsters; een vorming aangaande veiligheid en gezondheid gebaseerd op de primaire preventie voor landbouwers en -bouwsters en voor studenten uit de landbouwscholen; een telefonisch onthaalcentrum voor personen uit de sector die moeilijkheden ondervinden (Agricall) met als doel hen toe te laten het hoofd te kunnen bieden aan de belangrijke problemen die zij tegenkomen; de ontwikkeling van een leersoftwareprogramma (Agrosafe) over veiligheid in het landbouwmilieu.

3. Gelijke kansen Mannen - Vrouwen

3.1. INDICATOREN

Het Franse voorzitterschap heeft indicatoren opgesteld betreffende de verzoening van privé- en beroepsleven. België heeft hieraan actief deelgenomen.

In het kader van haar Europees voorzitterschap heeft België indicatoren betreffende loonongelijkheid uitgewerkt.

Het project Gender Statistics is afgesloten. De doelstelling was een analyse per geslacht van bestaande statistische gegevens voorstellen en de statistische lacunes voor de domeinen werkgelegenheid, demografie, inkomen en beslissingsbevoegdheden blootleggen. De resultaten van dit project zullen officieel voorgesteld worden in mei 2002.

3.2. MAINSTREAMING

De cel deskundigen belast met de opvolging van de strategische doelstellingen van de Regering inzake gelijkheid tussen mannen en vrouwen heeft zijn werkzaamheden voor 2001 beëindigd. Een rapport met de doelstellingen vooropgesteld voor elke minister werd voorgesteld op de Ministerraad. De evaluatie van het project 2001 heeft toegelaten nieuwe oriënteringen voor de toekomst te bepalen.

3.3. LOPENDE PROJECTEN

Het project aangaande functieclassificatie is nog lopende evenals projecten voor sensibilisering over gelijke toegang van vrouwen tot nieuwe technologieën en over de afstemming van privéleven en beroepsleven.

3.4. WETGEVING

De Grondwetsherziening met het oog op het invoeren van een bepaling betreffende het recht van mannen en vrouwen op gelijkheid en die gelijke toegang tot verkiezings- en openbare mandaten begunstigt, werd realiseerd. De daaruit voortvloeiende wetten zijn in voorbereiding.

4. Belangrijke sociale groepen

4.1. ONGEREN EN KINDEREN

De invoering van de startbaanovereenkomst en van het plan Rosetta + dat de aanmoediging van jongeren om zich als zelfstandige te vestigen, op het oog heeft.

4.2. VREEMDELINGEN EN VLUCHTELINGEN

- acties van de Inspectie van de sociale wetten tegen mensenhandel (mei 2001 tot december 2001) die aanleiding heeft gegeven tot de constatering van onregelmatigheden;
- anderzijds werden de informatieacties naar de Arrondissementele cellen toe, in het kader van het project ingediend door het Federaal Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid bij het Impulsfonds voor het migrantenbeleid, verder gezet in 2001. De cel "Kleurrijk ondernemen" heeft deze sessies beheerd en heeft, enerzijds, acties ondernomen bij de paritaire comités en anderzijds, gewerkt aan informatie-instrumenten voor de inspecties en voor de ondernemingen (informatie over multicultureel personeelsbeleid);
- voorbereiding van wetsontwerpen tegen racisme en discriminatie (zie infra).

Perspectieven 2002

1. Strijd tegen armoede en uitsluiting

De meeste bepalingen van de wetten ter verzoening van de werkgelegenheid en de kwaliteit van het leven en ter verbetering van de werkgelegenheidsgraad zullen pas effect hebben in 2002, net zoals een aantal andere maatregelen reeds voorbereid in 2002, namelijk:

- mogelijkheid tot betaald educatief verlof voor alle werknemers die tenminste deeltijds tewerkgesteld zijn;

-
- mogelijkheid voor de werknemer om een overzicht van zijn bekwaamheden te laten opstellen dat de erkenning van zijn kwalificaties en competenties, verworven tijdens de uitoefening van zijn professionele activiteiten of in het kader van zijn privé-leven, mogelijk maakt om zo de zichtbaarheid van zijn potentieel te verhogen;
 - verwerving van professionele vaardigheden door onderdompeling om een harmonieuze overgang van de schoolomgeving naar de bedrijfswereld te verzekeren en de terugkeer naar een baan van personen die uit de arbeidsmarkt gestoten zijn, te wijten aan een gekozen of gedwongen stopzetting van activiteit, toe te laten;
 - gepersonaliseerd begeleidingsparcours voor jongeren onder de vorm van opleidingsmodules om hen voor te bereiden op hun eerste tewerkstelling;
 - verbetering van het Rosetta-plan:
 - * mogelijkheid om de Rosetta-conventies te cumuleren om zo de duur van een jaar te bereiken;
 - * hulp aan jongeren die zelfstandig willen worden en hun eigen tewerkstelling willen creëren;
 - oprichting van een fonds dat het voor iedereen mogelijk maakt gelijke kansen te hebben bij de toegang tot de nieuwe informatie- en communicatietechnologieën;
 - oprichting van kwalitatieve buurtbanen om zwartwerk te bestrijden en verbetering van het statuut van de P.W.A.-werknemers;
 - herziening van de startpremie;
 - verschillende verbeteringen aan de bepaling van de werkloosheidsverzekering;
 - activering van de werkloosheidsuitkeringen aangepast in functie van de leeftijd.

2. Gezondheid - leefmilieu

2.1. BELEID TER BESTRIJDING VAN DE BEROEPSZIEKTEN

- acties tegen de Repetitive Strain Injuries in de bouw;
- afsluiten van een protocol met het Fonds voor beroepsziekten om gemeenschappelijke acties te coördineren in de twee administraties;
- deelname aan de Europese werkzaamheden ter uitbreiding van de Europese lijst van beroepsziekten met ziektebeelden verbonden aan psychosociale problemen waaraan men bloot staat in bedrijven;
- verzameling van noden en informatie van de arbeidsgeneesheren met betrekking tot beroepsziektenverklaring;
- instelling van de wetgeving over geweld, pesten en seksuele intimidatie op de werkvloer.

2.2. BELEID TER BESTRIJDING VAN ARBEIDSONGEVALLEN

- vervolg van de inwerkingstelling van de nieuwe aanpak van de Technische inspectie bedoeld om de acties van de Inspectie te richten op de feiten die weerhouden zijn in het jaarverslag van de onderneming, op de statistieken van de arbeidsongevallen vergeleken met de cijfers uit de sector en op een indexcijfer berekend door de Inspectie op basis van de bezoeken;
- in het kader van de invoeging van het koninklijk besluit over tijdelijke of mobiele bouwplaatsen:
 - * preventiecampagne tegen ongevallen in de bouwsector in samenwerking met de N.A.V.B.;
 - * inrichting van studiedagen georganiseerd o.a. voor preventieadviseurs;
 - * sensibilisatie en inwerkingstelling van de nieuwe aanpak van de Technische inspectie met betrekking tot tijdelijke en mobiele bouwplaatsen;
- voorbereiding van een nieuwe reglementering voor de bescherming van jongeren en stagiairs;
- oprichting van een fonds voor ernstig ongevallen, gespijsd door de ondernemingen die een ernstig ongeval meegemaakt hebben en bedoeld om bedrijven die onderzoek willen doen in verband met veiligheid te begeleiden.

2.3. VERVOLG VAN ACTIES VOOR ONDERZOEK, SENSIBILISERING EN INFORMATIE OPGESOMD IN PUNT I. 2.3.

3. Gelijke kansen Mannen - Vrouwen

Het nagestreefde doel vereist een gecoördineerde actie tussen de verschillende beleidsniveaus en de inwerkingstelling van verschillende middelen:

- integratie van de genderdimensie in elke maatregel of programma vanaf de conceptie ervan;
- vervolg van de positieve acties met het oog op een reactie op de geconstateerde verschillen;
- ontwikkeling van acties vastgesteld tegen directe en indirecte discriminaties;
- vervolg van de acties gevoerd rond partnergeweld, de strijd tegen mensenhandel, de strijd tegen stadsgeweld;
- verhoging van de werkgelegenheidsgraad van vrouwen door een grotere participatie in beroepen gelinkt aan nieuwe technologieën;
- strijd tegen loonongelijkheid door middel van ondermeer functieclassificatie;
- aanpassing van de arbeidstijd voor vrouwen die lijden aan borstkanker.

4. Belangrijke sociale groepen

Vervolg van de acties ten gunste van de werkgelegenheid van jongeren.

Vervolg van de acties tegen etnische discriminatie bij aanwerving en op het werk:

- Wetsontwerp met het oog op een versterking van de wetgeving tegen racisme:
- Dit project beoogt de uitbreiding van de bevoegdheden van het Centrum voor gelijke kansen en racismebestrijding door het toe te laten klacht in te dienen in de plaats van slachtoffers of in hun plaats informatie te vragen.
- Wetsontwerp anti-discriminatie
- Wetsvoorstellen aangaande de integratie van gehandicapte personen.

Samenvatting van de ondernomen acties door het Federaal Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid inzake milieuzorg

Het departement heeft reeds een grote inspanning geleverd m.b.t. het afvalbeleid.

Zo is er een selectieve afhaling van chemische producten en oliën, batterijen, geneesmiddelen, oud meubilair en metaal, TL-lampen.

Verleden jaar werden volgende zaken ingevoerd:

- selectieve afhaling papier: het departement had eerst een eigen project uitgewerkt. Uiteindelijk hebben wij ons aangesloten bij het interministerieel project dat wordt geleid door de heer Bastien. Samen met de vijf grootste departementen wordt ook hier het papier opgehaald door Rosetta's die ter beschikking worden gesteld van de ministeries, maar blijven afhangen van het Ministerie van Volksgezondheid.
- het departement heeft glascontainers opgesteld in het restaurant, keuken en eetzaal

Bezorgheden voor de nabije toekomst:

- gebruik van hervulbare toners;
- gebruik van gerecycleerd papier;
- strijd tegen de papierverspilling;
- aansluiting bij het Federaal milieucharter met het oog op de implementatie ervan.

Waarschijnlijk wordt in de loop van het jaar, in samenspraak met de coördinator, de heer Bastien, ook de selectieve ophaling van P.M.D. (blauwe zakken) ingevoerd.

Rapport van de heer G. SLEEUWAGEN, lid, vertegenwoordiger van de Minister van Buitenlandse Zaken

De voornaamste activiteit van Buitenlandse Zaken inzake de uitvoering van het federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling bestond erin om opvolging te verlenen aan paragraaf 555 met name een coördinerende rol vervullen om de nationale doorstroming te verzekeren van wat internationaal op de agenda staat maar ook om internationaal te vertolken wat nationaal leeft. Dit wordt aangevuld met paragraaf 551 die benadrukt dat geijverd moet worden voor de doorstroming van het concept Duurzame Ontwikkeling naar andere VN conferenties en internationale instellingen.

1. Verenigde Naties - Voorbereiding WSSD

In het kader van de voorbereiding van Rio + 10, de World Summit on Sustainable Development (WSSD, Johannesburg 25/8 - 4/09/2002) werd deelgenomen aan de laatste eigenlijke Commissie voor Duurzame Ontwikkeling (CSD 9). Hier werden mondiale beleidsafspraken genomen inzake transport, energie, atmosfeer, informatieverstrekking voor besluitvorming en participatie. De CSD vormde vervolgens zichzelf om in de voorbereidende commissie (Prepcom) voor de top in Johannesburg. Een eerste zitting vond plaats om de logistieke planning van de werkzaamheden voor te bereiden.

Binnen de EU werd gewerkt aan deze voorbereiding op 2 niveau's.

Voorbereiding van de Raadszittingen

Zowel op de Top in Stockholm als in Göteborg kon België zich verheugen over de consolidatie van het Lissabon-proces door de toevoeging van de milieudimensie bij de strategie Duurzame Ontwikkeling.

De verbetering van de levenskwaliteit en het belang van de Duurzame Ontwikkeling was één van de zes grote lijnen van het Belgische Voorzitterschap. Ter opvolging van de Top van Göteborg werd het Belgische Voorzitterschap geroepen om uitvoering te geven aan de Strategie voor Duurzame Ontwikkeling. België heeft daartoe een roadmap uitgewerkt waarbij de horizontale coordinatie centraal stond. Het Spaanse Voorzitterschap zet deze logica verder. België heeft ook gewaakt over de uitwerking en aanvaarding van leefmilieu indicatoren die bijgevoegd werden aan de andere structurele indicatoren van Duurzame Ontwikkeling die reeds uitgewerkt waren. De Top van laken hernam eveneens deze indicatoren.

De opvolging van de Strategie zal vanaf nu jaarlijks op de EU Toppen behandeld worden.

België nam eveneens het initiatief om de kwestie van Duurzame Ontwikkeling ook op de agenda van de Raad Ontwikkelingssamenwerking, naast de Raad leefmilieu, te brengen. Hierbij werd de Europese Commissie steeds aangespoord om de discussie in verband met het externe gedeelte van Duurzame Ontwikkeling aan te vatten voor eind 2001. Uiteindelijk vond dit slechts plaats in februari 2002.

Substantiële voorbereiding van de verschillende thema's binnen WSSD

Dit gebeurde onder impuls van het Belgische Voorzitterschap dat de thema's systematiseerde waarbij de verschillende Lidstaten geresponsabiliseerd werden. Deze werkwijze wordt verdergezet door het Spaanse Voorzitterschap in 2002.

België organiseerde eveneens een troika naar New York om er met diverse actoren van Duurzame Ontwikkeling te overleggen. Een brainstorm sessie met de Juscanz (de andere niet-EU landen) vond ook plaats.

In het voorbereidingsproces namen de regionale voorbereidingen een belangrijke plaats in. Op de schouders van het Belgisch EU-voorzitterschap steunde de negotiatie van een gedetailleerde paneuropese ministerverklaring te Genève waarin een vijftigtal Europese landen plus de VS en Canada een gemeenschappelijke positie innemen voor de Wereldtop Duurzame Ontwikkeling te Johannesburg. Hierin wordt beklemtoond dat op de volgende essentiële punten de Wereldtop tot engagementen zou moeten leiden:

- duurzaam beheer van natuurlijke hulpbronnen;
- leefmilieu en gezondheid;
- globalisatie bijsturen voor duurzame ontwikkeling;
- betere governance en democratisering;
- educatie, wetenschap en technologie;
- financiering van de afspraken.

Binnen de verschillende conferenties die in 2001 plaatsvonden (klimaat, Biodiversiteit, Montreal Protocol, desertificatie, bioveiligheid) legde België steeds de nadruk op de uitvoering van de aangegane verbintenissen en op het gebruik van de mogelijke synergiën tussen de bestaande mechanismen. Buitenlandse Zaken nam het voorzitterschap van deze groepen waar (behalve voor klimaat waar wel de contactgroep met de ontwikkelingslanden werd voorgezeten).

Dezelfde houding lag ook ten grondslag aan de benadering van Buitenlandse Zaken in de hervorming van de milieu-instellingen binnen de VN (het dossier International Environmental Governance) dat een onderdeel vormt van de Sustainable Development Governance. Het gaat er om deze structuur coherenter te maken, politiek duidelijker gestuurd, goed gecoördineerd met het beleid van de talrijke mondiale milieuverdragen die over autonomie beschikken, op een stabiele wijze gefinancierd, en met een grotere aandacht voor vraagstukken van implementatie.

Eveneens dient een speciale vermelding gemaakt te worden van de diverse ambassades in het buitenland die door hun demarches in hun rechtsgebied, in naam van de EU of het Voorzitterschap, er toe bijdroegen dat deze boodschappen vertaald werden naar de lokale autoriteiten. Vooral de permanente vertegenwoordigingen in New York, Geneve en Nairobi konden bijdragen tot de verspreiding van het concept Duurzame Ontwikkeling.

2. WTD-conferentie Doha

Voor wat betreft paragraaf 551 van het Federaal Plan, kan verwezen worden naar de verwezenlijkingen die bereikt werden op de Doha Conferentie van 9-14 november 2001 inzake de lancering van nieuwe WTO-onderhandelingen.

In de ministeriële verklaring van Doha werd, mede dankzij de inbreng van de Europese Commissie hierin ondersteund door België, het concept van duurzame ontwikkeling opgenomen onder punt 6:

“We strongly reaffirm our commitment to the objective of sustainable development, as stated in the Preamble to the Marrakesh Agreement. We are convinced that the aims of upholding and safeguarding an open and non-discriminatory multilateral trading system, and acting for the protection of the environment and the promotion of sustainable development can and must be mutually supportive. We take note of the efforts by Members to conduct national environmental assessments of trade policies on a voluntary basis. We recognize that under WTO rules no country should be prevented from taking measures for the protection of human, animal or plant life or health, or of the environment at the levels it considers appropriate, subject to the requirement that they are not applied in a manner which would constitute a means of arbitrary or unjustifiable discrimination between countries where the same conditions prevail, or a disguised restriction on international trade, and are otherwise in accordance with the provisions of the WTO Agreements. We welcome the WTO’s continued cooperation with UNEP and other inter-governmental environmental organizations. We encourage efforts to promote cooperation between the WTO and relevant international environmental and developmental organizations, especially in the lead-up to the World Summit on Sustainable Development to be held in Johannesburg, South Africa, in September 2002”.

In het algemeen plaatst de Doha Conferentie de belangen van ontwikkelingslanden centraal in de volgende onderhandelingsronde.

Overeenkomstig paragraaf 777 van het Federaal Plan werd getracht om sociale normeringen op te nemen in de Doha Development Agenda. Hoewel niet meteen resultaat werd geboekt op het domein van sociale normering binnen het kader van de WTO, worden de gesprekken binnen de ILO verdergezet en zal het punt van sociale normering door de EU en België verder op de agenda worden gezet. Een illustratie hiervan is de werkgroep binnen de ILO “de sociale gevolgen van de globalisering”, die gereactiveerd werd mede onder druk van de discussies die binnen de WTO gevoerd werden. Hoewel er geen formele band bestaat tussen deze werkgroep en de WTO, is dit toch reeds een eerste aanzet in het overleg op multilateraal vlak zoals Europa (en ook België) deze wenst te voeren.

Tevens werden bij de wijziging van het Europees APS systeem eind 2001, stimuli ingebouwd met betrekking tot de naleving van sociale normen.

3. Diversen

Buitenlandse Zaken verzorgt eveneens de dossiers voor ratificatie van internationale verdragen.

In uitvoering van paragraaf 374 van het Federaal Plan, werden binnen het kader van de WIPO, studies opgezet met betrekking tot:

- genetische voorraden;
- folklore;
- en traditionele know-how.

De bedoeling van deze studies is om te komen tot een vorm van intellectuele eigendomsbescherming in deze domeinen volgens het principe van "prior-art" (i.e. reeds bestaande intellectuele eigendomsbescherming van traditionele geneeskundige planten die leiden tot geneesmiddelen).

Deze studies dienen, dankzij de inbreng van de verschillende regeringen, op termijn te leiden tot het opstellen van catalogi en databanken inzake de voormelde domeinen om tot een optimale intellectuele bescherming te komen.

**Rapport van de heer O. RIJCKMANS, lid,
vertegenwoordiger van de Minister van Begroting, (Maatschappelijke
Integratie en Sociale Economie)**

Rapport van mevrouw V. CNUUDE, lid, vertegenwoordigster van de Minister van Mobiliteit en Vervoer

In het kader van de duurzame ontwikkeling, werden verscheidene activiteiten ondernomen bij het Ministerie van Verkeer en Infrastructuur, zowel op het vlak van de mobiliteit en het vervoer als op het vlak van het verbruikspatroon van de administraties.

1. Mobiliteit en vervoer

1.1. ALGEMEEN BELEID

Zoals beschreven in het vorige rapport betreffende de activiteiten van het jaar 2000, is het transportvolume in België in dertig jaar verdubbeld, zowel wat het transport van personen als dat van goederen betreft. Deze verdubbeling gebeurde uitsluitend in het voordeel van het wegtransport, waarvan het marktaandeel bijna 90% bedraagt voor personen en meer dan 70 % voor goederen.

Alles laat vermoeden dat, bij ongewijzigd beleid, de vraag naar bijkomend vervoer in de komende 20 jaar nog zal blijven stijgen. We mogen derhalve verwachten dat tegen 2010 de mobiliteitsbehoefte nog met ten minste 30 % zal toenemen.

Noodzakelijkerwijs moet er hier worden opgetreden, opdat deze stijgende vraag zou kunnen worden ingeperkt en opdat deze verhoging niet uitsluitend naar het wegverkeer zou worden geleid. Daarom moeten andere verkeerswijzen zoals het spoor en de waterweg worden aangesproken. De belangrijkste uitdaging bestaat er dan ook in de mobiliteit in België op een doeltreffende manier te organiseren, zodanig dat zij past in een concept van duurzame ontwikkeling waarbij de economische, sociale en milieugebonden aspecten met elkaar worden verzoend.

Een globaal mobiliteitsbeleid is erop gericht de vervoer- en verplaatsingsmogelijkheden te realiseren vanuit het oogpunt van duurzame ontwikkeling en tegen de stroom in te werken, teneinde daadwerkelijk en in voldoende mate antwoord te bieden aan de evoluerende behoeften. Dit is de geest van de beslissingen die op 17 oktober 2000 door de regering werden genomen inzake mobiliteit en vervoer en die de leidraad zullen vormen van de acties van de ministers in de komende jaren.

De regering heeft dan ook voluntaristische doelstellingen op zich genomen, zowel voor de spoorwegen als voor de waterwegen, met het oog op een verhoging van hun marktaandeel met 15 % tegen het jaar 2010.

Om deze voluntaristische doelstellingen qua modale overdracht en veiligheid te verwezenlijken, werd bij een nieuwe benadering beslist volgende vier krachtlijnen te volgen:

- het inspelen op het spoor- en waterwegenaanbod zowel op kwantitatief als op kwalitatief niveau;
- het bevorderen van intermodale initiatieven zowel voor de verplaatsing van personen als het vervoer van goederen;
- het zorgen voor eensgezindheid bij de besluitvorming tussen alle actoren;
- het aanpassen van de structuren met onder meer in het kader van de Copernicus-hervorming, de oprichting van een bestuur of een dienst "Mobiliteit" die de mobiliteitsproblemen globaal en coherent dient aan te pakken.

1.2. SPECIFIEKE ACTIES

Nationaal mobiliteitsplan

Het federaal Plan inzake duurzame ontwikkeling 2000-2004 voorziet dat een ontwerp van een nationaal mobiliteitsplan zal worden opgesteld.

Normalerweise had dit plan al dienen klaar te zijn. Spijtig genoeg is, door een gebrek aan personeel en budgettaire middelen, het eigenlijke werk slechts eind 2001 kunnen starten. Een kleine cel "Duurzame mobiliteit" is in de schoot van het departement opgericht. Tevens is een externe consultant begin 2002 aangesproken om deze cel te helpen bij het opstellen van dit plan.

Na het opstellen van dit document, is het aangegeven geweest dat dit eerst op het federale niveau zal worden besproken, waarna het aan alle gewesten zal voorgesteld worden. Ten slotte, overeenstemmend met het federaal Plan inzake duurzame ontwikkeling zal een algemene raadpleging worden georganiseerd.

Mobiliteitsbeheersplannen

Op 15 december 2000 heeft de Ministerraad een ontwerp van koninklijk besluit goedgekeurd betreffende het verzamelen van gegevens (via het sociale jaarverslag) over het woon-werkverkeer van werknemers. Naar aanleiding van het eenparig advies dat gezamenlijk door de Nationale Arbeidsraad en de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven op 15 maart 2001 werd uitgebracht en van het advies van de Commissie voor bescherming van de persoonlijke levenssfeer van 8 februari 2001, werd de voorkeur gegeven aan het indienen van een wetsontwerp dat het verzamelen van deze gegevens regelt voor alle privé- en overheidsbedrijven met meer dan honderd werknemers.

Om het nemen van initiatieven en het tot stand brengen van partnerships voor mobiliteitsbeheer te stimuleren, zullen deze gegevens binnen de ondernemingsraden (privé-sector) en de overlegcomités (overheidssector) worden besproken. Ze zullen daarna aan het Ministerie van Verkeer en Infrastructuur worden doorgegeven om er in een ruim toegankelijke databank te worden opgenomen.

Voor de eventuele uitvoering van hun mobiliteitsbeheersplannen zullen de bedrijven een netwerk kunnen raadplegen dat samen door het ministerie en de bevoegde diensten van de Gewesten en van de openbare vervoermaatschappijen opgericht werd.

Belgische voorzitterschap

In het kader van het Belgische voorzitterschap van de Europese Unie tijdens de tweede helft van 2001 werden verscheidene initiatieven genomen, waaronder:

- een informele raad Transport-Leefmilieu van de Unie in september 2001 te Louvain-la-Neuve; deze heeft gepleit voor het invoeren van een kerozenetaks en heeft de Commissie uitgenodigd om voorstellen op te stellen inzake tarificatie van transportinfrastructuren;
- een internationaal seminarie in juli 2001 te Brussel tijdens de welke er onderzocht werd hoe de relatie tussen de economische groei en deze van de mobiliteit kan worden losgekoppeld;
- een internationaal seminarie te Brussel in 2001 betreffende de effecten van snelheden bij wegongevallen.

Spoorwegen

Om de hierboven vermelde doelstellingen te bereiken, dwz een toename van 15 % van het spoormarktaandeel, zullen de spoorwegen 50 procent meer reizigers en goederen moeten kunnen vervoeren tegen het jaar 2010.

Hierom werden strategische opties genomen of zullen worden genomen met onder meer:

- een verhoging van de financiële middelen ten voordele van de NMBS.
- de voorbereiding van het 3de beheerscontract met meer aandacht voor stiptheid, kwaliteit en veiligheid.
- een reorganisatie van de bestuursstructuren van de NMBS met het voorbereiden van een samenwerkingsakkoord met de Gewesten.

Anderzijds dient opgemerkt dat de tarifaire maatregelen die in 2000 genomen werden voor personen ouder dan 65 jaar of jonger dan 12 jaar hun vruchten beginnen af te werpen door een vermeerdering van het aantal reizigers van de NMBS sinds 2000.

Gecombineerd vervoer

De toekenning van een overslagcheque aan de vervoerders die voor het gecombineerd vervoer kiezen, en de verenigbaarheid ervan met de Europese richtlijnen en verordeningen worden momenteel onderzocht. Het gaat om een gedeeltelijke terugbetaling van het bedrag van de overslagoperatie dat door de terminal aan de klant aangerekend wordt per eenheid van intermodaal transport, zodat de operatie competitiever is in vergelijking met het zuiver wegvervoer.

Parallel met deze eerste maatregel zal het departement nieuwe maatregelen onderzoeken, in een rechtstreeks partnerschap met de NMBS. De onderzochte maatregelen zullen bijgevolg volledig aansluiten bij een algemene strategie voor

het goederenvervoer en volledig in overeenstemming zijn met de Belgische en Europese regelgeving.

Gewestelijk Expresnet rond Brussel

Op 20 april 2001 heeft de Ministerraad het ontwerp van samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat, het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, het Vlaamse Gewest en het Waalse Gewest betreffende het Gewestelijke Expresnet van, naar, in en rond Brussel goedgekeurd. De Minister van Mobiliteit en Vervoer werd gemachtigd om met de Gewesten te onderhandelen. In dit akkoord verbinden de partijen zich ertoe:

- het aanbod aan openbaar vervoer in de GEN-zone op te drijven;
- met elkaar samen te werken en de nodige middelen in te zetten om het openbaar vervoer onderling en met de andere vervoermodi en -mogelijkheden te coördineren;
- maatregelen te treffen en akkoorden af te sluiten die noodzakelijk zijn voor de integratie van het aanbod zowel op het vlak van de tarieven als op dat van de kaartverkoop;
- maatregelen te nemen, onder andere in verband met het parkeren, om de automobilisten aan te sporen op het openbaar vervoer over te stappen.

Zodra het akkoord getekend is, zullen overleg- en coördinatiestructuren worden opgericht om de verschillende fases uit te voeren die tegen 2010 volledig voltooid moeten zijn. Er is ook een overgangsfase voorzien, met de indienststelling van twee lijnen.

In 2002 wordt gestart met de nodige spoorweg- en weginfrastructuurwerken. De kenmerken van het specifiek rollend materieel zullen omschreven worden en de algemene aannemingsvoorwaarden vastgelegd.

Maatregelen betreffende het milieu inzake de luchtvaart

Het ministerieel besluit tot goedkeuring van het reglement van BIAC betreffende de invoering van een geluidsquotasysteem tijdens de nacht en tot bepaling van de maximaal toegelaten hoeveelheid nachtlawaai op de luchthaven Brussel-Nationaal, voorziet in een geleidelijke vermindering van de geluidsquota per seizoen en van de maximaal toegelaten geluidshoeveelheid per beweging. Krachtens dit besluit is het verboden aan vliegtuigen waarvan de quota count hoger ligt dan 16 om 's nachts op te stijgen vanuit de luchthaven Brussel-Nationaal. De globale geluidshoeveelheid per seizoen zal ook blijven verminderen.

Binnen de ICAO (International Civil Aviation Organisation) blijft België ijveren voor de goedkeuring van strengere geluidsnormen, en wanneer op wereldvlak de uitfasering van oudere lawaaierige vliegtuigen moeilijk haalbaar is, minstens voor het behoud van het recht om de problematiek van de geluidsoverlast op Europees vlak te regelen.

De landings- en opstijgingsprocedures op de luchthaven Brussel-Nationaal worden geleidelijk herzien in functie van het minimaliseren van de geluidshinder voor de omwonenden. Laatste aanbevelingen zullen ter goedkeuring aan de Regering voorgelegd worden en zo vlug mogelijk toegepast worden. Parallel

daarmee wordt een auditopdracht van de dagprocedures aan een onafhankelijke consulent toevertrouwd.

Binnen het Bestuur van de Luchtvaart wordt een Ombudsdienst opgericht. Deze dienst zal belast worden met het behandelen van klachten en opmerkingen van het publiek over het gebruik van de luchthaven Brussel-Nationaal en de door de vliegtuigen gevolgde trajecten. Een overlegforum zal gecreëerd worden binnen een lichte structuur teneinde een regelmatige dialoog op vrijwillige basis te institutionaliseren tussen de partijen die direct of indirect betrokken zijn bij de activiteiten van de luchthaven en bij de hinder die deze veroorzaken: de federale staat, de regio's, de provincies, de omliggende gemeenten, BIAC, Belgocontrol, de operatoren en de verenigingen van omwonenden. De oprichting van dit forum zal gecoördineerd worden met initiatieven van het Vlaamse Gewest en van de provinciegouverneur van Vlaams Brabant

België heeft op de Algemene Vergadering van ICAO een heel aanvaardbaar compromis bereikt om de geluidsoverlast rondom de luchthavens te beheersen en om het "hushkit"-geschil met de VS tot een goed einde te brengen zonder dat dit de geluidsoverlast rondom onze luchthavens nadelig beïnvloedt.

2. Beleid inzake het verbruik van de overheidsadministraties

2.1. VOORTZETTING VAN DE ACTIES VAN HET RECYCLEREN

Het systeem van recycleren werd uitgebreid naar andere gebouwen van het ministerie. Een inzameling van batterijen werd tevens georganiseerd.

2.2. OPSTELLEN VAN BOORDTABELLEN

Deze boordtabellen omvatten het verbruik van water, elektriciteit alsmede stookolie of gas en laten toe dit verbruik op te volgen.

2.3. AANPLAKBRIEVEN TEGEN VERKWISTING

Aanplakbrieven werden opgehangen om verkwisting van elektriciteit (verlichting), warmte en water te verminderen.

2.4. ONDERTEKENING VAN HET FEDERALE CHARTER VAN LEEFMILIEU

Dit charter werd in november 2001 ondertekend om het departement meer te betrekken bij een politiek van beter leefmilieu.

Een actieplan zal in 2002 opgemaakt worden voor de opvolging hiervan.

Rapport van de heer J. DE BEENHOUWER, lid, vertegenwoordiger van de Minister van Binnenlandse Zaken

In het kader van de duurzame ontwikkeling werden verschillende actiepunten toegewezen aan het Ministerie van Binnenlandse Zaken.

Hieronder wordt uiteengezet in welke mate er op deze punten resultaten werden geboekt.

1. Immigratieproblematiek

De tekst van het regeerakkoord van de regering Verhofstadt I benadert de immigratieproblematiek vanuit drie aspecten:

1. het statuut van de ontheemden wegens oorlogssituatie;
2. de asielprocedure;
3. de regularisatie van illegaal verblijvende personen.

Het regeerakkoord bepaalt dat:

“De Regering de Conventie van Genève onverkort zal toepassen en bovendien voor de oorlogsontheemden een coherent statuut zal uitwerken. Het dient te gaan om een statuut dat tijdelijk en hernieuwbaar is en daadwerkelijk de terugkeer inhoudt, zodra de oorlogssituatie in het land van herkomst ophoudt te bestaan en dit voor zover hun terugkeer daadwerkelijk mogelijk is.

Wat de asielzoekers in het kader van de Conventie van Genève betreft, zullen de procedures ingekort, verbeterd en vereenvoudigd worden, met behoud van alle rechten van de verdediging.

Wat de in ons land verblijvende illegalen betreft, zal een onafhankelijke instantie met de procedure die de rechten van de verdediging eerbiedigt en die voldoende bestaft is, zich geval per geval uitspreken over een mogelijke regularisatie en dit op basis van voorafgaandelijk geformuleerde strikte criteria waarbij de aanvraag binnen een korte periode na de inwerkingtreding moet worden ingediend.

Overeenkomstig deze criteria zullen in aanmerking komen:

1. uitgeprocedeerde asielzoekers die binnen een termijn van vier jaar geen uitvoerbare beslissing hebben ontvangen (drie jaar voor families met schoolgaande kinderen) en geen gevaar betekenen voor de openbare orde of manifeste fraude bij het indienen van de aanvraag of in de asielprocedure hebben gepleegd;
2. de personen die om redenen onafhankelijk van hun wil onmogelijk kunnen terugkeren;
3. ernstig zieke personen;

-
4. personen die welbepaalde problematische omstandigheden kunnen doen gelden en die hier duurzame sociale contacten hebben ontwikkeld.”

Ook het federaal Plan duurzame ontwikkeling handelt over deze problematiek (§ 759 en 761).

1.1. UITWERKING VAN EEN GEÏNTEGREERD HUMAAN ASIELBELEID

De projecten met betrekking tot de asielprocedure zijn tweeledig.

Enerzijds wenst men binnen het juridisch kader van de bestaande asielprocedure, als bepaald in de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen de toestroom van de oneigenlijke asielzoekers tegen te gaan door de financiële hulp te vervangen door materiële hulp en de behandeling van de asielaanvragen te versnellen. Anderzijds wenst men een nieuwe asielprocedure uit te werken, ten einde te komen tot een geïntegreerd humaan asielbeleid.

Een nieuwe asielprocedure zal rekening moeten houden met enerzijds de bestaande internationale en Europese juridische bepalingen, zoals het *Internationaal Verdrag van Genève van 28 juli 1951 betreffende de status van vluchteling en de Resolutie van de Europese Raad van 20 juni 1995 over minimumwaarborgen voor asielprocedures* en anderzijds met de procedurele en praktische problemen die de asielinstanties op dit moment kennen of in het verleden hebben gekend.

Met betrekking tot de globale hervorming van het asielbeleid in België werd een hervormingsontwerp goedgekeurd in Ministerraad van december 2000. Ondertussen werd echter een gevoelige daling vastgesteld van het aantal asielaanvragen in 2001 en 2002. Ook werd de kwalitatieve werking van de asielinstanties erg verbeterd en is er een vooruitgang van de debatten binnen de Raad van de Europese Unie om tussen de vijftien lidstaten tot een harmonisering te komen van de huidige asielprocedures. Derhalve lijkt de globale hervorming die door de Ministerraad werd goedgekeurd thans minder noodzakelijk of niet dringend.

“De Minister van Binnenlands Zaken heeft in zijn beleidsnota - begroting 2002 - dienaangaande gesteld: Derhalve zal de pertinentie van de verschillende elementen die de hervorming van de asielprocedure (destijds) verantwoordden, door de Regering opnieuw moeten worden onderzocht vooraleer ze in werking wordt gesteld.”

1.2. OORLOGSVLUCHTELINGEN

Een specifiek statuut voor oorlogsvluchtelingen uitwerken/de mogelijkheid onderzoeken voor het toekennen van een tijdelijk beschermingsstatuut voor personen of groepen die ontheemd worden door oorlogssituaties.

Dit project wenst in de nationale wetgeving een coherent statuut uit te werken voor het verlenen van tijdelijke bescherming in geval van massale toestroom van ontheemden die niet naar hun land van oorsprong kunnen terugkeren

De nationale wetgeving zal in dit kader moeten rekening houden met de richtlijn 2001/55/EG van de Raad van de Europese Unie van 20 juli 2001 betreffende minimumnormen voor het verlenen van tijdelijke bescherming in geval van massale toestroom van ontheemden en maatregelen ter bevordering van een evenwicht tussen de inspanning van de lidstaten voor de opvang en het dragen van de consequenties van de opvang van deze personen.

Deze richtlijn kadert in de doelstelling van de Europese Unie om geleidelijk een ruimte van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid tot stand te brengen, die openstaat voor diegenen die onder druk van de omstandigheden op wettige wijze bescherming in de Unie trachten te verkrijgen.

De richtlijn wenst tevens een solidariteitsmechanisme in te stellen ter bevordering van een evenwicht tussen de inspanningen van de lidstaten voor de opvang en het dragen van de consequenties van de opvang in geval van massale toestroom.

Op dit moment werkt het studiebureau van de Dienst Vreemdelingenzaken in samenwerking met het kabinet van Binnenlandse zaken aan de omzetting van de bovengenoemde richtlijn in de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen.

1.3. REGULARISATIEPROCEDURE VOOR ILLEGALE PERSONEN

In overeenstemming met het regeerakkoord, werd een wet uitgewerkt die het juridische kader diende te vormen van de regularisatiecampagne voor bepaalde categorieën van vreemdelingen. Het betreft hier de wet van 22 december 1999 betreffende de regularisatie van het verblijf van bepaalde categorieën van vreemdelingen verblijvend op het grondgebied van het Rijk (Belgisch Staatsblad. 10/1/200).

Daarnaast werd er een Commissie voor regularisatie in het leven geroepen, die bestaat uit enerzijds Nederlandstalige en Franstalige kamers, die elk zijn samengesteld uit een magistraat, een gewezen magistraat of een lid of een gewezen lid van een administratief rechtsorgaan, een advocaat en een afgevaardigde van een erkende niet- gouvernementele organisatie actief in het domein van de mensenrechten en anderzijds een secretariaat.

De Commissie voor regularisatie verstrekt een advies aan de minister, bevoegd voor de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen, met betrekking toe de toepassing van deze wet.

De Dienst Vreemdelingenzaken, als gemachtigde van de genoemde minister, stond in dit kader in voor de analyse van het dossier in het licht van artikelen 5 en 6 van de regularisatiewet van 22 december 1999, meer bepaald "gevaar voor openbare orde of nationale veiligheid" en "kennelijk bedrog in kader van asielprocedure".

Deze regularisatiewet beoogde een verblijfsstatuut toe te kennen aan duidelijk bepaalde categorieën van vreemdelingen, veelal illegalen. Het ging meer bepaald over asielzoekers die abnormaal lang op een beslissing in hun asioldossier moes-

ten wachten, niet verwijderbare illegale vreemdelingen, ernstig zieke illegale vreemdelingen en illegale vreemdelingen die humanitaire redenen kunnen laten gelden en duurzame bindingen in ons land hebben ontwikkeld.

Op 25/2/2002 werden reeds 32365 regularisatiedossiers definitief afgehandeld.

1.4. DE VERBETERING VAN DE ASIELPROCEDURE

De projecten met betrekking tot de asielprocedure zijn tweeledig. Enerzijds wenst men binnen het juridisch kader van de bestaande asielprocedure, als bepaald in de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen de toestroom van de oneigenlijke asielzoekers tegen te gaan door de financiële hulp te vervangen door materiële hulp en de behandeling van de asielaanvragen te versnellen.

Anderzijds wenst men een nieuwe asielprocedure uit te werken, teneinde te komen tot een geïntegreerd humaan asielbeleid.

Om de behandeling van de asielaanvragen te versnellen, heeft de Commissaris-generaal voor de vluchtelingen en staatlozen de organisatie en de werking van zijn diensten die de asielaanvragen behandelen (interview van de asielzoeker en beslissing in het dossier), evenals de ondersteunende diensten (bijvoorbeeld documentatiedienst,...) geoptimaliseerd.

Hij heeft daarbij het LIFO-systeem ingevoerd, waarbij de nieuwe asielaanvragen steeds bij voorrang worden behandeld en de achterstand bij de oude dossiers in tweede instantie wordt weggewerkt.

Om de financiële steun aan de asielzoekers te vervangen door steun in natura, heeft de minister van maatschappelijke integratie het initiatief genomen om via de wet van 2/1/2001 houdende sociale, budgettaire en andere bepalingen de nodige juridische aanpassingen te doen aan de Organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn.

Om de nodige plaatsen te vinden om de facto de opvang van asielzoekers in open centra mogelijk te maken, werden bijkomende gebouwen gezocht en ingericht en werd tevens de mogelijkheid gelaten aan privé-initiatieven om projecten in te dienen.

De vooropgestelde actie is afgerond. De zoektocht naar opvangplaatsen voor asielzoekers zal een permanente opdracht blijven.

2. Strijd tegen de mensenhandel

Daarnaast wenst de Regering tevens werk te maken van de *strijd tegen de mensenhandel*. In dit kader kan verwezen worden naar de beslissing van de ministerraad dd. 5 februari 1999, houdende goedkeuring van het verslag over de bestrijding van de mensenhandel en FPDO (punten 757 en 758). Twee projecten dienen in dit kader benadrukt.

2.1. EEN BIJZONDERE AANDACHT BESTEDEN AAN DE RAADPLEGING VAN ALLE BETROKKEN DOELGROEPEN IN KADER VAN HET BELEID INZAKE MENSENHANDEL

De mensenhandel is een zeer complex crimineel fenomeen geworden.

Bij de bestrijding ervan zijn verschillende instanties betrokken, onder andere de politiediensten met de gespecialiseerde Centrale Cel Mensenhandel, de Dienst Vreemdelingenzaken, het Commissariaat-generaal voor de vluchtelingen en de staatlozen, de parketten, de sociale inspectie,...

Het is belangrijk dat de initiatieven die genomen worden om het fenomeen te bestrijden in samenspraak met alle betrokken actoren geschieden. Er dient met andere woorden een geïntegreerde en multidisciplinaire aanpak nagestreefd te worden.

In deze optiek voorziet het project de uitbouw van een gespecialiseerde cel bij elke betrokken instantie, die enerzijds zal instaan voor de gegevensverwerking betreffende het fenomeen mensenhandel binnen de respectievelijke bevoegdheidsdomeinen en anderzijds de doorstroming van deze gegevens naar de andere betrokken actoren.

Wat de Dienst Vreemdelingenzaken betreft zijn er twee bureaus belast met de strijd tegen de mensenhandel, enerzijds het Bureau Opsporing, dat politiediensten en parketten ondersteunt met nuttige informatie uit de administratieve dossiers van vreemdelingen die mogelijk betrokken zijn bij mensenhandel en anderzijds de Gerechtelijke Sectie, die politiediensten en sociale inspectie op het terrein zullen bijstaan in hun strijd tegen mensenhandel

2.2. OPSTARTEN VAN EEN INFORMATIECAMPAGNE OVER MENSENHANDEL

Het fenomeen mensenhandel kan op twee manieren bestreden worden. Enerzijds is er de repressieve methode waarbij men op zoek gaat naar mensenhandelaars en slachtoffers die zich in België bevinden en probeert netwerken van mensenhandel op te rollen.

Anderzijds is er de preventieve methode die potentiële slachtoffers wenst te informeren over de wanpraktijken en de gevaren van mensenhandel en de gevolgen van een illegaal bestaan in België.

Dit project wenst een informatiecampagne uit te werken om enerzijds de potentiële slachtoffers in probleemlanden te informeren over de werkwijze van mensenhandelaars en de realiteit van een illegaal bestaan in België en anderzijds de slachtoffers in België te informeren over het systeem van bescherming die de Belgische wetgeving voorziet.

De informatiecampagne in de probleemlanden zal uitgewerkt worden door de immigratieambtenaren van de Dienst Vreemdelingenzaken, in samenwerking met de Belgische diplomatieke vertegenwoordiging, de Internationale Organisatie voor Migratie, de lokale overheden en eventueel niet gouvernementele organisaties.

Er zal daarbij vooral gebruik gemaakt worden van de lokale pers om informatie zo breed mogelijk te verspreiden onder de bevolking.

De Dienst Vreemdelingenzaken heeft al een dergelijke campagne opgezet in Kazachstan. Het betreft een permanent project dat tevens in andere landen in de nabije toekomst zal uitgewerkt worden.

3. Alle relevante documenten voor de betrokkenen van de Duitstalige Gemeenschap in het Duits vertalen

Inzake de vertaling van de wetgeving is de arrondissementscommissaris bevoegd voor het Duitse taalgebied belast met het opstellen en verspreiden van de officiële vertaling in het Duits van de wetten, decreten, ordonnances, besluiten en verordeningen (art. 76, § 1, 1°, van de wet van 31 december 1983 tot hervorming der instellingen voor de Duitstalige Gemeenschap).

Inzake het taalgebruik van de plaatselijke diensten van het Duitse taalgebied is er geen probleem.

Inzake het taalgebruik van de centrale diensten dient opgemerkt dat zij de taal van de particulier moeten gebruiken (art. 41, § 1, van de gecoördineerde wetten). Zij dienen de akten, getuigschriften, verklaringen, machtigingen en vergunningen in de taal van de particulier te stellen (art. 42 van de gecoördineerde wetten).

Wat evenwel de vertaling van ambtswege in het Duits door de centrale diensten van alle relevante documenten voor de betrokkenen van de Duitstalige Gemeenschap betreft - zonder dat zij dit nog hoeven te vragen - dit vergt een wijziging van de gecoördineerde taalwetten. Uit de regeringsverklaring van 7 juli 1999 blijkt niet dat er terzake een wetgevend initiatief zal genomen worden.

4. Zorgen voor een wetgeving die de pariteit mannen – vrouwen in de regering nastreeft

Door de Senaat werd op 8 maart 2001 een ontwerp tot wijziging van de Grondwet goedgekeurd waardoor de aanwezigheid van minstens één vrouw in elke regering, elke deputatie, elk schepencollege en andere "uitvoerende machten" verankerd wordt. Hierdoor zal in de Grondwet worden geregeld, wat sinds 1974 feitelijk verworven is op het niveau van de federale Regering. Concreet wordt een artikel 10bis in de Grondwet ingevoegd dat bepaalt dat de Regering niet uitsluitend uit personen van hetzelfde geslacht mag bestaan.

Dit ontwerp tot wijziging van de Grondwet werd nog niet ingediend bij de Kamer van Volksvertegenwoordigers.

Na de goedkeuring van deze grondwetswijziging dienen nog uitvoeringswetten te worden gestemd. Het lijkt dan ook niet realistisch tijdens de huidige Regering nog de pariteit in de Regering na te streven. In elk geval behoort het nemen van een wetgevend initiatief hiertoe tot de bevoegdheid van de Minister van Arbeid en Gelijke Kansen.

5. Een sensibilisatiecampagne voeren over pariteit mannen – vrouwen naar aanleiding van de verkiezingen

De wet van 24 mei 1994 ter bevordering van een evenwichtige verdeling van mannen en vrouwen op de kandidatenlijsten voor de verkiezingen, strekt ertoe te verzekeren dat op een lijst het aantal kandidaten van hetzelfde geslacht niet meer mag bedragen dan twee derde van het totaal aantal bij de verkiezing te begeven zetels.

Tijdens de huidige Regering werden door de Minister van Arbeid en Gelijke Kansen twee voorontwerpen van wet aan de Ministerraad van 25 mei 2000 voorgelegd die ertoe strekken pariteit op de kandidatenlijsten voor alle verkiezingen te bekomen:

- het voorontwerp van wet tot verzekering van een gelijke aanwezigheid van mannen en vrouwen op de kandidatenlijsten voor de verkiezingen voor de Wetgevende Kamers, de Brusselse Hoofdstedelijke Raad en de Raden van de Gemeenschappen en de Gewesten;
- het voorontwerp van wet tot verzekering van een gelijke aanwezigheid van mannen en vrouwen op de kandidatenlijsten voor de verkiezingen voor de provincieraadsverkiezingen, de gemeenteraadsverkiezingen en de verkiezingen van het Europees Parlement.

Deze voorontwerpen van wet werden nog niet bij het Parlement ingediend.

Zowel het nemen van een wetgevend initiatief als het voeren van een sensibilisatiecampagne met het oog op het bekomen van pariteit op de kandidatenlijsten voor de verkiezingen behoort op de eerste plaats tot de bevoegdheid van de Minister van Arbeid en Gelijke Kansen.

6. Gemeenteraden van kinderen oprichten en steunen, regelmatig organiseren en het functioneren ervan verbeteren

De bijzondere wet van 13 juli 2001 houdende overdracht van diverse bevoegdheden aan de gewesten en de gemeenschappen draagt de bevoegdheid voor de organisatie en de werking van de gemeentelijke instellingen, de gemeenteraden inclus, met ingang van 1 januari 2002 over aan de gewesten (cfr. artikel 4).

Derhalve wordt, in de huidige context van regionalisatie van de nieuwe gemeentewet niet meer overwogen nog een initiatief tot wijziging van de nieuwe gemeentewet met het oog op de oprichting van gemeenteraden van kinderen, te nemen of te steunen.

Rapport van mevrouw D. DE BRUCQ, lid, vertegenwoordigster van de Minister van Sociale Zaken en Pensioenen

In dit rapport worden de voornaamste lijnen aangegeven van het beleid dat gedurende het jaar 2001 op sociaal vlak werd gevoerd. In het kader van de uitwerking van het federaal Plan voor duurzame ontwikkeling werden tijdens het jaar 2001 binnen het ministerie verschillende activiteiten ontplooid, om aldus de ambtenaren van diverse diensten te sensibiliseren die rechtstreeks betrokken zijn bij de sociale doelstellingen op het vlak van duurzame ontwikkeling.

Binnen deze optiek werd, met de steun van een medewerkster van het ICDO-secretariaat, een algemene informatieronde ingericht met betrekking tot de consequenties, hetgeen wordt ondernomen en de prioritaire beleidslijnen van het federaal Plan binnen het ministerie, met name met het oog op het invullen van de fiches voor opvolging van de beleidslijnen (zie ICDO-rapport).

Duurzame ontwikkeling blijft niet beperkt tot het milieu, maar betreft eveneens de ontwikkeling. Hierbij wordt het economisch beleid beoogd met onder meer de ethische regels voor de economische activiteit en het sociaal beleid, waaronder de regels van sociale gelijkheid, het solidariteitsbeginsel, de strijd tegen armoede en uitsluiting, niet enkel tussen de rijke en arme landen, maar ook in ons land. Het komt er dus op neer dat men mensen die in een precaire situatie verkeren enigszins afhelpt van hun gevoel van onbehagen en dat de ontwikkelingen op het vlak van solidariteit worden geconsolideerd. Het kader van de acties op het vlak van sociale bescherming wordt voornamelijk bepaald door de nationale context, ook al sluiten ze aan op een ruimer internationaal en/of Europees programma in het raam van het Belgisch voorzitterschap.

Dit rapport betreft de sociale component van de duurzame ontwikkeling bij acties die tot de bevoegdheid van het departement behoren. Deze acties zijn preventief daar waar deze de consolidatie beogen van het beleid inzake sociale zekerheid, waarmee een enorme bescherming tegen armoede wordt geboden. Het gaat om acties in de strijd tegen armoede en sociale uitsluiting daar waar deze tot doel hebben weinig duurzame, onrechtvaardige praktijken binnen de samenleving een halt toe te roepen, en deze erop gericht zijn bijstand te bieden aan bepaalde minstbedeelden, om aldus te vermijden dat ze worden uitgesloten.

De armoedebestrijding neemt de vorm aan van verschillende bevoegdheidsaspecten van diverse federale departementen, gewesten en gemeenschappen. De verdeling van bevoegdheden over de federale staat, de gewesten en de gemeenschappen zou de uitwerking van de maatregelen die vervat zijn in het eerste federaal Plan 2000-2004 kunnen doorkruisen. De uitwerking ervan zal een nauwe samenwerking vereisen tussen de bevoegde federale besturen, alsook met de gewesten en gemeenschappen.

De acties van het Plan waarvoor de diensten van het departement en de openbare instellingen die eraan verbonden zijn of die onder de bevoegdheid ervan vallen, in overleg met andere, verantwoordelijk zijn, hebben betrekking op:

- de consolidatie van de sociale zekerheid;

-
- het gehandicaptenbeleid;
 - de sociale bijstand;
 - de armoedebestrijding;
 - de ontwikkeling van de sociale economie; vde opvang van bepaalde vluchtelingen.

1. De consolidatie van de sociale zekerheid

1.1. DE PENSIOENSECTOR

Verhoging van de kleine pensioenen

Het gewaarborgd minimumbedrag voor de rust- en overlevingspensioenen van de werknemers en zelfstandigen (sociale zekerheid) en het bedrag van het gewaarborgd inkomen voor bejaarden (sociale bijstand) werden verhoogd, met uitwerking op 1 juli 2000.

De verhoging bedraagt 1.000 BEF per maand voor een alleenstaande, en 1.333 BEF per maand voor een gezin, behalve voor het pensioen aan gezinstarief voor een werknemer (1.250 BEF per maand).

Vervanging van het gewaarborgd inkomen voor bejaarden door de inkomensgarantie voor ouderen

Sedert 1 juni 2001 is het gewaarborgd inkomen voor bejaarden vervangen door de inkomensgarantie voor ouderen (IGO). Vanuit het oogpunt van het niveau van de uitkering, betekent dit een reële verhoging van 6,4 %. Bovendien wordt met de nieuwe regeling dadelijk de gelijkheid van behandeling ingevoerd, enerzijds van mannen en vrouwen, en anderzijds van het gehuwd en het samenwonend paar. De minimumleeftijd voor de toekenning is bij mannen en vrouwen immers op uniforme wijze vastgesteld op 62 jaar. Tenslotte genieten twee personen die samenwonen voortaan elk dezelfde basisuitkering, ongeacht of ze al dan niet gehuwd zijn.

Welvaartsaanpassing

Op 1 januari 2002 werden de pensioenen die vóór 1993 zijn ingegaan, met 1 % verhoogd.

Oprichting van een Zilverfonds

In september 2001 werd een Zilverfonds opgericht. Met dit Fonds wordt de aanleg van reserves beoogd die de mogelijkheid moeten bieden van financiering voor de periode begrepen tussen 2001 en 2010, voor de bijkomende uitgaven van de verschillende pensioenstelsels ten gevolge van de veroudering.

1.2. BEROEPSZIEKTEN

De regering heeft zich ertoe verbonden de lijst uit te breiden met ziekten erkend als beroepsziekten die aanleiding geven tot een specifieke schadevergoeding. Binnen deze sector heeft de zieke werknemer recht op een bijzondere schadevergoeding (een betere bescherming dan bij de ziekteverzekering, doch een lagere vergoeding dan hetgeen bij het gemeen recht zou verschuldigd zijn). De werknemer die zich in een toestand van afhankelijkheid bevindt, kan immers de hinder (schadelijke producten,...) van de werkomgeving niet weigeren die hij ondervindt bij de uitvoering van zijn arbeidsovereenkomst voor productie van de consumptiegoederen voor de gemeenschap. Aangezien de ondernemer winst haalt uit de economische activiteit van zijn onderneming, dient enkel deze laatste de verplichting op zich te nemen van een specifieke verzekering voor ziekten die zijn erkend als beroepsziekten en die zijn genoteerd op een lijst van ziekten die kunnen worden vergoed.

Het Fonds voor beroepsziekten (en dus de sociale partners die de sociale zekerheid beheren) heeft een onderzoek verricht naar de mate waarin de lijst met erkende beroepsziekten kan worden geactualiseerd, daarbij met name rekening houdend met de wetenschappelijke publicaties, verklaringen van arbeidsgeneesheren, verzoeken van slachtoffers die buiten de lijst zijn ingediend, evoluties in naburige landen, en voornamelijk, de overeenkomst met de Europese lijst met beroepsziekten.

Deze voorbereiding heeft geleid tot de uitbreiding, in juli 2001, van de lijst voor "beroepsastma veroorzaakt door een specifieke overgevoeligheid te wijten aan substanties die niet in andere rubrieken van de lijst voorkomen", en tot "allergische aandoeningen veroorzaakt door natuurlijke latex na blootstelling van tenminste een maand".

Anderzijds werden ook strottenhoofdkeuter veroorzaakt door asbest en het psycho-organisch syndroom veroorzaakt door solventen voorgesteld. Men is bezig met de uitvoering van het koninklijk besluit van wijziging.

De voorbereiding werd voltooid en het Fonds voor beroepsziekten heeft, op 14 november 2001, voorgesteld de volgende agentia op de Belgische lijst van beroepsziekten te plaatsen: andere gecondenseerde polycyclische aromatische koolwaterstoffen, isocyanaten, organofosforzuren esters, evenals de volgende aandoeningen: stibiose, metaalkoorts veroorzaakt door inademing van rook van metaaloxiden die niet voorkomen onder andere posten, het hemolytisch syndroom veroorzaakt door antimoontrihydride en acute encephalopathie veroorzaakt door chloorderivaten.

Momenteel is er een verdere voorbereiding aan de gang voor de erkenning van de rugaandoeningen waaraan de werknemers te lijden hebben die mechanische trillingen moeten ondergaan en zware lasten moeten tillen.

De Europese lijst wordt nog verder onderzocht. De groep van deskundigen die binnen de Commissie de lidstaten vertegenwoordigt, heeft een advies uitgebracht. Over het dossier wordt momenteel overleg gevoerd bij de Europese sociale partners.

1.3. ARBEIDSONGEVALLEN

De aanpassing van de werkongevallenverzekering aan de Europese richtlijnen betreffende de directe verzekering -in het kort, de 3de richtlijn niet-leven waarin de voorwaarden van vrije concurrentie voor de verzekeringsondernemingen worden gepreciseerd. Het is een politiek instrument voor de grote Europese markt- werd gerealiseerd door de wet van 10 augustus 2001, om aldus gevolg te geven aan een arrest van het Hof van justitie van de Europese Gemeenschappen van 18 mei 2000 waarin wordt beslist dat de primaire instellingen een economische activiteit uitoefenen en dus aanwezig zijn binnen de grote Europese markt van de vrije concurrentie, dit niettegenstaande het feit dat ze instaan voor een regeling van sociale zekerheid (per definitie buiten de handel, want gebaseerd op solidariteit). Deze kwestie vloeit in België voort uit de hybride oplossing waarbij, aan het begin van de vorige eeuw, (op een ogenblik waarop de sociale zekerheid nog niet bestond), de realisatie van een sociale doelstelling is toevertrouwd aan commerciële ondernemingen die een winstgevend doel nastreven. Bovendien heeft België, in tegenstelling tot Frankrijk, nagelaten de sector van het beroepsrisico te integreren in het nationaal stelsel van sociale zekerheid dat in 1944 is ingevoerd.

België zal er bijgevolg moeten op toezien dat de liberalisering die wordt uitgebreid tot de Europese Unie niet in het nadeel uitvalt van de slachtoffers van een ongeval die onderworpen zijn aan de sociale zekerheid. Men zal er dus moeten over waken dat de werknemers in België die op het werk gewond zijn geraakt, niet te lijden hebben onder deze situatie.

De bewakingsopdrachten van het Fonds voor arbeidsongevallen, dat fungeert als controle-orgaan, zijn in die zin nader omschreven en geïntensifieerd.

Sommige uitkeringen voor arbeidsongevallen en beroepsziekten worden niet meer belast. Deze maatregel werd ingevoerd door een wet van 19 juli 2000 tot wijziging van het wetboek op de inkomstenbelasting ten gevolge van een arrest van het Arbitragehof. Eigenlijk geldt het voor het Ministerie van Financiën, maar het Fonds voor arbeidsongevallen, het Fonds voor beroepsziekten en de verzekeringsondernemingen houden geen bedrijfsvoorheffing meer af op de uitkeringen van de gepensioneerde slachtoffers van arbeidsongevallen of beroepsziekten en van slachtoffers met een blijvende ongeschiktheid minder dan 20%. Dit verhoogt hun financiële middelen en dus het welzijn in het algemeen waarvan de effecten zich laten gevoelen in 2001. De andere slachtoffers kunnen een gedeeltelijke belastingvrijstelling krijgen.

1.4. ADMINISTRatieve VEREENVOUDIGING

In het kader van de administratieve vereenvoudiging en de modernisering van de sociale administratie zijn er werkzaamheden aan de gang, onder de supervisie van de Kruispuntbank van de sociale zekerheid, die regelmatig worden voorgesteld in de Nationale Arbeidsraad en worden onderzocht in de diverse beheerscomités van de Instellingen van openbaar nut van de sociale zekerheid. Deze werkzaamheden staan in verband met de multifunctionele aanpak. Het is een project gerealiseerd voor de vereenvoudiging van de administratieve formaliteiten waartoe de werkgevers verplicht zijn ten overstaan van de instellingen van sociale zekerheid. Zodra de gegevens door de werkgever zullen verklaard zijn, zal de informatie via de Kruispuntbank van de sociale zekerheid beschikbaar

worden voor alle instellingen van sociale zekerheid, en zullen de sociale rechten van de sociale gerechtigden dus beter gewaarborgd zijn.

Anderzijds werd gedurende het gehele jaar 2001 binnen de diverse overheidsinstellingen van sociale zekerheid door de sociale partners onderhandeld over bestuursovereenkomsten inzake de responsabilisering van de genoemde instellingen.

De doelstelling hierbij is het herstellen van het afgezwakte vertrouwen van de burger in de instellingen, terwijl tevens de doeltreffendheid, de dienstverlening aan de uitkeringsgerechtigden en de gebruiksvriendelijkheid worden bevorderd. In de bestuursovereenkomsten worden doelstellingen vastgelegd die bij de uitvoering van de taken moeten worden bereikt, met de middelen waarover de instelling te dien einde beschikt.

De bestuursovereenkomsten tussen de Minister van Sociale zaken en acht overheidsinstellingen van sociale zekerheid werden op 21 december 2001 goedgekeurd door de Ministerraad: het gaat om de overeenkomsten van het Fonds voor arbeidsongevallen, de Kruispuntdatabank van de sociale zekerheid, de Rijksdienst voor jaarlijkse vakantie, van de Rijksdienst voor kinderbijslag, de Rijksdienst voor pensioenen, de Rijksdienst voor sociale zekerheid, van de Rijksdienst voor sociale zekerheid van de provinciale en plaatselijke overheidsdiensten, en het Rijksinstituut voor ziekte- en invaliditeitsverzekering. De andere (zoals deze van het Fonds voor beroepsziekten) worden nog verder uitgewerkt.

2. Gehandicaptenbeleid

Het in aanmerking nemen van de inkomsten van de echtgenoot of de persoon met wie de gehandicapte persoon een gezin heeft, vormde voor de gehandicapte een rem op het huwelijk of de vorming van een gezin. Welnu, we hebben hier te maken met een factor die beslissend is voor de maatschappelijke integratie van gehandicapte personen.

De aftrek van de inkomsten van de echtgenoot of de partner werd aanzienlijk verhoogd, vermits deze wordt opgetrokken van 60.000 BEF tot 700.000 BEF, daar het saldo van de inkomsten slechts voor de helft in rekening wordt gebracht. De maatregel is momenteel evenwel, om redenen op het vlak van de begrotingsmarge, beperkt tot de categorieën 3 en 4 van de integratietegemoetkoming. De berekening van de inkomensvervangende uitkering en de integratietegemoetkoming in de categorieën 1 en 2 zal, bijgevolg, steeds geschieden op basis van een aftrek van 60.000 BEF. Deze wijziging is in werking getreden op 1 juli 2001, doch beoogt enkel de gehandicapte personen die vóór hun 65ste verjaardag in de rege-ling worden opgenomen.

De *baremabedragen* van de inkomensvervangende uitkering werden op 1 juli 2001 en op 1 januari 2002 met 2 % verhoogd. Deze maatregel past in het kader van de opstelling van het nationaal actieprogramma inzake armoedebestrijding en uitsluiting waarom is verzocht door de top van Lissabon, en die door de federale regering op 17 oktober 2000 is goedgekeurd.

Personen ouder dan 65, van wie uit de medische expertise blijkt dat ze 7 of 8 punten scoren in het rooster voor evaluatie van de autonomie, kunnen aanspraak maken op een bedrag van 30.612 BEF (bedrag op 1 januari 2001) als tegemoetkoming, hetwelk overeenstemt met een nieuwe medische categorie 1 als tegemoetkoming voor bijstand aan ouderen. De bepaling is in voege getreden op 1 januari 2001.

De “*sanctie*” die verbonden is aan anticipatie op het rustpensioen bij de vaststelling van de inkomsten die in mindering moeten worden gebracht van de baremabedragen wordt *opgeheven*, met uitwerking op 1 september 2000 (koninklijk besluit van 12 juli 2001 – B.S. van 28 september 2001).

3. Sociale bijstand

Zoals in 2000 lag de prioriteit bij de promotie van tewerkstelling als middel om uit de sociale bijstand te ontsnappen. Het belangrijkste instrument voor dit beleid blijft het Lenteprogramma dat bemoedigende resultaten levert : een voelbare verhoging van het aantal tewerkgestelden, met als nevenresultaat een niet te verwaarlozen vermindering van het aantal gerechtigden op het bestaansminimum en op financiële maatschappelijke steun. Eveneens werd de modernisatie van de wet op het bestaansminimum in gang gezet door de neerlegging van een wetsontwerp over “het recht op maatschappelijke integratie”. De doelstelling hiervan is de vermindering van sociale breuken door het voeren van een dynamisch beleid dat gericht is op maatschappelijke inschakeling en op verantwoorde solidariteit door iedereen een recht op persoonlijke emancipatie te garanderen in de plaats van een strikt financieel bijstandsbeleid. Het wetsontwerp voorziet daarenboven in een versterking van de middelen van de OCMW's.

Zonder te wachten op deze nieuwe wet, waarvan de inwerkingtreding de prioriteit is voor 2002, werd het bedrag van het bestaansminimum verhoogd met 4 % op 1 januari 2002.

Ook zal er een recht op begeleiding bij schuldoverlast ingevoerd worden en personen die geconfronteerd worden met een overmatige schuldenlast kunnen genieten van steun van het OCMW.

4. Armoedebestrijding

In juni 2001 diende de Belgische regering haar Nationaal Actieplan Sociale Insluiting (NAPincl) in bij de Europese Commissie. Dit NAPincl is een onderdeel van de Open Methode van Coördinatie die op Europees niveau werd uitgewerkt om armoede en sociale uitsluiting te bestrijden. Het NAPincl bevat meer dan 300 beleidsmaatregelen van de federale regering en de gefedereerde entiteiten voor de periode 2001-2003 om de in Nice gestelde doelstellingen te realiseren: de deelname aan tewerkstelling en de toegang van allen tot middelen, rechten, goederen en diensten bevorderen, risico's van uitsluiting voorkomen, optreden ten behoeve van de meest kwetsbaren en alle actoren mobiliseren.

Dit NAPincl is geen losstaand document. Het NAPincl heeft dan ook inhoudelijke linkjes met het Nationaal Actieplan Werkgelegenheid, het federaal Plan Duurza-

me Ontwikkeling, de diverse regionale beleidsdocumenten (o.a. Vlaams Armoedeplan, het Contrat d'Avenir pour la Wallonie,...),...

Opgehangen aan de agenda van Nice wordt in het NAPincl een overzicht gegeven van acties die de verschillende regeringen bovenop de bestaande inspanningen in de komende periode zullen uitvoeren. De acties zijn even zovele grote en kleine maar levensbelangrijke ingrepen om armoede terug te dringen.

4.1. MEER WERK EN SOCIALE BESCHERMING

Een voldoende hoog inkomen is de beste dam tegen armoede en sociale uitsluiting. Daarvoor zijn werk en een hoog niveau van sociale bescherming via sociale uitkeringen de beste instrumenten. Er wordt een uitdrukkelijke link gelegd naar het NAP Werkgelegenheid.

Het NAPincl bevat heel wat maatregelen om de tewerkstellingskansen van risicogroepen te verbeteren, zoals de startbanen voor jongeren waardoor al meer dan 50.000 jongeren een baan hebben gevonden, het lenteprogramma voor bestaansminimum- en steungerechtigden waardoor de tewerkstelling bij die groep op 2 jaar tijd al met 75 % is toegenomen maar waarvan sommige maatregelen nu pas op volle snelheid komen, de specifieke opleidings- en inschakelingstrajecten van de regio's, waarbij men via een meer persoonlijke aanpak mensen helpt bij het vinden van een job. Het plan bevat ook de engagementen van de deelregeringen inzake het scheppen van meer kinderopvangplaatsen

Werk wordt financieel aantrekkelijker gemaakt door o.a. de verlaging van de persoonlijke bijdrage voor de lage lonen, het tijdelijk behoud van verhoogde kinderbijslag indien men een job aanvaardt, de maatregelen inzake de aftrek van beroepskosten in de fiscaliteit.

De federale regering is eveneens vanaf 2001 gestart met het verhogen van de laagste uitkeringen voor werklozen, voor de invalide werknemers, voor de oudste pensioenen, de tegemoetkomingen aan gehandicapten, het bestaansminimum en de steun. Voor die sociale maatregelen is dit jaar 2 miljard en volgend jaar 10 miljard ingeschreven. Bovendien maakt België ook volop werk van de modernisering van de bijstandsstelsels met de Inkomensgarantie voor Ouderen en de modernisering van de bestaansminimumwet.

4.2. MEER, BETERE EN BETAALBARE HUISVESTING

Op het vlak van huisvesting hebben lage inkomensgroepen drie belangrijke problemen: het beperkte aanbod aan huurwoningen, de kwaliteit van de woningen en hun betaalbaarheid. Ze wonen in kwalitatief slechtere woningen en er is het probleem van betaalbaarheid omdat de prijzen op de private huurmarkt in verhouding bovenmatig stijgen.

Het aantal personen dat in een huurwoning woont met huurprijzen die verbonden zijn aan het inkomen, wordt in België op 6 % geschat. Ze wonen in minder kwaliteitsvolle woningen met minder comfort en de laatste 15 jaren overstijgen de prijzen op de private huurmarkt voor de huur van kamers en appartementen de index met 46 %.

De gewesten engageren zich dan ook om het sociaal woningpatrimonium uit te breiden en de kwaliteit ervan te verbeteren (15.000 woningen op 5 jaar tijd in Vlaanderen) Bovendien steunen alle Gewesten de initiatieven als sociaal verhuurkantoren, die woningen op de private markt huren, opknappen en aan redelijke prijzen verhuren aan lage inkomensgroepen. De federale regering wil vooral werken aan de correctere relatie prijs – kwaliteit op de private huurmarkt en daarvoor de huurwet aanpassen. Ook de regio's werken daaraan via de invoering van huurtoelatingen, die kwaliteitsgaranties voorzien alvorens men woningen te huur mag aanbieden. Daarnaast wil de federale regering huurbeoordelingscommissies installeren zoals in Vlaanderen en Nederland, met de bedoeling huurconflicten zoveel mogelijk buiten de rechtbank om op te lossen.

4.3. BEPERKEN VAN DE KOSTEN VAN HET ZIEK ZIJN

Arm maakt ziek en ziek maakt arm. De vaststelling is dubbel : armoede vergroot het risico op gezondheidsproblemen en gezondheidsproblemen – zeker wanneer die zich chronisch voordoen of bij lage inkomensgroepen - doen het risico op armoede aanzienlijk toenemen. Ondanks vele reeds genomen maatregelen zoals de uitbreiding van het WIGW-statuut tot 13 % van de bevolking, worden sommige groepen nog steeds geconfronteerd met een te hoge gezondheidskost, waardoor zij soms omwille van financiële redenen een beroep op zorg uitstellen

Op gebied van gezondheidszorgen bestaat er een structurele tussenkomst in de vorm van een maximale gezondheidsfactuur. De federale overheid wil een algemene bescherming voorzien tegen de gezinsuitgaven voor de persoonlijke bijdrage in de verzekerde tussenkomsten van de ziekteverzekering. Er zal een maximale gezondheidsfactuur ingevoerd worden die inhoudt dat de persoonlijke bijdragen voor de prestaties van de verplichte ziekteverzekering een bepaalde redelijke uitgavengrens niet overschrijden, rekening houdend met het inkomen.

De maximale gezondheidsfactuur stelt een absoluut plafond in voor de remgelden die door een gezin effectief betaald en terugbetaald zijn voor noodzakelijke gezondheidszorgen in de loop van een burgerlijk jaar. Zij zal erover waken dat de kosten voor iedereen binnen redelijke grenzen blijven. Daarnaast bouwen de regio's een fijnmazig netwerk uit van (geïntegreerde) toegankelijke eerstelijnsgezondheidszorg, komen ze tussen in de kosten, zorgen ze voor opvang van specifieke groepen (bv. daklozen).

4.4. DE ONDERWIJSKANSEN OPKRIKKEN

Onderwijs is een belangrijke hefboom om uit armoede te geraken. Zeker in een kennismaatschappij. Maar nog steeds is de drempel hoog. Kinderen waarvan de ouders laagopgeleid zijn, krijgen minder kansen omdat er financiële drempels zijn. De kosteloosheid van het onderwijs, die gegarandeerd is door de grondwet is nog geen feit. Maar ook omdat ze cultureel en sociaal minder gewapend zijn. Kinderen uit lage inkomensgroepen zijn oververtegenwoordigd in het bijzonder onderwijs.

De Gemeenschappen doen inspanningen om de kostprijs naar beneden te halen, door de studiebeurzen te verhogen en toegankelijker te maken, maar ook door de tussenkomsten in werkingskosten van de scholen te verhogen bv. voor zwemmen

en de aanschaf van boeken. Elke gemeenschap ondersteunt ook specifieke scholen met veel kinderen uit lage inkomensgroepen.

De overgang van school naar arbeidsmarkt, vormt zeker een probleem in het technisch en beroepsonderwijs. Alle Gemeenschappen nemen daarom maatregelen om de drop-out tegen te gaan en ervoor te zorgen dat het technisch onderwijs beter afgestemd is op de arbeidsmarkt, via de aanpassing van het systeem alternerend leren en werken, via de verhoging van de uitrustingsfondsen voor de scholen en via het opzetten van regionale technologische centra in samenwerking met de diensten voor arbeidsbemiddeling. Ook worden de inspanningen inzake vorming opgevoerd voor die jongeren die de school verlaten zonder diploma.

De opvolging van het NAPincl wordt verzekerd door twee werkgroepen, samengesteld uit vertegenwoordigers van de federale en regionale administraties naast diverse "stakeholders". De werkgroep "acties" concentreert zich vooral op de opvolging van de acties uit het NAPincl, terwijl de werkgroep "indicatoren" waakt over de vooruitgang die gerealiseerd werd aan de hand van de 18 indicatoren die weerhouden werden op de Europese Raad van Ministers op 3 december 2001.

De opvolging zal resulteren in een rapport dat voorgesteld zal worden op de Interministeriële Conferentie Sociale Integratie en Sociale Economie in mei 2002 en zal een beeld weergeven van de uitgevoerde acties, de evaluatie door de stakeholders en aanbevelingen voor de verdere aanpak voor het opstellen en uitvoeren van het volgende NAPincl.

In uitvoering van het samenwerkingsakkoord tussen de federale Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten betreffende de bestending van het armoedebeleid (afgesloten op 5 mei 1998) stelde het Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting haar eerste tweejaarlijks Verslag op over Bestaansonzekerheid, Armoede, Sociale uitsluiting en Ongelijke Toegang tot de Rechten. Dit rapport werd ter bespreking voorgelegd aan de parlementen, Raden of vergaderingen van de federale overheid en de Gemeenschappen en Gewesten.

In het kader van het Belgisch Voorzitterschap organiseerde de Minister van Maatschappelijke Integratie op 1 en 2 december 2001 een Europese Ontmoeting van mensen die in armoede leven onder de titel "Wij participeren ook aan Europa!". Een 90-tal personen uit alle Europese lidstaten die dagdagelijks de realiteit van armoede en sociale uitsluiting ondervinden namen deel aan de uitwisseling. Centraal thema was de participatie van mensen die in armoede leven aan de politieke besluitvorming.

5. Sociale economie

Binnen de administratie maatschappelijke integratie werd midden 2000 de cel sociale economie opgericht. Deze houdt zich bezig met de ontwikkeling en uitvoering van het federaal beleid betreffende de sociale economie. Daar sociale economie vele facetten heeft en niet uitsluitend tot één beleidsdomein gerekend wordt, werd enerzijds een interdepartementale projectgroep (IDP) sociale economie opgericht en anderzijds een samenwerkingsakkoord tussen de federale staat,

de gewesten en de Duitstalige gemeenschap betreffende de sociale economie ondertekend.

Binnen de IDP worden vertegenwoordigers van diverse federale ministeries samengebracht met de bedoeling een gecoördineerd beleid inzake sociale economie te krijgen. Binnen deze IDP werden verschillende werkgroepen opgestart rond specifieke thema's. Zo werd er in 2001 onder andere gewerkt rond thema's als het opzetten van een meetpost voor de sociale economie, fiscaliteit en sociale economie, sociale clausules in overheidsopdrachten, ethisch-financiële producten, sociale labels en werd ook gewerkt rond het statuut van coöperatieven.

Daar sociale economie niet enkele een federale bevoegdheid is, maar ook heel wat gewestelijke raakpunten heeft werd in juni 2000 een samenwerkingsakkoord tussen de federale staat, de gewesten en de Duitstalige gemeenschap ondertekend. In dit samenwerkingsakkoord engageren de ondertekenende partijen er zich toe via gezamenlijke inspanningen de sociale economie in België te ondersteunen en verder te ontwikkelen. Concreet worden de inspanningen geleverd t.a.v drie pijlers: sociale inschakelingseconomie, buurt- en nabijheidsdiensten en meerwaardeneconomie. In de eerste pijler worden gewerkt aan de (her)inschakeling van moeilijk bemiddelbare doelgroepen via de sociale economie. In de tweede pijler wordt de ontwikkeling van buurt- en nabijheidsdiensten gestimuleerd die een antwoord moeten bieden aan nieuwe of onvervulde behoeften om zodoende de sociale cohesie te verhogen. De derde pijler tenslotte gaat over de uitbouw van een meerwaarden economie, een economie waarbij zowel sociale, ecologische als economische waarden worden gevaloriseerd. De ontwikkeling en het stimuleren van maatschappelijk verantwoord ondernemen vormt hierbij de hoeksteen.

Belangrijke initiatieven die in de loop van 2001 in het kader van sociale economie werden ontwikkeld en uitgevoerd zijn onder andere het opzetten van een databank op het internet van allerhande steunmaatregelen voor de sociale economie-ondernemingen, de ontwikkeling van een website van de cel sociale economie, de verhoogde staatstoelage voor OCMW's voor de terbeschikkingstelling van bestaansminimumgerechtigden aan erkende sociale economie initiatieven, de ontwikkeling van een sociaal label in het kader van de wet ter bevordering van een sociaal verantwoorde productie, de invoering van sociale clausules in overheidsopdrachten en het opzetten van een experimentenfonds voor buurt- en nabijheidsdiensten. In het kader van het Europees voorzitterschap werden ook twee Europese conferenties georganiseerd. Een eerste conferentie stond in het teken van de perspectieven van sociale economie in het kader van duurzame ontwikkeling, terwijl een tweede conferentie handelde over de maatschappelijke verantwoordelijkheid van ondernemingen, en dit in het kader van de publicatie van het groenboek van de Europese Commissie m.b.t. de uitwerking van Europees kader hierover.

Bovenstaande conferenties, de website sociale economie, de databank met steunmaatregelen en andere initiatieven zijn hierbij belangrijke instrumenten voor de communicatie met de sector van de sociale economie. Daarnaast worden ook rond specifieke thema's overlegmomenten met de sector georganiseerd. Zo was er in 2001 een overleg met de sector rond het thema van de buurt- en nabijheidsdiensten en was er overleg rond de stimulering van kwaliteitszorg in de sociale economie. Deze vormen van rechtstreekse dialoog en overleg met de sector zal in

de toekomst worden voortgezet en gestructureerd. De cel sociale economie zal hierbij een centrale rol spelen.

6. Opvang van bepaalde vluchtelingen

Binnen het departement is er een coördinatieceel van de opvangcentra voor de vluchtelingen gehuisvest. Deze heeft als opdracht de intenties van de regeringen inzake de vluchtelingen en het asielbeleid te concretiseren.

Het Ministerie van Sociale Zaken beheert momenteel 16 open federale opvangcentra voor vluchtelingen met een totale capaciteit van 4.429 plaatsen die zijn gelokaliseerd in Arendonk (175), Arlon (75), Sint-Truiden (420), Bovigny (190), Brussel (Klein Kasteeltje) (640), Charleroi (180), Ekeren (100), Florennes (350), Houthalen-Helchteren (750), Kapellen (450), Molanwelz (200), Rixensart (116), Sugny (70), Virton (75), Westende (498) en Wommelgem (140).

Tevens beheert het twee noodcentra, Neder-Over-Heembeek (70) en St.-Pieters-Woluwe (120 plaatsen).

Tijdens het jaar 2002 moeten andere federale opvangcentra geopend worden : Overijse (560), Broechem-Ranst (250), Jodoigne (350), Genk (600 plaatsen).

De centra van Arendonk (+495), Molanwelz (+30), Bovigny (+410), Sugny (+5), Rixensart (+94), Sint-Truiden (+30) en Westende (+102) gaan uitbreiden in 2002.

In 2001 werd een opvangmodel voor niet begeleide minderjarige asielzoekers opgericht binnen 7 opvangcentra, met specifieke aandacht en omkadering voor de jongeren. De plannen zijn intussen in werking en de overige zullen in 2002 klaar zijn. Brussel Klein Kasteeltje 40 (operationeel), Kapellen 54 (40 operationeel, 14 in voorbereiding), Sint-Truiden 45 (operationeel), Florennes 40 (20 operationeel, 20 in voorbereiding), Arendonk 30 (10 operationeel, 20 in voorbereiding), Westende 50 (in voorbereiding), Jodoigne 40 (in voorbereiding).

Heroriëntering van de maatschappelijke dienstverlening via hulp in natura. Sinds de programmawet van 03 januari 2001 krijgen nieuwe asielaanvragen nog enkel opvang via het systeem van materiële dienstverlening.

Er wordt bijzondere aandacht besteed aan de opvang en integratie van buitenlanders. Er zullen verder inspanningen worden geleverd om bij de bevolking in het algemeen een positief imago van de andere bevolkingen en culturen ingang te doen vinden. In 2001 vroegen 24.545 personen asiel aan.

Er zijn ook nog federale opvangcentra: Rode Kruis en via niet-gouvernementele organisaties OCIV en lokale opvanginitiatieven via OCMW's. Een vijfde opvangmodel met niet-publieke partners is nog steeds in voorbereiding. Het Federaal Agentschap voor de Opvang van vluchtelingen is in volle oprichtingsfase.

Rapport van de heer P. DROGART, lid, vertegenwoordiger van de Minister van Ambtenarenzaken en Modernisering van de Openbare Besturen

1. Milieuzorg in het departement (§ 154 en 155 van het Plan)

Er werd een interne werkgroep opgericht, samengesteld uit een vertegenwoordiger van elke dienst. Deze werkgroep voert een project voor milieuzorg uit zodat de instructies van het Plan (reductie van energie-, water- en papierconsumptie, afvalsortering,...) in praktijk worden gebracht.

Opmerking: Het prioritaire gebouw voor het departement werd in de loop van 2001 opnieuw in gebruik genomen. De gegevens voor dat jaar zijn dus niet volledig.

2. Opleiding over duurzame ontwikkeling (§ 655 van het Plan)

Het Opleidingsinstituut van de federale Overheid (OFO) organiseerde in 2001 twee types van opleidingen die gericht waren op sensibilisatie over duurzame ontwikkeling in de federale administratie:

- vanaf 2001 volgen de stagiairs niveau 1 in het kader van hun opleidingstraject een sensibilisatie over duurzame ontwikkeling en de inhoud van het FPDO. (1/2 dag).
- In 2001 werden 2 sessies (NL en FR) van 3 dagen gewijd aan de uitvoering van een milieuzorgsysteem in de federale administratie. Deze opleiding richtte zich tot de milieuverantwoordelijken (§ 154 van het Plan) en de beheerders van de federale gebouwen.

3. Genderproblematiek: Opleiding voor federale ambtenaren (§ 709 van het Plan)

In 2001 organiseerde het Opleidingsinstituut van de federale Overheid twee soorten opleidingen voor federale ambtenaren over de genderproblematiek.

- "Werk en gezin beter combineren" (2 sessies van 5 dagen).
Thema's: taken en verantwoordelijkheden binnen het gezin en op het werk, levenskwaliteit, tijdsbudgettering.
- "Leiding geven als vrouw" (2 sessies van 5 dagen). Opleiding bestemd voor vrouwelijke ambtenaren van niveau 1 die een dienst leiden.

Thema's: vaardigheden om leiding te geven, persoonlijke drempels, mannelijke en vrouwelijke aspecten in een persoon, communicatie.

4. Evenredige vertegenwoordiging van vrouwen in de federale administratie (§ 711 van het Plan)

4.1. BIJ DE PROCEDURES VAN SELECTIE EN AANWERVING PAST SELOR, IN HET KADER VAN DE GELIJKE BEHANDELING VAN MANNEN EN VROUWEN, STRIKT HET PRINCIPE VAN GELIJKE BEHANDELING MET BETREKKING TOT DE TOEGANG TOT HET ARBEIDSPROCES VAN DE BURGERS (ARTIKEL 10 VAN DE GRONDWET) TOE. DIT GELDT ZOWEL VOOR DE VERGELIJKENDE SELECTIES ALS VOOR DE BEVORDERINGSEXAMENS.

In de mate van het mogelijke tracht Selor ook de evenredige vertegenwoordiging te respecteren bij de jurysamenstelling.

We zien dat sinds een tiental jaren het percentage vrouwelijke laureaten bij vergelijkende selecties en loopbaanexamens gevoelig is toegenomen. Het verschil, ten voordele van mannelijke kandidaten, neemt progressief af, behalve voor sommige betrekkingen van meesterknecht, vakpersoneel en bepaalde diensten (eerder beperkt in aantal). (Te raadplegen bronnen : jaarrapporten van Selor)

4.2. ANDERE BEPALINGEN DIE GUNSTIG ZIJN VOOR DE GELIJKE BEHANDELING VAN MANNEN EN VROUWEN

Hier vermelden we de rol die de reglementering betreffende de verloven en afwezigheden speelt (loopbaanonderbreking, deeltijds werken, ouderschapsverlof,...). Deze reglementering kan in sommige gevallen vrouwen helpen hun loopbaan beter te organiseren binnen de administratie.

Tenslotte vermelden we nog de verschillende opleidingen die door het Opleidingsinstituut van de federale Overheid georganiseerd worden tijdens de diensturen. Deze opleidingen kunnen - vrouwelijke - ambtenaren helpen om:

- zich voor te bereiden op de bestaande loopbaanexamens;
- hun assertiviteit en hun bekwaamheden in het algemeen te verbeteren;

(Zie ook punt 3 hierboven)

4.3. POSITIEVE ACTIES

De functie van de ambtenaar belast met de positieve acties werd voorzien in de omzendbrief van 20 april 1999, ondertekend door de Minister van Arbeid en Werkstelling en de Minister van Ambtenarenzaken. Deze omzendbrief geeft de missie, de benoeming, de tijdsbesteding en de taken van de positieve-actieambtenaar aan. In de praktijk valt de uitvoering van deze omzendbrief onder de bevoegdheid van elke ministerieel departement.

Rapport van de heer G. VERBEKE, lid, vertegenwoordiger van de Minister van Landsverdediging

Dit verslag van de activiteiten van het Departement van Landsverdediging in het kader van Duurzame Ontwikkeling bevat enkel nieuwe acties gerealiseerd in 2001. Het huidige document heeft dus als doel de verslagen van voorgaande jaren te vervolledigen.

1. Herstructurering van de krijgsmacht en het oprichten van een structuur Leefmilieu

Het jaar 2001 was voor de Defensie een periode van herstructurering met de creatie en de inplaatsstelling van een Eenheidsstaf voor Defensie met daarin alle functies, nodig om de opdrachten van een modern leger te kunnen verzekeren. In dit kader zijn de noden voor een beheer, inzake leefmilieu en duurzame ontwikkeling, geïdentificeerd en is er een adequate structuur in plaats gesteld. In de schoot van de Eenheidsstaf van Defensie is er een Departement Welzijn opgericht. Hun opdracht bestaat uit het opstellen, het laten in werkingstellen en de controle van het beleid van de Krijgsmacht inzake leefmilieu, arbeidsveiligheid, gezondheid en psychosociale en morele begeleiding. Een Sectie Duurzame Ontwikkeling werd in de schoot van het Departement Welzijn opgericht.

In het Departement Operaties en Training en de Algemene Directie Material Resources zijn gespecialiseerde secties voorzien die het inwerkingstellen van het beleid inzake leefmilieu en duurzame ontwikkeling dienen te realiseren en dit binnen hun domein van bevoegdheden en verantwoordelijkheden.

Vooruitzichten 2002: De inplaatsstelling van de nieuwe structuur greep plaats eind 2001.

2002 wordt het jaar van de inwerkingstelling ervan.

2. Riviercontracten

Reeds verschillende jaren is de Defensie een actieve partner binnen de riviercontracten van de Semois en de Boven Maas. In december 2001 heeft de Defensie het riviercontract van de Ourthe ondertekend. Het riviercontract van de Boven Maas is hernieuwd geworden. Defensie heeft zich geëngageerd in de voortzetting van dit contract, inclusief de territoriale uitbreiding tot het riviercontract: Boven Maas en Oise.

Vooruitzichten 2002: Voorstellen tot toetreding bij andere rivier comités (in het bijzonder in het kader van de ontwikkeling van een gelijkaardig systeem in Vlaanderen als dit van de Waalse riviercontracten) zullen in voorkomend geval, bestudeerd worden in het kader van een eventuele deelname door de Krijgsmacht.

3. Beheersovereenkomsten voor beboste zones.

De lokale beheerscommissies, voorzien in de overeenkomsten afgesloten met het Waalse en Vlaamse Gewest over het natuurbehoud en het bosbeheer op militaire domeinen zijn in 2001 in plaats gesteld en hebben hun eerste taak uitgevoerd, te weten: de juiste afbakening van de domeinen die onder deze overeenkomsten vallen. Een eerste evaluatievergadering over deze conventies heeft in 2001 plaatsgevonden. Zowel de militaire autoriteiten als de regionale verantwoordelijken van de Gewesten hebben tijdens deze evaluatie hun voldoening uitgesproken over de eerste resultaten voortvloeiend uit de overeenkomsten.

Daarenboven werd gedurende het jaar 2001 een totale oppervlakte van 16.000 hectaren (zijnde ongeveer 70 % van alle militaire terreinen) voorgesteld, met het akkoord van de militaire autoriteiten, als zones op te nemen in het netwerk voorzien in de Natura 2000-regelgevingen.

Vooruitzichten 2002: De realisatie van de beheerswerken, in samenwerking met de regionale administraties, het opmaken van een studie aangaande de financiering en het indienen van een dossier met betrekking tot de financiering van een project Life. Het ontwikkelen van een beheersplan in het kader van Natura 2000.

4. Het inwerkingstellen van het federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling betreffende water en energie

Het ontwerpen en verspreiden van een informatiebrochure aan al het personeel van Defensie om de energie- en waterbesparingen op de werkplaats te promoten. In het kader van de herstructurering is er in de schoot van de Divisie Infrastructuur van de Algemene Directie Material Resources een sectie energiebeheer opgericht.

Vooruitzichten 2002: Het verzamelen van de gegevens om de milieuboordtabellen op te stellen.

5. Het Federaal Charter

Het ondertekenen van een Federaal Charter voor Duurzame Ontwikkeling door de Chef van Defensie op 12 december 2002. Bij dit charter is een bijzondere bijlage gevoegd die verklaart in welk gebruiksdomein en binnen welke limieten Defensie dit engagement toepast, verrechtvaardigd door de specificiteit van de militaire opdrachten.

Vooruitzichten 2002: De eerste stappen tot implementering van dit Charter.

6. Deelname aan internationale werkgroepen

6.1. OP NIVEAU VAN DE NATO

- Deelname aan een forum, in Zwitserland, aangaande de inplaatsstelling van managementsystemen inzake leefmilieu in de schoot van militaire organisaties. België was co-organisator van dit forum.
- Deelname aan een symposium, georganiseerd in Polen, over de leefmilieu-opleiding in de militaire sector.
- Actieve deelname aan de "Environmental Training Working Group" waarvan het objectief is, het beheer van de militaire oefenvelden. In 2001 werden twee sessies georganiseerd één in Oostenrijk en één in Portugal.
- Actieve deelname aan de "Environmental Protection Working Group" waarvan het doel is, het realiseren van een studie over "De doctrine om binnen de krijgsmachten het leefmilieu te beschermen, gedurende operaties en over oefeningen door de NATO geleid".

Vooruitzichten 2002: Voortzetting van onze deelname aan voorgenoemde werkgroepen en het organiseren in Brussel (Maart 2002) op het initiatief van Defensie van een seminarie over "Sustainable building for military infrastructure" gewijd aan het invoeren van criteria betreffende leefmilieu in de militaire infrastructuur.

6.2. OP EUROPEES NIVEAU

In november 2001 heeft Defensie, in het kader van het Belgisch voorzitterschap van de Europese Unie, een forum georganiseerd met als deelnemers de verschillende afgevaardigden van de ministeries van Defensie van de lidstaten van de Unie, met als thema "Leefmilieu en defensie in de EU". Het doel van deze werkgroep was de ervaringen te delen inzake de toepassing van de Europese onderrichtingen voor leefmilieu en er een gemeenschappelijk standpunt vast te leggen van de verschillende Krijgsmachten van de lidstaten. Het forum in Brussel heeft zich in het bijzonder gebogen over de problematiek van de uitvoering van de NATURA 2000-richtlijnen.

7. Het opstellen van een basisprotocol met de Gewestelijke autoriteiten

Het militair domein bezit een bijzonder statuut op basis van oude decreten, die niettemin nog steeds geldig zijn. Deze teksten die in het bijzonder de problematiek regelen inzake leefmilieu voor wat betreft de vergunningen, toelatingen en de controle- en inspectieregels, zijn nochtans vatbaar voor interpretatie. Teneinde op een bilaterale manier een duidelijk standpunt in deze materie te kunnen vastleggen en tegelijkertijd tegemoet te komen aan de wens van de Gewestelijke autoriteiten en aan de noden verbonden aan de operationele taken, zal er een basisprotocol opgemaakt worden met de Gewesten. In het jaar 2001 hebben reeds de eerste onderhandelingen in dit verband plaats gevonden met het Vlaams Gewest.

Vooruitzichten 2002: Ondertekening van het protocol met het Vlaams Gewest en starten met onderhandelingen met het Waals en Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

8. Ontmanteling van chemische munitie.

In een partnership met het Federale Ministerie van Volksgezondheid, Sociale Zaken en Leefmilieu heeft Defensie in Poelkapelle een centrum gebouwd voor ontmanteling van chemische munitie afkomstig uit de Eerste Wereldoorlog. In 2001 heeft Defensie volledig het uitbatingcontract van dit centrum ten laste genomen. Een tweede luik voor de vernietiging van deze obussen, door middel van ontploffing in een afgesloten omgeving, is in ontwikkeling.

Vooruitzichten 2002: Het voortzetten van de uitbating in regime door de ontmantelingseenheid, testen en uitbaten van het tweede luik voor vernietiging van obussen.

9. Studies van specifieke problemen

In het jaar 2001 hebben interne werkgroepen de opdracht gekregen om volgende onderwerpen te bestuderen:

Milieu-inventaris van de militaire domeinen in het kader van de Wet op de Bodemsanering

Het doel van deze werkgroep is het oprichten van een Milieukadaster van de militaire domeinen en er de activiteitenzones in vast te leggen. Dit kadaster zal in het bijzonder gebruikt worden voor de toepassing van de gewestelijke regelgeving betreffende de bodembescherming.

Beheer van militair afval

De opdracht van deze werkgroep bestaat erin om een inventaris op te maken van de militaire afval en een methode te definiëren voor een efficiënt beheer. Het doel is, het oprichten en inwerkingstellen van een systeem voor sortering en selectieve inzameling van het afval, vooral via de uitbating van de nieuw gebouwde containerparken op Militair Domein.

Criteria voor leefmilieu bij de militaire aankopen

Deze werkgroep heeft als objectief gekregen: het bestuderen van de mogelijkheden om criteria voor leefmilieu en duurzame ontwikkeling in te voeren in de procedures voor militaire aankopen. Een handleiding over dit onderwerp, bestemd voor de aankoopdienst, is opgemaakt.

Vooruitzichten 2002: Voortzetting van de activiteiten van deze werkgroepen.

Rapport van de heer L. DE LEEBEECK, lid, vertegenwoordiger van de Minister van Justitie

1. Voorbereiding van het Plan

Het grootste deel van het activiteiten ging uit naar het zoeken van de punten in het Plan waarbij het departement betrokken is en vervolgens naar de verantwoordelijke ambtenaar voor de betrokken materie. Daarbij werd vastgesteld dat het Plan enerzijds voor sommige punten reeds achterhaald was en anderzijds voor andere punten niet overeenstemde met de actuele doelstellingen. Een algemene vaststelling was dat het Plan op het vlak van Justitie precisie mist.

Een positieve vaststelling is dat men zich binnen het departement eindelijk bewust werd van het bestaan van het Plan en dat initiatieven werden genomen om in het kader daarvan iets te ondernemen.

2. Uitvoering van het Plan

2.1. OP ALGEMEEN DEPARTEMENTAAL

Op algemeen departementaal vlak werd totnogtoe enkel het onderdeel betreffende gescheiden inzameling van kantoorafval in administratieve gebouwen geïmplementeerd in de drie grootste gebouwen van het departement. De uitvoering gebeurt geleidelijk en bevindt zich momenteel in fase 1. Dit wil zeggen dat de gescheiden afvalstroom werd beperkt tot papier en karton en in een latere fase zal worden uitgebreid tot andere afvalfracties, meer bepaald PMD en KGA. Het project werd vrij goed onthaald door de ambtenaren.

Het Federaal Milieucharter werd door het departement nog niet ondertekend en er werd nog geen "milieucoördinator" aangeduid, zodat nog niet kon worden overgegaan tot een concrete implementatieplanning van de actiepunten voorzien in het Plan. Ter zake werd wel al een uitbreiding van het personeelskader aangevraagd in het kader van de begroting 2002.

Tevens werd het Directoraat-generaal Algemene Zaken gesensibiliseerd voor het bijhouden van consumptiegegevens inzake water en energie via milieuboordtabellen.

2.2. OP STRAFRECHTELIJK VLAK

Op strafrechtelijk vlak dienen vooral de resultaten van het Belgisch Voorzitterschap beklemtoond te worden. De beslissing tot oprichting van de gecentraliseerde instantie Eurojust zal een betere coördinatie van de grensoverschrijdende strafrechtelijke onderzoeken mogelijk maken en bijdragen tot de versterking van de wederzijdse rechtshulp binnen de Unie. Een voor de minister zeer belangrijk punt was de strijd tegen de mensenhandel en de uitbuiting van

kinderen, met resultaat op drie vlakken. Vooreerst werd er een akkoord bereikt over de harmonisatie van de strafbare feiten en sancties in verband met de mensenhandel. Vervolgens werd er een gemeenschappelijke definitie van “seksuele exploitatie van kinderen en kinderpornografie” uitgewerkt. Bij het debat over de strafbaarstellingen lag een lidstaat echter dwars. De bedoeling is de lidstaten te verplichten de overeengekomen sancties toe te passen. Tenslotte werd een resolutie aangenomen waarvoor de successen die het Belgische Child Focus boekte bij het zoeken naar verdwenen en seksueel uitgebuite kinderen, inspirerend werkten. Alle lidstaten gingen ermee akkoord de samenwerking tussen de reeds bestaande organisaties van het maatschappelijk middenveld en de politiediensten te versterken bij het opsporen van kinderen. De resolutie nodigt de lidstaten ook uit om regels te voorzien inzake de informatie-uitwisseling tussen de organisaties en de politiediensten.

Op nationaal vlak dient vooral melding te worden gemaakt van de oprichting van het federaal parket en van verschillende maatregelen om de veiligheid van de burgers te verhogen, zoals bijvoorbeeld op het vlak van de wapenwetgeving en de home- en carjacking.

2.3. OP BURGERRECHTELIJK VLAK

Op burgerrechtelijk vlak, in het kader van het Belgisch Voorzitterschap, werd een verslag uitgewerkt dat de aanzet moet zijn tot een grotere harmonisatie van de verschillende regelgevingen op burgerlijk gebied, met inbegrip van het familierecht, en hadden talrijke besprekingen plaats om te komen tot een verordening inzake het ouderlijk bezoekrecht.

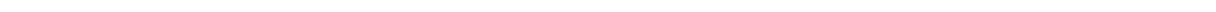
Op nationaal vlak dient melding te worden gemaakt van de wet van 19 februari 2001 betreffende de proceduregebonden bemiddeling in familiezaken. Op grond hiervan kan de rechter die moet beslissen in geschillen betreffende de verplichting tot levensonderhoud, de rechten en de plichten van de echtgenoten en het ouderlijk gezag bij een echtscheiding, beroep doen op een bemiddelaar, die een erkend advocaat of notaris moet zijn, of eventueel een ander bevoegd persoon erkend door de Gemeenschappen. Een ingrijpende en voor de jongeren belangrijke wet is de voogdijwet van 29 april 2001, dat de voogdij moderniseert, o.a. door afschaffing van de familieraad en aanpassing van de regels inzake het beheer van de goederen, en grotere aandacht schenkt aan de persoon van de minderjarige.

3. Vooruitzichten inzake uitvoering van het Plan

De sociaal-economische prioriteitennota van de Regering van 22 januari 2002, bepaalt in punt 4, in het kader van de strijd tegen de armoede, dat de maatregelen voorzien in het Nationaal Actieplan Sociale Uitsluiting 2001 verder worden uitgevoerd, inzonderheid op het vlak van huisvesting en rechtsbedeling. In dit verband zal een wetsontwerp worden ingediend om de eerstelijns- en tweedelijnsrechtshulp aan mensen met een laag inkomen te verbeteren. Een wetsontwerp is klaar betreffende de voogdij over niet-begeleide minderjarige vreemdelingen, namelijk door hen te voorzien van een voogd die hen kan verte-

genwoordigen, voornamelijk in het kader van de procedures van aanvraag van asiel of verblijf.

In het Parlement zal aandacht besteed worden aan de problematiek van de niet-betaling van onderhoudsgelden. Een aantal wetsvoorstellen voorzien in de creatie van een organisme belast met het geven van voorschotten op het alimentatiegeld en de recuperatie ervan, en één ervan betreft de oprichting, bij het Ministerie van Justitie, van een Fonds voor alimentatievorderingen. Veel aandacht zal ook besteed worden aan de hervorming van de adoptiewetgeving en de instemming met het Verdrag van Den Haag van 29 mei 1993 inzake de internationale samenwerking en de bescherming van kinderen op het gebied van interlandelijke adoptie. Tenslotte is het mogelijk dat de reeds in 1993 en 1997 gewijzigde echtscheidingswetgeving verder wordt hervormd.

Rapport van de heer J. BAVEYE, lid, vertegenwoordiger van de Minister van Financiën

Het federaal Plan inzake duurzame ontwikkeling (FPDO) voorziet in sommige gevallen de gebruikmaking van het fiscale instrumentarium door de regering en in andere gevallen alleen een onderzoek naar de mogelijkheid tot die gebruikmaking. Onderhavig verslag brengt rekenschap uit over de realisaties die het Ministerie van Financiën in 2001 heeft ondernomen of voortgezet in de diverse actiedomeinen van het plan.

1. Beleid inzake duurzame consumptie en duurzame productie (Plan paragrafen 122, 141, 622 en 622)

Het FPDO voorziet eerst dat er nagegaan wordt of het mogelijk is de fiscaliteit -in de praktijk is dat de BTW- in te zetten om milieuvriendelijke producten te bevorderen.

De van kracht zijnde Europese wetgeving laat het toekennen van verlaagde BTW-tarieven voor milieubewuste consumptie niet toe. Om zover te komen, zou de Europese Commissie een voorstel tot wijziging moeten indienen en zou dat met algemene stemmen door de Raad aanvaard moeten worden.

De Minister van Financiën heeft de Commissie gevraagd nog vóór het einde van het Belgisch voorzitterschap een verslag op te stellen over het probleem van de verlaagde BTW-tarieven. In het kader van de discussies die aan de opstelling van dat verslag voorafgingen, heeft België het geheel van aanvragen die zich daaromtrent in België hadden opeengestapeld ingediend, onder meer die inzake groene producten. Er waren wel andere Lidstaten die het toepassingsgebied van de verlaagde BTW-tarieven wilden uitbreiden tot de groene producten, maar sommige landen waren toch van oordeel dat verlaagde tarieven geen afdoend instrument zijn. Het op 22 oktober 2001 ingediende verslag doet duidelijk uitkomen dat de Commissie de bijlage H bij de zesde BTW-Richtlijn niet wil herzien vóór het einde van het lopende experiment inzake arbeidsintensieve diensten, dus vóór 31 december 2002.

De Ministerraad van 14 september 2001 heeft anderzijds een interdepartementale werkgroep opgedragen haar uiterlijk op 31 december 2001 voorstellen inzake gewijzigde BTW-tarieven voor te leggen die toepasselijk zouden zijn op nationaal vlak zonder een aanpassing van de Europese reglementering te vereisen. Eind februari 2002 had de werkgroep haar verslag nog niet ingediend.

Het FPDO voorziet ook een spoedige herziening en hervorming van het wettelijk kader van de ecotaksen, opdat de doelstellingen van de wet beter bereikt kunnen worden. De herziening van de fiscale bepalingen inzake ecotaksen is het voorwerp geweest van een principebeslissing van de Ministerraad van 30 maart 2001. De Europese Commissie heeft kennisgeving ontvangen van een voorontwerp van wet houdende fiscale bepalingen inzake ecotaksen en ecokortingen. Het zou op 1 maart 2002 van kracht kunnen worden.

2. Strijd tegen de armoede en de sociale uitsluiting (Plan paragrafen 186, 188, en 193)

Onder de maatregelen die werkgelegenheid en een decent inkomen moeten verzekeren, voorziet het FPDO “een studie te laten realiseren over de mogelijkheid om alle uitkeringen en de personenbelasting te laten individualiseren in een context van inkomensongelijkheid” (§ 186). De wet van 10 augustus 2001 houdende hervorming van de personenbelasting voorziet vanaf 2004 een veralgemening van de afzonderlijke belasting, zodat de neutraliteitsdoelstelling inzake samenlevingsvorm bereikt zou worden. De gemeenschappelijke verklaring blijft echter gehandhaafd om de toepassing van het huwelijksquotiënt, de overdracht van vrijgestelde quota's tussen echtgenoten en de spreiding tussen echtgenoten van de gemeenschappelijke voor aftrek in aanmerking komende uitgaven mogelijk te maken.

Een andere door het FPDO voorziene maatregel is de verhoging van de laagste inkomens via de fiscaliteit. De hervorming van de personenbelasting bevat twee maatregelen die onder meer tot doel hebben de lage beroepsinkomsten op te trekken. Enerzijds wordt het tarief van de eerste schijf van forfaitaire beroepskosten voor loontrekkers van 20 % op 25 % gebracht. Het gaat hier om het tarief dat van toepassing is op de eerste schijf van 4.420 euro uit lonen en baten. Deze maatregel wordt in twee stappen ingevoerd: voor de inkomsten 2002 wordt het tarief van 20 % op 23 % gebracht en voor de inkomsten 2003 van 23 % op 25 %. De andere maatregel bestaat in het invoeren van een terugbetaalbaar belastingkrediet, berekend op het bedrag van de beroepsinkomens. Het is niet van toepassing voor jaarinkomens van minder dan 3.850 euro of méér dan 16.680 euro. Het basisbedrag van 440 euro geldt voor de inkomensschijf gaande van 5.130 euro tot 12.840 euro. De geleidelijke invoering (phasing in) begint met de 3.850-5.130 euro schijf en het belastingkrediet wordt teruggebracht op nul (phasing out) vanaf de 12.840-16.680 euro schijf. De invoering van het belastingkrediet gebeurt in drie fasen: 78 euro voor de inkomens van 2002, 220 euro voor de inkomens van 2003 en 440 euro voor de inkomens van 2004.

Het FPDO voorziet nog steeds betreffende de personenbelasting dat de belastbare schijven vanaf 1999 weer geïndexeerd worden en dat de aanvullende crisisbijdrage geleidelijk wordt afgeschaft. Het eerste van die punten is al sinds 1999 van kracht: alle in euro luidende bedragen worden jaarlijks aangepast aan de evolutie van het prijsindexcijfer van het jaar voorafgaand aan de belastbare periode. Wat de aanvullende crisisbijdrage betreft: de geleidelijke afschaffing daarvan is op gang gebracht, met voorrang voor de lage inkomens, door de wet van 24 december 1999 en wordt voortgezet met de wet van 12 augustus 2000.

Het FPDO vraagt ook dat er onderzocht wordt in welke mate het mogelijk zou zijn de buurtdiensten (huishoudelijke hulp en thuishulp), die veelal in de vorm van zwartwerk worden verricht, fiscaal aftrekbaar te maken. De wet van 20 juli 2001 voorziet dat de pwa-cheques en dienstencheques recht geven op aftrek. Die aftrek wordt toegekend tegen de “bijzondere gemiddelde aanslagvoet”, met een minimum van 30 % en een maximum van 40 %, ten belope van de werkelijk aangegane uitgaven, met een maximum van 2.140 euro per echtgenoot.

Het FPDO voorziet ten slotte nog dat de Regering in het kader van de hervorming van de personenbelasting onderzoekt in welke mate de belastingaftrek voor kin-

deren ten laste kan uitgebreid worden door middel van een belastingkredietstelsel. Krachtens de goedgekeurde hervorming geven de vrijgestelde delen voor kinderen ten laste die niet konden afgetrokken worden wegens te lage inkomsten, recht op een terugbetaalbaar belastingkrediet, dat is beperkt tot 330 euro per kind ten laste.

3. Het bevorderen van een duurzame ontwikkeling van de energie (acties 404, 616 en 622)

Het FPDO voorziet dat België het voorstel tot een energie/CO₂-taks op Europees vlak ondersteunt, onder meer in het kader van het Belgisch voorzitterschap van de Unie. Het voorziet ook dat België unilaterale initiatieven zou overwegen, als er op het einde van het Belgisch voorzitterschap geen beslissing is getroffen wat die taks betreft.

Rekening houdend met de onmogelijkheid om vooralsnog eenstemmigheid te bereiken omtrent een ontwerp van Richtlijn, betrachten de werkzaamheden van het Belgisch voorzitterschap een concrete en gedetailleerde benadering van de kenmerkende aspecten van het in 1997 door de Commissie ingediende voorstel van Richtlijn. Genoemde aspecten zijn: de behandeling van electriciteit uit hernieuwbare bronnen, de differentiatie van accijsrechten steunend op kwaliteit of op het gebruik alsook de beschikkingen in het voordeel van ondernemingen die veel energie verbruiken.

Aangezien het FPDO vraagt dat er rekening wordt gehouden met de effecten van milieubelastingen voor de lagere inkomenscategorieën, heeft de Ministerraad van 14 september 2001 gevraagd dat haar uiterlijk op 31 december 2001 verslag zou uitgebracht worden over de weerslag van de energiebelastingen op de huishoudens, in het bijzonder die met lage inkomens. Een voorlopig verslag is voorgelegd aan de Ministerraad van 25 januari 2002; het definitief verslag met de conclusies moet nog komen.

Het FDPO voorziet ten slotte dat de mogelijkheid tot het invoeren van een kerosinetaks in overweging wordt genomen. De Ministerraad van 14 september 2001 heeft de interdepartementale werkgroep gevraagd haar voor 30 oktober 2001 een verslag over te maken met een evaluatie van de reglementaire en economische instrumenten die het meest geschikt zijn om de door vliegtuigen uitgestoten afvalstoffen te verminderen. Dat rapport, dat eind januari 2002 nog niet was ingediend, moet ook aanbevelingen bevatten omtrent het beleid dat op Europees en internationaal vlak moet gevolgd worden als men wat voortgang wil brengen in het debat.

Er dient tot slot nog vermeld dat er in het kader van de wet van 10 augustus 2001 houdende hervorming van de personenbelasting (B.S. van 20 september 2001) een nieuwe maatregel is uitgevaardigd : aan de belastingplichtige die in zijn woning één of meerdere welomschreven werkzaamheden heeft laten uitvoeren met het oog op een rationeler energieverbruik, zal een belastingvermindering worden verleend (art. 33). De in die maatregel bedoelde uitgaven zijn van tweërlei aard. Enerzijds gaat het om de vervanging van oude stookketels, om de installatie van een systeem van waterverwarming door middel van zonne-energie en om de plaatsing van zonnecelpanelen voor de omzetting van zonne-energie in elektri-

sche energie; daarvoor bedraagt de belastingvermindering 15 % van de uitgaven. Anderzijds zijn er de uitgaven voor de plaatsing van dubbele beglazing, voor isolatie van daken, voor de plaatsing van een warmteregeling van een installatie van centrale verwarming door middel van thermostatische kranen of door een kamthermostaat met tijdschakeling en voor energie-audits van een woning, waarvoor de belastingvermindering 40 % bedraagt. Het totaal van de belastingvermindering mag niet meer dan 500 euro bedragen per woning. Dat bedrag mag verhoogd worden tot 1000 euro indien blijkt, na verloop van het eerste jaar van toepassing van de maatregel, dat de begrotingsmarge (ongeveer 40 miljoen euro) niet uitgeput is. Deze maatregel zal van kracht worden vanaf aanslagjaar 2004, d.i. voor de inkomsten van het jaar 2003.

4. Een met een duurzame ontwikkeling verenigbare bevordering van de mobiliteit (Plan paragrafen 442 en 455)

Inzake mobiliteit voorziet het FPDO fiscale stimulansen om de ingebruikstelling van voertuigen met minder milieubevuilende motoren te bevorderen.

Beschikkingen van een voorontwerp van wet¹ bevatten fiscale stimulansen in de vorm van een vermindering van de belasting op de inverkeerstelling voor minder vervuilende voertuigen en voor voertuigen die milieuvriendelijke brandstof verbruiken (LPG). Het voorziet een vermindering van de belasting op de inverkeerstelling voor nieuwe voertuigen uitgerust met een motor die voldoet aan de EUR04-eisen inzake emissies of die rijdt op LPG. Voor het jaar 2002 zal de vermindering respectievelijk 620 euro, 323 euro of 298 euro bedragen naargelang het gaat om een voertuig op diesel, op benzine of op LPG. Aangezien de EUR04-norm verplicht zal zijn vanaf 2005, zou de vermindering die ermee gepaard gaat, kleiner zijn in 2003 en zal ze verdwijnen in 2004. Het voorontwerp voorziet anderzijds een verhoging van de belasting op de inverkeerstelling voor occasionwagens van meer dan 5 jaar, en dit vanaf 1 mei 2002.

Er dient hier vermeld dat met ingang van 1 januari 2002 de Gewesten bevoegd zijn inzake belasting op de inverkeerstelling. Ze hebben echter op 25 januari 2002 een samenwerkingsakkoord gesloten dat de federale voorstellen overneemt.

1. Voorontwerp van wet ter wijziging van de artikelen 98 en 100 van Wetboek van de met de inkomstenbelastingen gelijkgestelde belastingen.

In het kader van een protocol dat op 22 maart 2000 in Brussel getekend werd door de zes Lidstaten die deel uitmaken van het eurovignet-systeem, is er een wet gestemd¹ die variaties van het eurovignet toelaat om voertuigen die voldoen aan de jongste normen inzake milieuvervuilende emissie (EUR01 en EUR02) te bevorderen. Die wet is van kracht geworden op 1 januari 2001.

Het FPDO voorziet eveneens de aanpassing van de aftrekregeling inzake reiskosten voor het woon-werkverkeer. Wat dat betreft zijn er maatregelen uitgevaardigd in het kader van de wet van 10 augustus 2001 houdende hervorming van de personenbelasting (B.S. van 20 september 2001):

- Om de belastingplichtigen ertoe aan te sporen het forensenverkeer anders te doen dan in hun eigen wagen, werden de aftrekbare beroepskosten verbonden aan het woon-werkverkeer forfaitair bepaald op 0,15 euro, ook als de reële kosten lager liggen (art. 9 van voornoemde wet). Tot nog toe betrof die aftrek alleen verplaatsingen met een personenwagen, met een auto voor dubbel gebruik of met een minibus; ze werd dus uitgebreid tot alle middelen om zich te verplaatsen; voet, fiets, openbaar vervoer of zelf carpooling. Voor aanslagjaar 2002 (inkomsten 2001) is de maximaal toelaatbare afstand bepaald op 50 km heen en terug. Die kan later eventueel vergroot worden als de beschikbare begrotingsmarge (ongeveer 60 miljoen euro) niet is uitgeput.
- De werkgever zal de investeringskosten en organisationele kosten aangaan met het oog op het collectief vervoer van zijn personeel voor 100 % kunnen aftrekken (art. 62). Thans is die aftrekbaarheid in sommige gevallen beperkt tot 75 %. De in aanmerking te nemen investeringen en kosten zijn : investeringen in minibussen, autobussen en autocars gebruikt voor het collectief vervoer van personeel tussen woonplaats en werkplek ; kosten die rechtstreeks in verband staan met genoemde voertuigen, zoals onderhoud, herstel, verkeersbelasting, verzekering, brandstof, enz.; uitgaven betaald aan ondernemingen die het woon-werkvervoer van het personeel verrichten in plaats van de werkgever of groep van werkgevers. Deze maatregel zal van kracht worden vanaf aanslagjaar 2002 (inkomsten 2001). Vanaf 2003 (inkomsten 2002) zal de aftrekbaarheid op 120 % gebracht worden (art. 63).

Laten we ook noteren dat de Kamer van Volksvertegenwoordigers in juni 2001 een wet heeft aangenomen²) krachtens welke de tussenkomst van de werkgever in het abonnement genomen bij een maatschappij voor openbaar vervoer voor verplaatsingen tussen woonplaats en werkplek, die vroeger maar vrijgesteld was ten belope van het verplichte gedeelte van de werkgeversbijdrage, voortaan volledig vrijgesteld is (ten belope van 125 euro per jaar). Deze maatregel geldt zowel

1. Wet van 13 maart 2001 tot goedkeuring van het Protocol tot wijziging van het Verdrag van 9 februari 1994 inzake de heffing van rechten voor het gebruik van bepaalde wegen door zware vrachtwagens, ter voldoening aan Richtlijn 1999/62/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 17 juni 1999 betreffende het in rekening brengen van het gebruik van bepaalde infrastructuurvoorzieningen aan zware vrachtvoertuigen ondertekend te Brussel op 22 maart 2000 door de regeringen van het Koninkrijk België, het Koninkrijk Denemarken, de Bondsrepubliek Duitsland, het Groothertogdom Luxemburg, het Koninkrijk der Nederlanden et het Koninkrijk Zweden, en tot wijziging van de wet van 27 december 1994 tot goedkeuring van voormeld Verdrag et tot invoering van een eurovignet overeenkomstig Richtlijn 93/89/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 25 oktober 1993, bl. 10469; (B.S. van 30 maart 2001).
2. Wet van 10 juli 2001 tot wijziging van art. 38 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 inzake de bijdrage van de werkgever in de reiskosten van de woonplaats naar de plaats van tewerkstelling (B.S. van 22 augustus 2001).

voor de openbare sector als voor de privésector en is van kracht geworden vanaf aanslagjaar 2001 (inkomsten 2000).

5. Beleid ter bescherming van de atmosfeer (Plan paragrafen 507 en 614)

Waar het FPDO voorstelt een (bijkomende) belasting in te voeren op sociaal of ecologisch onwenselijke productie- en consumptiewijzen en/of gunstregimes voor wenselijke productie- en consumptiewijzen uit te bouwen, citeert het uitdrukkelijk het aanmoedigen van het gebruik van brandstoffen met een laag zwavelgehalte (§614).

Een koninklijk besluit¹⁾ voert een differentiatie in van het accijnstarief voor sommige brandstoffen die voldoen aan bepaalde kwaliteitsnormen inzake een betere milieubescherming. Sinds 1 november 2001 is zo het accijnstarief voor loodvrije benzine met een octaangetal van 98 of meer 508,4296 euro per 1.000 liter (i.p.v. 493,5560 euro) als die benzine méér dan 50 mg/kg zwavel bevat of méér dan 35 % vol. aromatische verbindingen. Het accijnsrecht op diesel wordt van 290,0354 euro op 304,9090 euro gebracht als het zwavelgehalte 50 mg/kg overschrijdt.

Krachtens dat koninklijk besluit zijn die verhoogde tarieven echter pas van toepassing vanaf de eerste vermindering van de maximumprijs vastgesteld in de programmaovereenkomst betreffende de regeling van de verkoopprijzen van de aardolieproducten gesloten tussen de Belgische Staat en de petroleumsector, rekening houdend met het feit dat de verhoging van de accijns slechts met de helft van de verlaging van deze prijzen exclusief BTW mag overeenstemmen. In feite is de verhoging van het accijnstarief reeds in november 2001 doorgevoerd, in twee stappen, ingevolge de lagere koersnotering op de internationale markten.

6. Diversen (Plan paragraaf 622)

Het FPDO voorziet dat een interdepartementale werkgroep de wenselijkheid en eventueel de modaliteiten nagaat van "vormen van internationale fiscaliteit zoals de Tobintaks op speculatieve kapitaalstromen, in functie van de conclusies van het lopende debat in de senaat. Het (...) rapport van de werkgroep (...) zal aan de regering worden voorgelegd voor 31 december 2001".

Op 9 november 2000 heeft de Kamer een resolutie aanvaard "over het invoeren van een heffing op speculatieve kapitaalstromen, ter bescherming van de monetaire en financiële stabiliteit op wereldvlak". Een maand later heeft de Senaat een soortgelijke resolutie goedgekeurd. Op 10 januari 2001 heeft de Minister van Financiën de Afdeling "Fiscaliteit en Parafiscaliteit" van de Hoge Raad van Financiën gelast zich met dat probleem bezig te houden. In zijn in juni 2001 uitgebrachte Advies²⁾ behandelt de Hoge Raad van Financiën de fiscale aspecten van

-
1. Koninklijk besluit van 29 oktober 2001 tot wijziging van de wet van 22 oktober 1997 betreffende de structuur en de accijnstarieven inzake minerale olie (B.S. van 1 november 2001).
 2. *Advies in verband met de mogelijke invoering van een belasting van het "Tobin"-type*, Hoge Raad van Financiën, Afdeling "Fiscaliteit en Parafiscaliteit", juni 2001, 123 p.

de mogelijke invoering van een Tobintaks, maar eveneens sommige economische en institutionele aspecten die samenhangen met genoemd probleem.

**Rapport van de heer V. HANCHIR, lid,
vertegenwoordiger van de Minister van Telecommunicatie en
Overheidsbedrijven en Participaties**

**Rapport van de heer H. TIMBREMONT, lid,
vertegenwoordiger van de Staatssecretaris,
toegevoegd aan de Minister van Buitenlandse Zaken**

Rapport van de heer E. BAUDHUIN, expert, vertegenwoordiger van de Minister van Economie (en Wetenschappelijk Onderzoek, belast met Grootstedenbeleid)

Het jaar 2001 werd besteed aan de eerste etappe van de concrete uitwerking in de schoot van het Departement Economie van de maatregelen voorzien in het federaal Plan dat onder zijn bevoegdheden valt.

1. Opbouw van een intern netwerk

De werkzaamheden die ondernomen werden in de schoot van de ICDO hebben geleid tot een verdeling van de voorziene acties voorzien in het Plan tussen de federale departementen en tot het bijhouden van fiches inzake de verantwoordelijkheid, hetzij in de hoedanigheid van "piloot" departement of van "geassocieerd" departement. Op ongeveer 500 gerichte acties, werden er een *honderdtal* geïdentificeerd als ressorterend onder de bevoegdheid van Mineco en van het Bestuur Energie in de hoedanigheid van "leader".

De meerderheid van de activiteiten werd bijgevolg gewijd aan een belangrijke en delicate opdracht van interne informatie en coördinatie in overeenkomst en met de steun van de Secretaris-generaal. Niet enkel ging het om het globaal te doen vooruitgaan van het concept zelf van *Duurzame Ontwikkeling* in de schoot van het Departement, maar ook om op meer pragmatische wijze, de chefs van de administratie en hun medewerkers te motiveren die belast zijn met de concrete dossiers voor het invullen en versturen van de fiches binnen de verantwoordelijkheid van Mineco en Energie.

Concreet werden informatie-, coördinatie- en follow-upvergaderingen met de betrokken collega's georganiseerd op het einde van september 2001, in aanwezigheid van vijf van de acht administraties van het Departement (Handelsbeleid, Kwaliteit en veiligheid, Economische Betrekkingen, Statistiek en Energie). Intussen werd een eerste "invultest" van de fiches uitgevoerd tussen juni en augustus 2001, op een voorlopig formaat met het oog op het verzekeren van een vergrote samenhang en de validering van de definitieve fiches.

Deze coördinatievergaderingen waren de gelegenheid om te informeren, te verduidelijken en de talrijke vragen te beantwoorden van de interveniërenden, inzonderheid inzake het nut en de opvolging van deze fiches. Uit de opgedane ervaring blijkt dat het huidig document van dertien bladzijden voor de niet-ingewijden als bijzonder lang overkwam. De idee van een toekomstige volumevermindering van de fiches om het bijhouden ervan nu en later, te vergemakkelijken werd gesteund in de vergaderingen van de ICDO. Dit aanpassingsvermogen werd ook in de praktijk gebracht met de doeltreffende ondersteuning van het Secretariaat van de ICDO, door de creatie van een bijkomende fiche betreffende de horizontale acties die werden ondernomen door het Bestuur van de Economische Inspectie.

2. Uitwerken van de acties: krachtlijnen

De grote krachtlijnen die werden gevolgd voor de materies – met uitzondering van deze van de sector Energie (cf. verslag van de Heer F. Sonck, Voorzitter) – waren de volgende:

2.1. Het beleid inzake duurzaam en/of 'sustainable' verbruik, gearticuleerd rond de nieuwe consumptiewijzen, wordt beschouwd als niet te scheiden van een gezamenlijke reflectie van de vertegenwoordigers van ondernemingen en verbruikersorganisaties. Zo werd deze problematiek aanhangig gemaakt bij het traditionele forum voor dialoog en overleg tussen de intervervenierende partijen, de Raad voor het Verbruik, opdat hij een bijdrage-advies tot de uitwerking van federaal Plan zou uitbrengen.

Het concept inzake *beleid inzake het verbruik* is immers zeer ruim : het omvat talrijke aspecten: bescherming – veiligheid van de verbruikers, kwaliteit van de verbruikte goederen, informatie van de verbruiker en zijn juridische bescherming. Rekening houdend met de overschrijdende aard van het federaal Plan (band met economie, sociaal welzijn en milieu), is een reflectie van de Raad voor het Verbruik dus welkom. Bovendien werden de werkzaamheden van de *Commissie voor Milieu-etikettering en milieureclame* voortgezet op het vlak van groene etikettering (logo's en labels) en in het perspectief van een uitbreiding naar het domein van de ethische en sociale publiciteit (acties 111 tot 133 van het federaal Plan).

2.2. Een tweede referentiethema is de *strijd tegen de overmatige schuldenlast*, één van de prioriteiten van het Departement sedert het van kracht worden van de wet van 5 juli 1998 betreffende de collectieve schuldregeling. Het opvolgen en het constant evalueren van deze wetgeving stemmen in het bijzonder overeen met bepaalde acties die worden overwogen in het Plan, speciaal de versterking van de controle op de publiciteit van de professionelen van het krediet en de oprichting van een positieve centrale van de kredieten. Hier werd zeer bijzonder over gewaakt, met de steun van de Economische Inspectie die de controlefunctie over de reglementering uitoefent (acties 224 tot 236 van het federaal plan).

2.3. Onder enkele andere gerichte acties die onder de verantwoordelijkheid vallen van het Departement, moet het belang van de ontwikkeling van het juridisch instrumentarium tegen de *bio-piraterij* worden onderstreept in het kader van het recht van de brevetten, met als essentieel objectief de uitvindingen die in tegenspraak zijn met de Conventie van Rio van juni 1992 (actie 373 van het federaal plan) inzake de biologische diversiteit in het kader van het octrooirecht, niet octrooieerbaar te maken.

2.4. In het jaar 2001 werd ook het volledige personeel van het Departement opmerkelijk gemaakt op de maatregelen inzake *Greening*. Concreet werd aldus vanaf begin november 2001, een eerste test van selectieve ophaling en sortering van afvalstoffen (PMC, PDD) uitgevoerd in de gebouwen van het de Meeûsplantsoen, met als objectief dit later uit te breiden tot alle gebouwen van het Departement.

3. Balans en perspectief

De implicatie en de verantwoordelijkheden van het Departement Economie werden in de vorm van een eerste oefening op een ernstige en gedreven wijze met behulp van attesterende fiches uitgevoerd.

Op die oefening zullen een herlezing van de inhoud in 2002 volgen en gerichte verbeteringen op het einde van 2004, ter gelegenheid van het bijwerken.

MINECO – Balans van de acties en verantwoordelijkheden inzake Verbruik en overmatige schuldenlast (14.03.2002)

Artikel - Thema	Actie-nummer	Modelbestuur Stand van zaken
Consumptiepatronen – productiewijzen Politiek inzake informatie, onderwijs en sensibilisatie van het publiek (plan: 111 – 133)		
<p>Keurmerken</p> <p>Sociaal keurmerk (eerlijke producten) Keurmerk eerlijke handel Politiek inzake duurzame- /en of kwaliteits-producten Keurmerk van duurzame ontwikkeling</p> <p>Het keurmerk "eerlijke handel" officialiseren en daarna het "sociaal keurmerk" instellen.</p> <p>De verschillende keurmerken bevorderen en duidelijke en correcte informatie verstrekken die onderworpen is aan een onafhankelijke objectieve procedure voor toekenning en controle: de nieuwe Belgische wet beoogt tevens op termijn de vermindering en/of harmonisering van de honderden gedragscodes en de talrijke keurmerken, door het verstrekken van een wettelijk kader voor de ondernemingen en zo de gedragscodes op het nationaal niveau in overeenstemming te brengen.</p> <p>Harmonisering van de keurmerken op Europees niveau in het belang van producent en verbruiker: door zich te voorzien van een dergelijke wet is België is een wegbereider; Italië en Denemarken werken eraan; Nederland bereidt een gedragscode voor. De Europese Commissie heeft besloten om de goedkeuring van een keurmerk door verscheidene landen af te wachten vooraleer een Europees keurmerk in te stellen.</p>	94 en 116	<p>Kwaliteit en Veiligheid: Accreditatie Commercieel beleid: Bescherming van de consumentenrechten.</p> <p>De wet die beoogt de sociaal verantwoorde productie te bevorderen, voorziet in het invoeren van een <i>sociaal keurmerk</i> voor de producten die werden gemaakt volgens de acht fundamentele conventies van de Internationale Arbeidsorganisatie. De wet werd goedgekeurd op 24 januari 2002; zijn publicatie is aan de gang. Na de publicatie zullen de uitvoeringsbesluiten worden opgesteld teneinde het systeem operationeel te maken.</p> <p>Dit keurmerk zal kunnen worden toegekend op vraag van de onderneming (op eigen initiatief), voor de producten en diensten waarvan het geheel van de productie- en/of opbouwketen tenminste de vijf grote principes eerbiedigt die in de conventies worden uitgedrukt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - verbod op 'dwangarbeid' (nrs 29 en 105), - recht op vakbondsvrijheid (nr 87), - het recht van organisatie en collectief overleg (nr 98), - het verbod op elke discriminatie inzake tewerkstelling en verloning (nrs 100 et 111), - de minimumleeftijd voor kinderarbeid, alsook verbod op de ergste vormen van kinderarbeid (nrs 138 et 182). <p>Het Kabinet van de Minister van Economie heeft een vademecum opgesteld van de Belgische wet inzake het sociaal keurmerk (70 vragen en antwoorden – de Heer Adriaan Meirman).</p> <p>De Afdeling "Accreditatie" werkt samen aan de opstelling van de procedures van productcertificatie (accreditatie van de ondernemingen van sociale audit) en zal deelnemen aan de controles op de toepassing van de regels van de I.A.O.</p>

<p>Indicatoren</p> <p>Algemene indicatoren inzake de economische ontwikkeling; inzake de consumptie van goederen en diensten door de gezinnen en de openbare besturen; inzake de kwaliteit van de geconsumeerde goederen ; inzake geïntegreerde politiek van goederen en productieve structuren; inzake de totale band tussen het geheel van niet hernieuwbare bronnen en het verbruik ervan door de mens.</p>	<p>105 tot 109</p>	<p>Statistieken</p>
<p>Duurzaam verbruik</p> <p>Het belang voor de verbruikers voor aankopen van producten die het milieu meer eerbiedigen – Gevoeligheid van de verbruikers voor het evenwicht en de kwaliteit van hun voedsel.</p> <p>Coördinatie en ontwikkeling van de maatregelen betreffende informatie, sensibilisatie en opvoeding tussen alle verschillende machtsniveaus inzake duurzaam verbruik</p> <p>Een werkgroep “wijziging van de consumptiepatronen” oprichten die moet waken over de vordering van het FPDO (133 – 147)</p>	<p>111 en 115 120 en 133</p>	<p>Bescherming van de consumentenrechten</p> <p>Een specifieke werkgroep “<i>wijziging van de consumptiepatronen</i>” werd niet opgericht in de schoot van de Raad voor het Verbruik.</p> <p>Deze thema’s worden geregeld behandeld in de verscheidene werkzaamheden en adviezen van de <i>Raad voor het Verbruik</i> en de <i>Commissie voor Milieu-etikettering en milieureclame</i> .</p> <p>Zie hierna de verschillende uitgebrachte adviezen 118, 119, 120 et 121.</p> <p>Daarentegen is de groep van het Coördinatiecomité voor het Internationaal Milieubeleid (CCIM) “<i>Leidplan van producten</i>” (dat afhangt van Ministerie van Sociale Zaken – Volksgezondheid en Milieu) belast met het rapporteren van de inhoud van de werkzaamheden van zijn werkzaamheden aan de ICDO- CIDD. Wat is er echter van de vertegenwoordiging van de verbruikersorganisaties en de bescherming van het Milieu in de schoot van deze groep?</p>
<p>Sociale en ethische reclame</p> <p>Een wetsontwerp indienen tot wijziging van de wet van 14 juli 1991 op de handelspraktijken met als doel alle reclame te verbieden die beweringen, gegevens of voorstellingen bevat die misleiden omtrent de wijze, de datum en de sociale voorwaarden van vervaardiging van een product of een dienst.</p> <p>De werkzaamheden van de Commissie voor de Milieureclame en Milieu-etikettering uitbreiden tot de reclame en de ethische etikettering en de samenstelling verruimen van de Commissie tot de vertegenwoordigers die een ervaring met sociale en ethische keurmerken hebben ontwikkeld.</p>	<p>118</p>	<p>Bescherming van de rechten van de verbruikers.</p> <p>De misleidende reclame verbieden inzake sociale omstandigheden waarin een product wordt gefabriceerd.</p> <p>Een voorontwerp van wet werd opgesteld aan het einde van de voorgaande legislatuur en goedgekeurd door de Ministerraad van 30 april 1999. Het advies van de Raad van State, dat werd gevraagd op 18 mei 1999, werd gegeven op 9 december 1999.</p> <p>Intussen heeft de Minister M. Aelvoet eveneens het advies van de CMM gevraagd op 16 november. Dit tweede advies werd gegeven op 7 juni. Evenwel lijkt dit dossier sedertdien geen beduidende voortgang meer te hebben geboekt.</p>
<p>Milieureclame</p> <p>Indien er tegen 31 december 2000, geen wezenlijke voortgang werd geboekt in de toepassing van de Milieureclamecode die nu een norm is van zelfdiscipline, deze Code verplicht maken en hem van alternatieve sancties voorzien.</p> <p>Indien de Milieureclamecode verplichtend werd gemaakt, het statuut en de werking van de Commissie inzake Milieureclame en Milieu-etikettering herzien.</p>	<p>119</p>	<p>De Code inzake milieureclame was het voorwerp t van twee evaluatierapporten van de CMM (7 maart 2000 en 20 maart 2001). Ter gelegenheid van het tweede rapport was de Commissie verdeeld.</p> <p>De vertegenwoordigers van <i>Verbruikers en Milieu</i> zijn ontevreden over de auto-disciplinaire toepassing van de Code en pleiten voor een dwingend karakter van de norm (koninklijk besluit), effectieve sancties bij niet-naleving en organisatie van een controle door een onafhankelijk organisme.</p> <p>De vertegenwoordigers van <i>Productie – Distributie – Middenstand – Reclame</i> behouden hun vertrouwen in het systeem van zelfdiscipline en wensen bijdragen tot de verbetering ervan.</p> <p>Huidige oplossing: de werkzaamheden van de CMM zijn nu op vraag van de Minister van Economie geconcentreerd op de verbetering van de behandeling van de klachten met betrekking tot de bedrieglijke milieureclame in het kader van het systeem dat werd ingesteld door de Code inzake Milieureclame.</p>

<p>Reclame en consumptiepatronen</p> <p>De problematiek onderzoeken van de verbanden tussen reclame en consumptiepatronen, van de impact van reclame op de jongeren, van informatieve publiciteit en van buitenlandse ervaringen met reglementering terzake.</p>	120	<p>De Raad voor het Verbruik heeft adviezen uitgebracht over:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de maatregelen die toelaten om te vermijden dat men ongewenste reclame ontvangt (RVV 217, 6 april 2000), - de mogelijkheid om de duur van de reclamecampagnes te reglementeren betreffende de feesten van Pasen, Sinterklaas en Kerstmis (RVV 220, 27 juni 2000) en een evaluatierapport inzake de reclame voor kinderfeesten (RVV 249, 27 juni 2001), - het verbod op het commercialiseren van fosfaathoudende wasproducten (RVV 242, 27 juni 2001), - de snelheid van de voertuigen en het verantwoordelijk gedrag van de bestuurders weergegeven in de reclame (RVV 250, 27 juni 2001 : reclame voor de motorvoertuigen), - de vraag van het verbod van de reclame voor de elektrische verwarming (RVV 260, 20 december 2001), - de beschikbaarheid van informatie inzake verbruik van brandstof en de uitstoot van CO₂ voor de kopers van nieuwe personenwagens (RVV 241, 30 januari 2001), - het geluidsafgiftevermogen van materiaal voor gebruik buitenshuis (RVV 263, 28 januari 2002). <p>Bovendien heeft de Raad voor het Verbruik adviezen uitgebracht inzake:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de nieuwe koninklijke besluiten betreffende het zwavelgehalte van de dieselolie voor de wegvoertuigen (RVV 245), het loodgehalte van de benzines van de motorvoertuigen (C246) - de uitvoeringsbesluiten van de wet inzake de productnormen. <p><i>Opmerking:</i> deze adviezen en activiteiten kunnen worden geraadpleegd in de twee talen op de website www.mineco.fgov.be (bescherming van de consumentenrechten)</p>
<p>Etikettering en milieukeurmerken</p> <p>De wetgeving inzake etikettering aanpassen aan de nieuwe maatschappelijke vereisten.</p> <p>Op het vlak van CMM een voorstel opmaken tegen het einde van 2000, dat toelaat om een beperkt systeem van ethische milieu-etiketteringen te waarborgen (waaronder de keurmerken) dat samenhangend, verstaanbaar en leesbaar is voor de gebruikers.</p>	121, 432	<p>De CMM heeft een aanbeveling gedaan over het gebruik van de grafische symbolen in de etikettering en de reclameberichten met een milieukarakter (18 oktober 2001).</p> <p>Het betreft de informatie die werd verstrekt in grafische vorm in de reclame en de milieu-etikettering, van promotioneel of van informatief type (de elementen die zijn voorgeschreven door de wetgeving).</p> <p>Zij brengt vier basisaanbevelingen uit voor de logo's en de pictogrammen: vermijden om te misleiden inzake de reële betekenis of het toepassingsveld - begeleiding door een tekstuele informatie - de feiten inzake het milieu slechts dan weergeven wanneer zij duidelijk zijn vastgesteld - verspreiding van voldoende informatie bij de gebruikers (pers, internet, ...).</p> <p>De CMM bereidt nu een advies voor terzake, die de Code inzake Milieureclame moet vervolledigen (opstellen van de voorschriften betreffende milieu-etikettering).</p>

<p>Armoede en sociale uitsluiting - Beleid van vermindering van overmatige schuldenlast (plan 219-238)</p>		
<p>Op effectieve wijze overgaan tot de oprichting van een positieve kredietcentrale in 2002.</p> <p>Progressieve eliminering van de overmatige schuldenlast. Tegen 2003 met minstens 10 % het aantal kredieten verminderen dat niet kan worden afgelost (aantal personen dat geregistreerd is bij de centrale voor Krediet aan de particulieren)</p> <p>Ten aanzien van een serie van indicatoren dit objectief van vermindering van overmatige schuldenlast beoordelen.</p> <p>Regelmatig de toepassing evalueren van de wet van 5 juli 1998 m.b.t de <i>collectieve schuldenregeling</i> door zich te baseren op indicatoren</p>	<p>229, 224 en 225, 233</p>	<p>Consumentenkrediet</p> <p>De Wet van 10 augustus 2001 betreffende de centrale voor kredieten aan particulieren werd gepubliceerd in het Staatsblad van 25 september 2001 (inwerkingtreding in april 2003). Deze wetgeving beoogt aan de geldschieders een <i>positief</i> overzicht te geven van de reële toestand van de kandidaat-ontleners, met het oog op het vermijden van de toekenning van bijkomende kredieten ten aanzien van een toestand van potentiële overmatige schuldenlast of toe te laten om meer aangepaste kredieten toe te kennen.</p> <p>De resultaten van de oprichting van deze positieve centrale zouden moeten worden gewaardeerd in de volgende jaarverslagen die worden gepubliceerd door de Nationale Bank (statistieken met betrekking tot de centrale voor kredieten aan de particulieren).</p> <p>Opmerking: De Raad voor het Verbruik had voordien een advies uitgebracht inzake een project van koninklijk besluit die de Centrale voor kredieten aan particulieren zou regelen (RVV 256 van 18 oktober 2001).</p> <p>De wet van 7 januari 2001 (de "Wet Santkin" genaamd) houdende wijziging van de wet van 12 juni 1991, regelt in detail de financiële gevolgen van de niet-naleving van de verbintenissen in de kredietcontracten door de verbruiker. Zij werd gepubliceerd in het Staatsblad van 25 januari 2001 en trad in voege op 1 januari 2002.</p> <p>Dezelfde wet legt op om de <i>aflossingsplan</i> te verstrekken voor alle nieuwe kredietcontracten vanaf 1 januari 2002.</p> <p>Een wetsontwerp houdende wijziging van de WCK van 12 juni 1991, dat stamt uit de voorgaande legislatuur zal binnenkort worden ingediend bij de Kamer van Volksvertegenwoordigers. Het omvat in essentie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - een verduidelijking en versterking van de bescherming inzake kredietopening, - een versterking van de bepalingen inzake de reclame voor kredieten (strafsanctie), - verhoogde verantwoordelijkheid van diegenen die als tussenpersonen bij krediet fungeren, - veralgemeende bedenktijd, - versterking inzake de verzekering van het nog verschuldigd blijvend saldo, - variabiliteit van de rentevoet, verruimd naar alle contracten met een langere duurtijd dan vijf jaar - beperking van de inzake de waarborg, - reglementering van de kredietovereenkomsten op afstand worden afgesloten. <p>Bovendien heeft de Minister van Economie de intentie om de wet van 5 juli 1998 te herzien, inzake de collectieve regeling van schulden in het licht van de rapporten van het "Observatoire du Crédit et de l'Endettement".</p>

De controle verhogen op de reclame die wordt gemaakt door de professionele kredietverleners	227	<p>Consumentenkrediet</p> <p>Het wetsontwerp houdende wijziging van de wet betreffende het consumentenkrediet van 12 juni 1991 versterkt de wetgeving inzake reclame voor kredieten en voert een nieuwe strafsancie in tegen de overtreders.</p> <p>Aanwerving van een bijkomende ambtenaar van niveau 1 (permanente en vaste controle).</p> <p>De Raad voor het Verbruik heeft voordien ook een advies uitgebracht over het wetsontwerp van Mevr. De Meyer (Ch 0890/001 van 10 oktober 2000) die beoogt de WHPC te wijzigen met het doel bepaalde misleidende reclamepraktijken te verbieden en te bestraffen in het domein van consumentenkrediet (advies RVV 235, 30 januari 2001).</p>
Erop toezien dat de thema's overmatige schuldenlast en geldbeheer geïntegreerd worden in lessen en vormingscursussen, alsook in de sensibilisatiecampagnes voor kinderen en volwassenen die worden geleid door de verenigingen (te integreren in de actie 115)	228	<p>Consumentenkrediet</p> <p>Mineco neemt deel aan de sensibilisatie en de algemene informatie van het publiek door de verspreiding van zijn brochures inzake preventie van overmatige schuldenlast en de gevolgen hiervan.</p>
De incassomaatschappijen reglementeren	231	<p>Consumentenkrediet</p> <p>Het wetsvoorstel (doc 50 0223/006) dat bepaalde vormen van invordering van schulden tegen vergoeding verbiedt (nieuwe benaming : «<i>over de minnelijke invordering van schulden</i> ») werd geamendeerd opdat er een hoofdstuk zou worden in geïntegreerd dat de incassomaatschappijen reglementeert.</p> <p>Het werd goedgekeurd in de Kamer op 22 februari 2002.</p>
Een Fonds oprichten voor de behandeling van overmatige schuldenlast, gespijsd door de kredietinstellingen.	233	<p>Dit fonds dat werd voorzien in de wet van 5 juli 1998 zal binnenkort effectief worden opgericht.</p> <p>Het zal tussenkomen in de kosten van de verschillende dossiers inzake collectieve schuldenregeling en in de gedeeltelijke financiering van de diensten die worden geleverd door de bemiddelaars van schulden.</p> <p>Een wetsontwerp dat het artikel 20 van de wet van 5 juli 1998 wijzigt inzake de grondslagen van berekening van de bijdragen van de kredietgevers aan het fonds, werd goedgekeurd door de Kamer (50/1285) op 14 december 2001 en door de Senaat (2-986) op 7 maart 2002.</p>

Rapport van de heer H. HERNALSTEEN, expert, vertegenwoordiger van de Minister toegevoegd aan de Minister van Buitenlandse Zaken, belast met Landbouw

Met het oog op de opvolging van de uitvoering van het FPDO heeft de Interdepartementale Commissie Duurzame Ontwikkeling (ICDO) in 2001 een lijst opgesteld met de acties die voortvloeien uit het FPDO. Daarbij werd voor elke actie een departement aangeduid als hoofdverantwoordelijke. Aan de hand van een fiche dient de vooruitgang van elke actie bijgehouden te worden. De hoofdverantwoordelijke staat hiervoor in. Op de ICDO-vergadering van 25 juni 2001 werd afgesproken om de ingevulde fiches vóór 31 oktober 2001 terug te zenden naar het ICDO-secretariaat.

1. Netwerkinitiatieven

De Dienst Coördinatie en Concertatie van het Bestuur voor het Landbouwbeleid (DG 2) heeft het invullen en bijwerken van de fiches waarvoor het Ministerie van Middenstand en Landbouw hoofdverantwoordelijke is, gecoördineerd. Deze dienst stond eveneens in voor de contacten met de ICDO-databank.

Aangezien een aantal fiches gegroepeerd kon worden, werd niet voor elke actie van de ICDO-lijst een fiche opgesteld. In het elektronisch overzicht van de fiches waarvoor het departement hoofdverantwoordelijke is, werd duidelijk aangegeven welke acties werden samengevoegd en in welke fiche de informatie over de acties terug te vinden is.

De besturen werden verzocht om voor elke actie die relevant is voor hun bestuur een fiche in te vullen en die aan de Dienst Coördinatie en Concertatie terug te bezorgen. Om de coördinatie van de opvolging vlot te laten verlopen, werd eveneens gevraagd om binnen elk bestuur een contactpersoon aan te duiden die verantwoordelijk zou zijn voor de opvolging van het FPDO.

De Dienst Coördinatie en Concertatie verwerkte en bundelde de teruggestuurd fiches en vulde de elektronische fiches in.

2. Acties en realisaties van het FPDO

Allereerst moet opgemerkt worden dat de getroffen beslissingen in verband met de regionalisering van de landbouw, een grote impact hebben gehad op de uitvoering van de acties waarvoor het Ministerie van Middenstand en Landbouw als hoofdverantwoordelijke werd aangeduid (zie punt 3). Zo behoren een aantal acties die in 2001 nog onder de bevoegdheid van het Ministerie van Middenstand en Landbouw vielen, vanaf 1 januari 2002 tot de bevoegdheid van de Gewesten.

2.1. BELEID VOOR EEN DUURZAME ONTWIKKELING IN DE LANDBOUW

Een belangrijke doelstelling van het Europese landbouwbeleid is het behoud en de aanmoediging van een duurzame landbouw. In het kader van het plattelandsbeleid moeten er maatregelen genomen worden om het gebruik van milieuvriendelijke landbouwmethoden te stimuleren en die methoden meer bekend te maken.

Het federaal Plan voor Plattelandsontwikkeling (FPPO) werd formeel goedgekeurd door de Europese Commissie bij beschikking C(2000) 2967 van 6 oktober 2000. Het FPPO bevat een aantal landbouw-milieumaatregelen (Plan § 300) voor de steunperiode 2000-2006. Aan de hand van de hectaresteenregeling voor de biologische landbouw wordt ernaar gestreefd om minimum 5 % van het Belgische landbouwareaal om te schakelen tegen 2005. De hectaresteenregeling voor geïntegreerde pitfruitproductie beoogt een quasi volledige omschakeling vanaf 2002. De eerste resultaten van de uitvoering van beide maatregelen werden onder meer afgezwakt door vertragingen bij de goedkeuring en publicatie van de uitvoeringsbesluiten. In elk geval laten de recente gegevens over het aantal "nieuwe" instappers in deze steunregelingen vermoeden dat de doelstellingen slechts gedeeltelijk gehaald zullen worden, zowel qua aantal als qua timing.

Wegens onduidelijkheid vanwege de Europese Commissie over de na te leven uitvoeringsprocedures, zijn de vier demonstratieprojecten inzake milieuvriendelijke landbouwmethoden die in het federaal programma opgenomen waren, in 2001 niet kunnen opstarten. MEFEP (de permanente monitorings- en evaluatiecel) die als speciale eenheid van het Centrum voor Landbouweconomie (CLE) werd opgericht voor de opvolging en evaluatie van het FPPO, realiseerde in 2001 het eerste monitoringrapport over de uitvoering van de maatregelen in het jaar 2000. Verder werd een onderzoek uitgevoerd over de opportuniteit van het openstellen van bovenvermelde hectaresteenregelingen voor producenten in nevenberoep. De resultaten van deze studie werden gepubliceerd.

Ook het landbouwkundig onderzoek naar milieuvriendelijke productiemethoden en de voorlichting hieromtrent (Plan § 305) werd het voorbije jaar verder gezet.

Met betrekking tot de actie omtrent het opleggen van specifieke milieueisen om voor rechtstreekse betalingen in het kader van de gemeenschappelijke marktordeningen in aanmerking te komen (Plan § 299) werd reeds in 2000 een inventarisatie van de milieuwetgeving opgesteld. Vervolgens werd het overleg met de Gewesten opgestart over de toepassingsmodaliteiten. In de toekomst valt de verdere invulling van deze actie onder gewestelijke bevoegdheid.

In het FPDO zijn ook een aantal meer algemene maatregelen opgenomen. Hierbij hoort onder andere het verzekeren van de kwaliteit van de landbouwproducten. Eén van de belangrijkste realisaties daarbij in 2001, is het opstellen van een pesticidenreductieplan (Plan § 310) waarbij een substantiële vermindering van het gebruik van bestrijdingsmiddelen beoogd wordt. De kwalitatieve aspecten spelen hierbij een hoofdrol. Het plan bestaat onder andere uit de volgende deelaspecten:

- Een residuherzieningsprogramma;

- Een herziening van de werkzame stoffen in het kader van het EU-evaluatieprogramma, gevolgd door een nationale herziening van de bestrijdingsmiddelen op basis van een stof die op EU-niveau werd beoordeeld;
- Een wijziging van de wetgeving om:
 - de erkenningen op te splitsen volgens professioneel landbouwkundig, professioneel niet-landbouwkundig en amateursgebruik;
 - de verplichting in te voeren te beschikken over een toepassingsvergunning voor het gebruik van middelen voor professioneel gebruik;
 - een volledige traceerbaarheid van de verkoop en het gebruik van de middelen voor professioneel gebruik door te voeren (register bij te houden door verkopers en gebruikers);
- Een systematische screening van de monitoringresultaten van de gewesten en het opleggen van een bijdrage ten laste van de stoffen die als problematisch uit de screening komen;
- Een versnelde herziening (t.o.v. de reeds genoemde EU-herziening) van stoffen die frequent teruggevonden worden bij monitoring;
- De toepassing van een indicator om de impact van de maatregelen in te schatten;
- Overleg met gewesten, onder andere over gedragscodes.

Om de kwaliteit van landbouwproducten te verzekeren (Plan § 97) voerde het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV) talrijke controles uit bij producenten. Wetenschappelijke adviezen, overleg met de sectoren, een ontwerp-reglementering en opvolging en controle werden verder uitgewerkt.

2.2. BELEID TER BESCHERMING EN BEHEER VAN HET MARIENE MILIEU

De herziening van het Gemeenschappelijk Visserijbeleid (GVB) gepland in 2002 moet volgens het FPDO worden aangegrepen om een duurzaam beheer van de visvoorraden te verdedigen. In dit verband heeft de Europese Commissie op 20 maart 2001 een Groenboek over de toekomst van het GVB aangenomen. Praktijken die het ecosysteem niet respecteren, moeten worden beëindigd. Zo werd in 2001 het voorlopig verbod op visserij op tong binnen de zone van drie zeemijlen van de kust voor vissersvaartuigen met een brutotonnenmaat van meer dan 70 BT, verlengd met één jaar.

Ten gevolge van doelstellingen die op internationaal vlak werden vastgelegd, wordt er een programma ter beperking van de bestrijdingsmiddelen in het mariene milieu voorbereid (Plan § 310).

2.3. BELEID VOOR HET BEHOUD VAN DE BIOLOGISCHE DIVERSITEIT

Het gebruik van genetische gemodificeerde organismen (GGO's) kan een weerslag hebben op de biodiversiteit doch deze effecten zijn nog onvoldoende gekend.

Voor wat betreft het gebruik van GGO's (Plan § 271) werd dan ook het voorzorgsprincipe gehanteerd. Er werd in 2001 heel wat onderzoek verricht naar onder andere de impact van GGO's en het opsporen ervan.

De doelstellingen van het Verdrag inzake Biologische Diversiteit werden integraal overgenomen in het FPDO. In het kader van het 'Actieprogramma voor het behoud en het duurzaam gebruik van fyto-genetische hulpbronnen in de landbouw' (Plan § 365) werden onderzoeksprojecten uitgevoerd en werden fyto-genetische hulpbronnen verzameld. Er werd eveneens heel wat werk verricht om de doelstellingen van het CITES-verdrag te halen: oprichting van een toepassingscomité met de verschillende departementen die betrokken zijn bij de controles, aanwerving en opleiding van experts en controleurs...

3. Vooruitblik naar 2002

Het jaar 2002 is voor het Ministerie van Middenstand en Landbouw een overgangsjaar. Een aantal ontwikkelingen leiden tot de ontbinding van het departement:

- de regionalisering van de landbouwbevoegdheden vanaf 1 januari 2002 ingevolge de bijzondere wet van 13 juli 2001;
- de aan de gang zijnde modernisering van de federale overheid (het Copernicusplan) waarbij resterende federale bevoegdheden inzake landbouw geïntegreerd zullen worden in verschillende Federale Overheidsdiensten (FOD) en Programmatorische Overheidsdiensten (POD);
- de oprichting van het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV) waarbij vanaf 1 juli 2001 het merendeel van de diensten en het personeel van DG 4 (Bestuur voor de kwaliteit van de grondstoffen en de plantaardige sector) en DG 5 (Bestuur voor de diergezondheid en de kwaliteit van de dierlijke producten) van het Ministerie van Middenstand en Landbouw ter beschikking gesteld werd en die later overgeheveld zullen worden.

De acties die na de hervormingen ressorteren onder de bevoegdheid van andere federale administraties zullen daar op een gelijkaardige wijze opgevolgd dienen te worden. De overige acties vallen dan onder bevoegdheid van de gewesten.

Rapport van Mevrouw M. SMEETS, experte, Federale Coördinatieceel voor Milieuzorgacties en Contactgroep “Milieubeheer”

1. Inleiding

1.1. INSTITUTIONELE CONTEXT

In haar regeringsverklaring, die in oktober 2000 aan het Parlement werd voorgelegd, heeft de regering haar intentie herhaald om intensief te werken aan een duurzame ontwikkeling, waarin rekening wordt gehouden met de behoeften van de huidige en de toekomstige generaties. In dat kader heeft de ministerraad op 20 juli 2000 het eerste Federale Plan inzake Duurzame Ontwikkeling (FPDO), dat loopt van 2000 tot 2004, goedgekeurd. Dat plan werd in een KB van 19/09/2000 omgezet, dat op 17/10/2000 in het Belgisch Staatsblad gepubliceerd werd.

Een van de luiken van het hoofdstuk “*Consumptie- en productiepatronen*” van het FPDO slaat op het consumptiebeleid van de federale overheidsadministraties. Via hun dagelijkse activiteiten belasten zij immers de ecologische en menselijke hulpmiddelen. Om de overheidsbeslissingen inzake duurzame ontwikkeling geloofwaardiger te maken, zouden zij een voorbeeld moeten geven door hun ecologische en sociale impact geleidelijk te verminderen.

Om de strategische doelstellingen van het FPDO te bereiken, beschikken de federale overheidsadministraties over drie hefboomen: het milieubeheer van hun activiteiten, hun aankoopbeleid en de wetgeving op overheidsopdrachten voor diensten en werken.

Beheer	Actie	Termijn	Verwijzing FPDO (§)
Verbruik van de overheidsadm.	Voorbeeldfunctie		148 149 150 151
Aanwerving/benoeming van personeel	1 eco-adviseur in elk federaal ministerie	2001	154
Oprichting van een cel “energieaudits” bij de Regie der Gebouwen	3 ambtenaren om de energieaudits van de federale gebouwen te actualiseren	2002	154
Oprichting van een federale coördinatieceel “milieu-beheer” bij het MSZVGLM	3 eco-adviseurs om het werk op het niveau van de departementen te coördineren	2002	154
Verwezenlijking van een consumptie-overzichtstabel (water-energie-afval)	Door elk departement een milieurapport toevoegen aan hun activiteitenrapport bij de ICDO	2002	155
Vervoersplan	Te verwezenlijken per departement	2003	155
Opstelling van een federaal milieucharter	De federale administraties een eigen werktuig voor milieubeheer verschaffen	Juni 2001	157
Systeem van milieubeheer	De kabinetten en de federale administraties zullen over een eigen SEB beschikken (federaal charter, gewestelijk label, EMAS of ISO 14000)	Eind 2001	157

Aankoop van goederen en diensten en overheidsopdrachten	Actie	Termijn	Verwijzing TPDO (\$)
Opstellen van een ministeriële omzendbrief	Om op het niveau van de administraties de aankoop van producten die milieuvriendelijk zijn aan te moedigen	Eind 2002	158
Model van lastenboek	Het FAB stelt een model van lastenboek op voor de aankoop van ecologische producten	Eind 2002	158
Onderhoudscontracten	Inlassing van een clause voor het gebruik van producten die milieuvriendelijk zijn	Eind 2002	158
Overheidsopdrachten voor werken en diensten	Inlassing van sociale en ecologische clauses in de lastenboeken voor werken en diensten	2002	159
Milieubeheer Kwantitatieve doelstellingen	Actie	Termijn	Verwijzing TPDO (\$)
Producten uit de biologische landbouw en "sociaal verantwoorde" producten	Die producten zullen 4 % van de voedselaankopen bij de overheidsadministraties moeten vertegenwoordigen	Plan	93 en 94
Energieverbruik	Vermindering met 10 % van het verbruik in de federale gebouwen ten opzichte van 1999	Plan	98
WATERVERBRUIK	Vermindering met 6m ³ /ambt. ten opzichte van het verbruik in 1999	Plan	99
Papierverbruik	Vermindering met 25 % van het verbruik door de federale administratie	Plan	100
Afvalproductie	Vermindering met 30 kg/ambt. van de hoeveelheid niet-gesorteerd afval ten opzichte van 1999	Plan	101
Financiële besparingen	Door de toegepaste maatregelen en de bereikte of benaderde doelstellingen	Plan	156

1.2. DE ACTOREN VAN HET MILIEUBEHEER OP FEDERAAL NIVEAU

Een analyse van de institutionele context toont dat op federaal niveau meerdere actoren bij het milieubeheer betrokken zijn:

Instelling	Opdracht	Samenstelling	Toepassingsveld
Werkgroep GREENING van de ICDO	Bereidt het gedeelte van het FPDO voor dat te maken heeft met milieubeheer Standaardiseert het interne werk op elk departement	Leden van de ICDO Federale ambtenaren die zich bezighouden met vraagstukken rond milieubeheer	Milieubeheer van de federale administraties
Federale coördinatiecel	Coördineert de departementale acties Samenvatting van de resultaten voor de ICDO	Een team specialisten op het vlak van milieubeheer, verbonden aan het MSZVGLM	Milieubeheer van de federale administraties
Contactgroep milieubeheer	Coördinatie door de cel departementale acties (guidance) Doorsturen van de beslissingen van de WG Greening naar de departementen Uitwisselingsforum tussen de departementen	1. de milieucoördinatoren 2. de contactpersoon wanneer er officieel geen coördinator aangeduid werd 3. de leden van de coördinatiecel	Milieubeheer van de federale administraties

Na haar oprichting besliste de ICDO al snel om verscheidene informele werkgroepen te vormen. De werkgroep "Greening" is er één van. Die was in het begin belast met het opmaken van een stand van zaken van het federale beleid inzake milieubeheer van de federale overheidsdiensten.

Binnen de ICDO wordt die werkgroep voorgezeten door de vertegenwoordigers van de Minister van Ambtenarenzaken en van de Minister van Landsverdediging en bestaat uit:

- vertegenwoordigers van de verschillende diensten/administraties, die rechtstreeks betrokken zijn bij het algemene beheer van de departementen,
- interne of externe experts met een zekere deskundigheid op het vlak van milieubeheer (het Federale Aankoopbureau, de Regie der Gebouwen, de milieucoördinatrice van het Ministerie van Sociale Zaken, Volksgezondheid en Leefmilieu, de verantwoordelijke voor de opvolging van het milieubeheerdossier binnen de Task Force Duurzame Ontwikkeling van het Federaal Planbureau, enz.).

Op basis van die stand van zaken heeft de WG Greening van de ICDO een rapport opgesteld ter voorbereiding van de paragrafen van het voorontwerp van federaal Plan DO, die betrekking hebben op het milieubeheer van de overheidsadministraties.

Sinds de goedkeuring van het definitieve FPDO door de regering in juli 2000, werden de werkzaamheden van de werkgroep "Greening" van de ICDO toegespitst op de verwezenlijking van de acties van het FPDO 2000-2004 in verband met het milieubeheer van de overheidsadministraties (§ 93 tot 153).

Om de doelstellingen van het FPDO 2000-2004 inzake milieubeheer te halen, worden de federale departementen ook bijgestaan door de Regie der Gebouwen (controle en opvolging van het energie- en waterverbruik) en door het Federale Aankoopbureau (aankopen die milieuvriendelijker zijn).

De federale coördinatiecel inzake milieubeheer en de contactgroep "milieubeheer", die werden opgericht in het kader van de verwezenlijking van de acties van het FPDO 2000-2004, worden meer in detail beschreven in het hoofdstuk over de acties die in 2001 uitgevoerd zijn.

2. Acties "milieubeheer" van het FPDO uitgevoerd in 2001

2.1. DE FEDERALE COÖRDINATIECEL VOOR MILIEUZORGACTIES

§ 154 van het FPDO 2000-2004 voorziet:

De oprichting van een coördinatiecel bestaande uit drie milieuconsulenten (experts van niveau 1) binnen het Ministerie van Sociale Zaken, Volksgezondheid en Leefmilieu. Zij moet het werk in elk federaal ministerie coördineren en uitwerken. Die cel moet eveneens zorgen voor de synthese en de opvolging van de overzichtstabellen van het water- en energieverbruik en van de afvalproductie, die door elk ministerie moeten worden uitgewerkt en vanaf 2001 integraal deel moeten uitmaken van het jaarlijks activiteitenrapport van de departementen.

Vermits het Ministerie van Sociale Zaken, Volksgezondheid en Leefmilieu via zijn pilotoproject inzake milieubeheer een voortrekkersrol gespeeld heeft (vier jaar ervaring), leek het de werkgroep "Greening" van de ICDO gewettigd dat de coördinatie van de acties die in de federale administraties moeten worden gevoerd, binnen dit departement zou blijven.

De Federale Coördinatieceel voor Milieuzorgacties werd vanaf 2001 geïnstalleerd bij het secretariaat-generaal van het Ministerie van Sociale Zaken, Volksgezondheid en Leefmilieu.

Het personeel voor de uitvoering van de opdrachten van de coördinatieceel en de taakverdeling binnen die cel op 31 december 2001, was als volgt:

Personeel	Aanwervingsdatum	Arbeidsregeling	Oprichting
Niveau 1	Januari 1997	Volts	<ul style="list-style-type: none"> - Uitwerking en installatie van de federale coördinatieceel - Organisatie en coördinatie van de contactgroep "milieubeheer" en van de acties die in de departementen gevoerd worden
Niveau 1	Februari 2001	Volts	<ul style="list-style-type: none"> - Voorbereiding van nieuwe acties, voorzien in het FPDO - ¾-tijd Rosetta-project: globaal project voor de gescheiden ophaling van afval - ¼ tijd: federale coördinatie milieubeheer
Niveau 1	01/12/2001 tot 29/02/2002	Volts	<ul style="list-style-type: none"> - ½ tijd: sensibilisatiecampagne voor het Rosetta-project - ½ tijd: interne milieucoördinatie bij het MSZVGLM

Sedert haar oprichting en naast haar taken, die expliciet in het FPDO werden vastgelegd, kreeg de coördinatieceel in feite een bepaald aantal bijkomende opdrachten, zoals:

- de voorbereiding van het federale milieucharter, zoals bepaald in § 157 van het FPDO,
- de opvolging van het dossier over de invoering van milieuclausules in de overheidsopdrachten en de voorbereiding van de ministeriële omzendbrief, zoals bepaald in § 158 van het FPDO,
- de uitwerking van het globale project voor gescheiden afvalophaling in de federale administraties in het kader van het Rosetta-project, voor de verwezenlijking en het dagelijks beheer ervan sinds de effectieve lancering in oktober 2001,
- bij gemeenschappelijke beslissing in oktober 2001 van de Minister van Ambtenarenzaken, de heer Luc Van Den Bossche en de Staatssecretaris voor Duurzame Ontwikkeling, de heer Olivier Deleuze, wordt de Federale Coördinatieceel voor Milieuzorgacties aangewezen als de dienst, die belast is met de opvolging van en de controle op de toepassing van het federale milieucharter in de deelnemende overheidsinstellingen.

Tijdens de voorbereiding van het FPDO werd het aantal personeelsleden, dat nodig was om de taken van de cel, die expliciet in het plan vastgelegd waren, correct te kunnen uitvoeren op drie voltijdse betrekkingen geraamd. Naargelang de verdeling van de taken over de mensen, die aan de federale coördinatieceel werden toegewezen, mag men stellen dat momenteel slechts één voltijds en één halftijds personeelslid zich bezighouden met de opdrachten in het plan zijn vastgelegd.

Het contract van de derde persoon zal begin 2002 hernieuwd worden, maar die zal zich voltijds wijden aan de interne milieucoördinatie in het MSZVGLM, die in 2001 een beetje verwaarloosd werd, om de lancering en de coördinatie van het milieubeheer in de andere federale departementen beter te laten verlopen.

In het kader van de voorbereiding van de begroting 2002 werden bijkomende kredieten gevraagd om het kader van de cel te kunnen vervolledigen zoals het in het FPDO bepaald was.

2.2. DE AANWERVING OF BENOEMING VAN EEN MILIEUCOÖRDINATOR IN ELK FEDERAAL DEPARTEMENT

§ 154 van het FPDO 2000-2004 bepaalt het volgende:

Elk departement moet een milieucoördinator in dienst nemen en/of aanstellen, die binnen zijn dienst belast is met de toepassing van de maatregelen die in het plan voor milieubeheer van de federale administraties voorzien zijn.

Op 1 januari 2002 hadden de volgende administraties officieel iemand als "milieucoördinator" aangeduid:

- het Ministerie van Economische Zaken,
- het Ministerie van Sociale Zaken, Volksgezondheid en Leefmilieu,
- het Ministerie van Ambtenarenzaken,
- het Ministerie van Justitie,
- de Kanselarij en de diensten van de Eerste Minister,
- het Ministerie van Binnenlandse Zaken,
- het Ministerie van Verkeer en Infrastructuur,
- het Ministerie van Landsverdediging,
- het Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid,
- het Ministerie van Buitenlandse Zaken,
- het Ministerie van Financiën,
- de Diensten voor Wetenschappelijke, Technische en Culturele Aangelegenheden,
- het RSVZ,
- de Belgische Technische Coöperatie,
- het Belgisch Instituut voor Postdiensten en Telecommunicatie.

De meeste van hen werden intern aangesteld, behalve de milieucoördinator van het Ministerie van Economische Zaken en die van de DWTC, die speciaal werden aangeworven om die bijzondere taak op zich te nemen. Het Ministerie van Sociale Zaken, Volksgezondheid en Leefmilieu bevindt zich in een bijzondere situatie omdat er reeds sinds 1997 een milieucoördinator aanwezig is (pilotproject).

Het Ministerie van Financiën heeft bij het Ministerie van het Ambtenarenzaken een aanvraag tot kaderuitbreiding van hun IDPBW-dienst ingediend met het oog op de aanwerving van twee milieucoördinatoren (een Nederlandstalige en een Franstalige). Er werd eveneens een specifiek budget voor die aanwervingen aangevraagd.

In feite zijn alle federale departementen (volgens het oude organigram, omdat de Copernicushervorming nog niet in alle federale overheidsdiensten effectief van toepassing was) op de een of de andere manier bezig met de vrijwillige en participatieve opbouw van het milieubeheer van hun activiteiten. Zij hebben immers bijna allemaal een vertegenwoordiger (als dusdanig aangestelde milieucoördinator of contactpersoon) in de contactgroep "milieubeheer" (zie § 2.3), die door de Federale Coördinatriceel voor Milieuzorgacties en het kabinet van de heer Olivier Deleuze werd opgericht.

Bijlage I van dit rapport bevat de persoonlijke gegevens van de personen die als milieucoördinator of contactpersoon "milieubeheer" werden aangeduid.

2.3. DE CONTACTGROEP "MILIEUBEHEER"

De contactgroep "*Milieubeheer*" is een informele en operationele werkgroep met daarin de federale milieucoördinatoren of de ambtenaren, die, in afwachting van de officiële aanstelling van een milieucoördinator in hun departement, tijdelijk als "*contactpersoon*" werden aangewezen.

De contactgroep werd in april 2001 geïnstalleerd op initiatief van het kabinet van de heer Olivier Deleuze, Staatssecretaris voor Duurzame Ontwikkeling en de heer Verjus, voorzitter van het College van Secretarissen-generaal.

Die contactgroep richt zich vooral op het volgende:

- het informeren van de milieucoördinatoren over de te voeren acties,
- de procedures, die door de werkgroep "Greening" van de ICDO werden vastgelegd voor de toepassing van de acties,
- het opstellen van een tijdschema voor de acties om geleidelijk de doelstellingen te bereiken die in het FPDO 2000-2004 bepaald zijn,
- het bieden van een structuur voor de onderlinge uitwisseling van informatie en ervaring tussen de verschillende federale milieucoördinatoren.

Sinds haar oprichting in april 2001 zorgt de Federale Coördinatriceel voor Milieuzorgacties, met de hulp van het kabinet van de heer Olivier Deleuze voor de opvolging van die contactgroep (secretariaat - opstelling van een tijdschema voor de acties - opvolging en stand van zaken van de gevoerde acties, enz.). In 2001 heeft de groep viermaal vergaderd (18/04/2001 - 21/05/2001 - 20/09/2001 - 08/11/2001).

2.4. INVOERING VAN EEN SYSTEEM VAN MILIEUBEHEER IN DE FEDERALE ADMINISTRATIES EN DE MINISTERIËLE KABINETTEN

§ 157 van het FPDO bepaalt het volgende:

De regering zal voor juni 2001 een federaal milieucharter opstellen dat geïnspireerd is op de gewestelijke charters en op internationaal erkende systemen van ecologisch beheer, zoals EMAS en ISO 14000. Alle ministeriële kabinetten, federale administraties en instellingen, die ervan afhankelijk zijn, moeten een systeem van ecologisch beheer aannemen. De administraties zullen de keuze hebben om zich voor 2002 op vrijwillige basis te verbinden tot het toepassen van een gewestelijk charter, het federale milieucharter of een internationaal certificatiesysteem (Communautair milieubeheer- en milieuauditsysteem – EMAS of ISO 14000).

Het ontwerp van Federaal Milieucharter werd opgesteld door de Federale Coördinatrice voor Milieuzorgacties. Dat ontwerp is rechtstreeks gebaseerd op enerzijds het Brusselse gewestelijke charter “Eco-dynamische onderneming”, dat door het Brusselse Instituut voor Milieubeheer werd ontwikkeld en anderzijds op internationaal erkende beheerssystemen EMAS en ISO 14000.

Bovendien werden in dat ontwerp van charter alleen maar de elementen en doelstellingen opgenomen - weliswaar iets gedetailleerder - die door de ministerraad in het FPDO 2000-2004 waren goedgekeurd in verband met de eigenlijke actie van de federale overheidsadministraties op het vlak van milieubeheer.

Het ontwerp van Federaal Milieucharter werd op 18 mei 2001 door de werkgroep “Greening” van de Interdepartementale Commissie voor Duurzame Ontwikkeling besproken en goedgekeurd. Het werd op 30 mei 2001 eveneens besproken tijdens een ministeriële interkabinettenvergadering vooraleer de definitieve tekst van het Federaal Milieucharter (bijlage 2) op 13 juli 2001 in de ministerraad werd goedgekeurd.

In september 2001 heeft de Staatssecretaris voor Duurzame Ontwikkeling, de heer Olivier Deleuze, aan al zijn collega's een brief gestuurd waarin hun gevraagd werd het federale milieucharter voor uitvoering door te sturen naar de departementen onder hun bevoegdheid.

Op 15 maart 2002 was de stand van zaken in verband met de vrijwillige verbinding tot het federale milieucharter, een gewestelijk milieucharter of een internationaal certificatiesysteem als volgt:

Ministeries, kabinetten, federale administraties of parastatalen die zich tot het Federale Milieucharter verbonden hebben	Datum van ondertekening
Kabinet van de Staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking	30/11/2001
Kabinet van de Minister van Consumentenzaken, Volksgezondheid en Leefmilieu	13/12/2001
Kabinet van de Minister van Mobiliteit en Vervoer	18/12/2001
Kabinet van de Staatssecretaris voor Energie en Duurzame Ontwikkeling	januari 2002
Kanselarij en Algemene Diensten van de Eerste Minister	28/09/2001
Ministerie van Sociale Zaken, Volksgezondheid en Leefmilieu	01/10/2001
Bijzondere verrekenkas voor gezinsvergoedingen	25/10/2001
Ministerie van Verkeer en Infrastructuur	22/11/2001
Ministerie van Landsverdediging	12/12/2001
RSVZ	21/12/2001
Ministerie van Economische Zaken	januari 2002
Belgisch Instituut voor Postdiensten en Telecommunicatie	herfst 2001
Ministeries, federale administraties of parastatalen, die kandidaat zijn voor het label "Eco-dynamische onderneming" van het BIM	
Ministerie van Sociale Zaken, Volksgezondheid en Leefmilieu	
Belgische Technische Coöperatie	
Ministerie van Buitenlandse Zaken	
Ministeries, federale administraties of parastatalen, die zich tot een internationaal erkend beheerssysteem verbonden hebben	Gekozen systeem en datum van certificatie
Kabinet van de Staatssecretaris voor Energie en Duurzame Ontwikkeling	EMAS Certificatie verkregen in december 2001

Ten slotte nemen nog zeven andere federale departementen (Justitie, DWTC, Binnenlandse Zaken, Tewerkstelling en Arbeid, Ambtenarenzaken, Financiën, Landbouw en Middenstand tot zijn ontbinding) actief deel aan de contactgroep "milieubeheer" en aan de acties, die gecoördineerd worden door de Federale Coördinatieceel voor Milieuzorgacties. De meeste wachten op een beslissing van hun hiërarchie over de verbintenis tot het federale milieucharter of een ander certificatiesysteem.

2.5. OPSTELLEN VAN OVERZICHTSTABELLEN VAN WATER- EN ENERGIEVERBRUIK EN VAN AFVALPRODUCTIE

Paragraaf 155 van het FPDO bepaalt het volgende:

Elk ministerie zal verplicht zijn bij zijn jaarlijks activiteitenverslag aan de ICDO een overzichtstabel inzake water, energie en afval te voegen met bijzondere aandacht voor het papierafval. Aan de hand daarvan zal de evolutie van het verbruik kunnen worden gevolgd. Zij moet een balans van de financiële uitgaven en besparingen omvatten. Die gegevens moeten aan de drie milieuadviseurs van de coördinatieceel worden bezorgd, die dan voor de synthese en de opvolging ervan zullen zorgen.

2.5.1. Opstelling van de standaardoverzichtstabel

Voor de opstelling van een ontwerp van overzichtstabel van het verbruik, dat in alle overheidsadministraties kan worden gebruikt, konden de werkgroep "*Greening*" van de ICDO en de Federale Coördinatieceel voor Milieuzorgacties rekenen op de hulp van ABECE (Association belge des Eco-Conseillers/Conseillers en Environnement) en het 'Institut Eco-Conseil'.

Het 'Institut Eco-Conseil' en ABECE hebben immers in 2000-2001 een onderzoeksproject over de *ecologische overzichtstabellen* uitgevoerd, dat door de Federale Diensten voor Wetenschappelijke, Technische en Culturele Aangelegenheden (DWTC) werd gefinancierd: het GERMAINE-project (Gestion de l'Environnement par la Maîtrise des Indicateurs Environnementaux).

In april 2001 werd dus met hun hulp een ontwerp van overzichtstabel opgesteld. Dat werd dan voor advies aan de cel "*Energie en duurzame ontwikkeling*" van de Regie der Gebouwen voorgelegd. Nadat de suggesties en de wijzigingen, die de Regie der Gebouwen voorstelde, waren aangebracht, werd die standaardoverzichtstabel getest op verscheidene gebouwen waarin de federale administratie zit. Dat gebeurde tijdens een opleidingssessie voor "*milieubeheer*", die in juni 2001 door het Opleidingsinstituut van de Federale Overheid werd georganiseerd en waaraan de meeste toenmalige kandidaat "*milieucoördinatoren*" hebben deelgenomen. De definitieve versie van die standaardoverzichtstabel werd afgewerkt eind juni 2001 nadat de opmerkingen van de deelnemers aan die opleiding erin verwerkt waren. De versie van die standaardoverzichtstabel, die gebruikt wordt om gegevens over verbruik 2000-2001 te verzamelen, wordt op de volgende bladzijde voorgesteld.

Voor die overzichtsoefening werden de brutogegevens en de indicatoren in verband met de afvalproductie niet in de tabel opgenomen. De "*relevante*" kwantificering van het afval blijft immers een moeilijke oefening omdat de meeste vuilnisophalers alleen maar gegevens over de opgehaalde volumes kunnen (of willen) geven (via een aantal opgehaalde containers per week bijvoorbeeld). Dit probleem moet in de loop van 2002 worden opgelost, bijvoorbeeld door de invoering van een clause in de afvalophalingscontracten van de departementen waarbij regelmatig naar het verschaffen van informatie kan gevraagd worden over de opgehaalde hoeveelheden afval (in kg of ton). Kwantitatieve gegevens over de opgehaalde hoeveelheid papier, met het oog op recyclage, staan evenwel in paragraaf 2.6.

Administratie XYZ

Algemene Data van het gebouw X Straat... Gemeente van ...

Oppervlakte (m²)

Surface extra-muros oppervlakte

Personeelsleden

Full time equivalent

Activiteiten

Verwarmde hangars – (technische opslagplaatsen)

Sanitair (douches,...)

x

Burelen

x

Keuken, kantine

Labo's

Andere (vergaderzaal, archiefruimte, atelier, zwembad,...):

x

Technische aspecten

Airconditioning

x

Sterk energieverbruikende installaties

(gereedschapmachines, baanbebakening, radars, ...)

Doelstellingen van de FPDO

	Jaar/	2000	2001	Doelstellingen van de FPDO
1.	Waterverbruik			
1.1	Bruto data /			
	Jaarlijks waterverbruik (m ³)			
	Jaarlijkse kost voor waterverbruik (BEF)			
1.2.	Indicatoren/			
	Waterverbruik in m ³ /personeelslid/jaar			Vermindering waterverbruik met 6 m ³ / ambtenaar
2.	Energie verbruik			
2.1	Verwarming			
2.1.1.	Bruto data			
	Jaarlijks genormaliseerd verbruik voor verwarming (kWh)			Reductie van 10 % van energieverbruik tegenover 1999
	Jaarlijkse kost voor verwarming			
2.1.2.	Indicatoren			
	Jaarlijks verwarmingsverbruik per oppervlakte (kWh/m ²)			Reductie van 10 % van energieverbruik
2.2.	Electriciteit			
2.2.1.	Bruto data			
	Totaal jaarlijks elektriciteitsverbruik			Reductie van 10 % van het verbruik
	Jaarlijkse kost voor elektriciteitsverbruik			
2.2.2.	Indicatoren			
	Jaarlijks elektriciteitsverbruik per oppervlakte (kWh/m ²)			Reductie van 10 % van energieverbruik

2.5.2. Invulling van de overzichtstabellen - Oefening 2000 - 2001

Bij gebrek aan degelijke informatica-instrumenten leek het onmogelijk om binnen het kader van deze eerste oefening gegevens over water- en energieverbruik te verzamelen, deze overzichtstabellen voor alle gebouwen van de federale overheid in te vullen en deze gegevens te laten samenvatten en analyseren door de Federale Coördinatiecel voor Milieuzorgacties.

Bijgevolg hebben de werkgroep greening van de ICDO en de federale coördinatiecel besloten deze eerste overzichtstabel op te maken voor een beperkt aantal gebouwen. Ieder departement dat deelneemt aan de contactgroep 'milieubeheer' heeft dus één of meer '*prioritaire*' gebouwen gekozen die door zijn diensten worden gebruikt en waarvoor de opmeting van het verbruik en de invulling van de overzichtstabellen moesten gebeuren vóór 2000 en 2001.

Aangezien de coördinatiecel door het FPDO belast werd met de synthese en de monitoring van de gegevens van de overzichtstabel (§ 155 van het FPDO), heeft zij aan de departementen gevraagd haar ten laatste tegen 15 februari 2001 een elektronische versie te bezorgen van de overzichtstabellen, aangevuld met de gegevens over het verbruik in 2000 en 2001. Eind februari 2002, gebeurde de analyse, die in dit rapport door de coördinatiecel wordt voorgesteld, op basis van de overzichtstabellen die toen werden ontvangen, namelijk van:

- het Ministerie van Economische Zaken (2 gebouwen),
- het Ministerie van Sociale zaken, Volksgezondheid en Leefmilieu (2 gebouwen),
- de Kanselarij en de diensten van de Eerste Minister (1 gebouw),
- het Ministerie van Verkeer en Infrastructuur (3 gebouwen),
- de Diensten voor Wetenschappelijke, Technische en Culturele Aangelegenheden (1 gebouw),
- het Ministerie van Buitenlandse Zaken (1 gebouw),
- het Ministerie van Landsverdediging (5 gebouwen, kazernes),
- het RSVZ (7 gebouwen met consumptiegegevens sinds 1998),
- het Belgisch Instituut van Posterijen en Telecommunicatie (6 gebouwen maar niet volledig ingevulde boardtabellen).

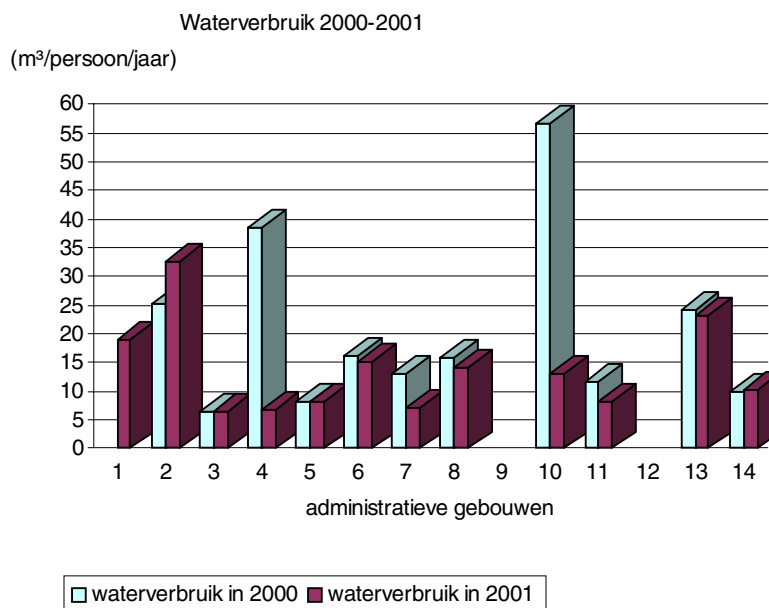
De overige departementen en/of instellingen konden voor de vastgestelde datum wegens tijds- en/of personeelsgebrek geen tabellen geven om de verzameling van gegevens en de invulling van de tabellen te coördineren.

De grafische resultaten van die vergelijkingen inzake verbruik worden voorgesteld zonder specifieke identificatie van het gebouw in kwestie. De bedoeling van deze eerste oefening om gegevens te verzamelen en te analyseren, is immers iedere milieucoördinator in staat te stellen zijn oorspronkelijke situatie te evalueren ten opzichte van een gemiddelde referentiewaarde voor de beschouwde indicator inzake milieuprestandie en, op basis daarvan, de prioriteiten van de acties te evalueren die binnen de verschillende thema's uitgewerkt moeten worden naargelang de specificiteit van die evaluatie van zijn oorspronkelijke situatie.

2.5.3. Analyse en vergelijking van de gegevens over "water"

De onderstaande grafiek vergelijkt voor de jaren 2000 en 2001 de indicatoren voor waterverbruik, uitgedrukt in m³/persoon/jaar en berekend op basis van de gegevens voor 14 gebouwen met een identiek activiteitenprofiel.

Een waterverbruik van 6m³/persoon/jaar wordt algemeen beschouwd als het gemiddeld waterverbruik voor sanitaire doeleinden (zonder rekening te houden met het water voor de airconditioning indien aanwezig) in gebouwen die gebruikt worden voor kantooractiviteiten (tertiaire sector).

Algemeen kan gesteld worden dat een verbruik van 10 m³/persoon/jaar zeer aanvaardbaar is en een "normaal" waterverbruik voor sanitaire doeleinden weerspiegelt. Uit de grafiek blijkt dat verschillende gebouwen een jaarlijks waterverbruik noteren dat deze gemiddelde waarden benadert (gebouwen 3, 5, 11 en 14 in 2000 en 2001, gebouwen 4, 8 in 2001).

Sommige gebouwen vertonen grote verschillen in waterverbruik van jaar tot jaar:

Gebouw	Verbruik 2000 m ³ /persoon/jaar	Uitgaven 2000 Euro	Verbruik 2001 m ³ /persoon/jaar	Uitgaven 2001 Euro
Nr. 4	38,5	25845	6,9	4707
Nr. 10	56,6	10966	13,2	2620

Deze gegevens tonen dat de jaarlijkse controle van het waterverbruik op basis van de facturen het niet mogelijk maakt om een eventuele buitensporige situatie snel te verhelpen. Bovendien is het niet gemakkelijk om achteraf een overzicht en/of een diagnose van het probleem te maken. Zo hebben de departementen die van jaar tot jaar een bovenmatig verbruik noteren, tot op heden dat verbruik

op een of andere manier niet kunnen rechtvaardigen (bijvoorbeeld ontdekking van grote lekken, aansluitingen voor werven).

Die vaststelling pleit dus voor een regelmatigere controle (op maandbasis en op basis van de tellerstand) van de verbruikte hoeveelheden water zodat een probleem sneller kan worden verholpen en het jaarlijks waterverbruik en het bedrag van de facturen aanzienlijk kunnen worden verminderd (vermindering met respectievelijk 82 % en 76 % van het bedrag van de waterfactuur van gebouw nr. 4 en nr. 10 tussen 2000 en 2001).

Een andere vaststelling kan worden gemaakt wanneer men het waterverbruik vergelijkt van gebouwen 2 en 3 die tot hetzelfde administratieve complex behoren. Het beheer van de technische installaties wordt er rechtstreeks verzekerd door een cel van de Regie der Gebouwen.

Gebouw	Verbruik 2000 m ³ /persoon/jaar	Verbruik 2001 m ³ /persoon/jaar
Nr. 2	25,3	32,7
Nr. 3	6,4	6,6

Een voorafgaande diagnose van dit bovenmatig waterverbruik in gebouw 3 (die nog moet worden bevestigd) richt het onderzoek op een van de administraties die twee verdiepingen van dat gebouw gebruikt. Deze administratie zou zonder voorafgaand akkoord van de Regie der Gebouwen een afkoelingssysteem met 'open circuit' hebben geïnstalleerd voor zijn informatica-installaties (het gebruikte water circuleert niet opnieuw, maar wordt rechtstreeks naar de riool gevoerd na een eenmalige doorstroming in de afkoelingsinstallaties).

De Regie der Gebouwen maakt de verdeling van de kosten voor water- en energieverbruik tussen de verschillende gebruikers op basis van een verdeelsleutel naargelang de oppervlakte die de verschillende gebruikers van het gebouw innemen.

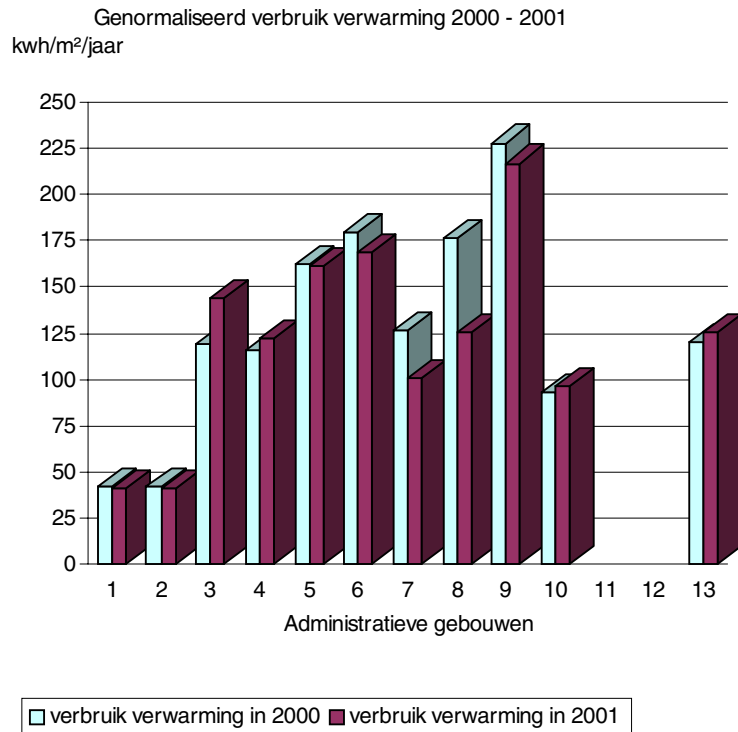
Het departement dat dit systeem heeft geïnstalleerd gebruikt slechts twee verdiepingen - alle overige verdiepingen worden gebruikt door de diensten van een ander departement. Dit systeem van kostenverdeling heeft als rechtstreeks gevolg dat het departement dat het grootste deel van het gebouw gebruikt, een aanzienlijk deel van de waterfactuur betaalt, die hoog oploopt door het bovenmatig verbruik van het andere departement.

Indien een dergelijke diagnose wordt bevestigd, zou het departement dat het grootste deel van het gebouw gebruikt, er alle belang bij hebben om over een andere verdeelsleutel te onderhandelen voor de kosten van het waterverbruik. De plaatsing van tellers bij de toegang van de afkoelingsinstallaties zou moeten leiden tot een juistere evaluatie van ieders aandeel in het waterverbruik.

2.5.4. Analyse en vergelijking van de gegevens over 'verwarming'

De volgende grafiek vergelijkt voor de jaren 2000 en 2001 de indicatoren voor normaal warmteverbruik (bijgestuurd naargelang de klimatologische omstan-

digheden) uitgedrukt in kWh/m²/jaar en berekend op basis van de gegevens over 14 gebouwen met een identiek activiteitenprofiel.

Energieverbruik (gas of stookolie) voor verwarming dat 100 kWh/m²/jaar bedraagt, wordt algemeen beschouwd als een referentieverbruik voor gebouwen waarin kantooractiviteiten plaatsvinden (tertiaire sector). Die referentiewaarde varieert uiteraard naargelang de ouderdom van het gebouw en de warmte-installaties.

Een snelle blik op deze grafiek toont duidelijk dat de meeste gebouwen waarover gegevens konden worden verzameld, een energieverbruik voor verwarming hebben dat veel hoger is dan de referentiewaarde, zowel in 2000 als in 2001:

Gebouw	Verbruik 2000 kWh/m ² /jaar	Verbruik in 2001 kWh/m ² /jaar
Nr. 4	119	144
Nr. 6	162	161
Nr. 7	180	169
Nr. 9	176	126
Nr. 10	228	217

Volgens de Federale Coördinatiecél voor Milieuzorgacties zou in 2002 eerder de 'warmte'-problematiek prioritair moeten zijn dan de 'water'-problematiek. Wat het water betreft, kan de technische dienst van een administratie immers regelmatig de tellers lezen, ongeacht of deze administratie een gebouw gebruikt dat

eigendom is van de Staat of een gebouw huurt. Hetzelfde technisch personeel kan in de meeste gevallen rechtstreeks het probleem oplossen (herstelling van lekken, snelle verwittiging van een toeleveringsbedrijf, enz.).

Voor de verwarming daarentegen, zou de follow-up van een vaststelling in het kader van de eerste overzichtstabellen niet verzekerd moeten worden door de departementen zelf maar door de *Regie der Gebouwen*. Enkel zij beschikken over ingenieurs en technici die gespecialiseerd zijn in het maken van de energiediagnose van een gebouw en het formuleren van technische oplossingen om het probleem te verhelpen. Om die reden trouwens werd in het FPDO voorzien in *de oprichting van een 'energiecel' bij de Regie der Gebouwen die vooral belast is met de heractualisering van de energie-audit van de gebouwen die door de Staat worden gebruikt*.

Via analyse van de overzichtstabellen zou de Regie der Gebouwen zijn acties vooral kunnen richten op de gebouwen met een warmteverbruik dat heel wat hoger ligt dan de referentiewaarde.

De grafiek 'verwarming' toont ook dat het warmteverbruik van de gebouwen 1 en 2 veel lager is dan de referentiewaarde (100 kWh/m²/jaar):

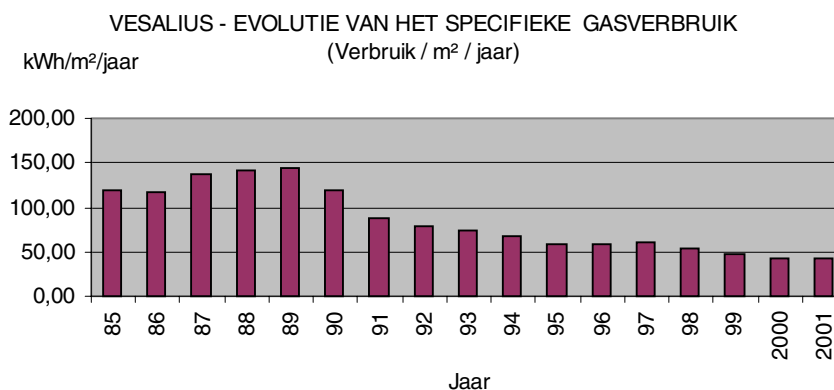
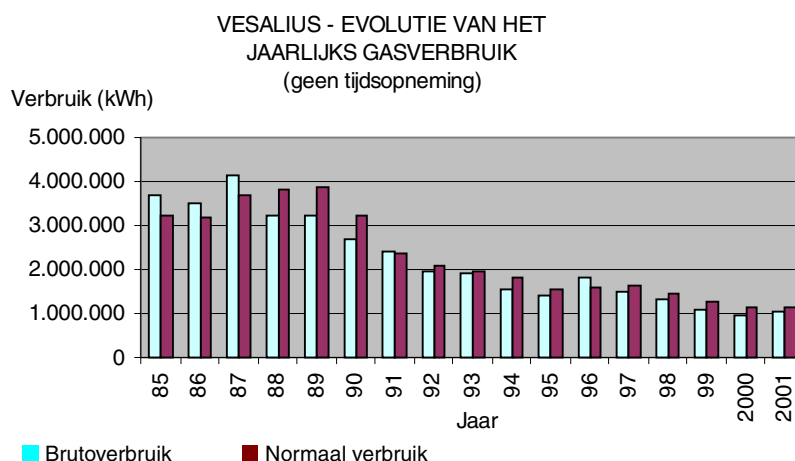
Gebouw	Verbruik 2000 kWh/m ² /jaar	Verbruik 2001 kWh/m ² /jaar
Nr. 1	42,5	40,9
Nr. 2	42,5	40,9

Het gaat om de gebouwen Vesalius en Esplanade van het Administratief Centrum. Een cel van de Regie der Gebouwen die in het Centrum aanwezig is, beheert rechtstreeks de technische installaties van het hele administratieve centrum. Zij besteedt het beheer trouwens uit aan een privé-firma. Het contract bevat een luik '*rationeel energieverbruik*'. De onderaannemer wordt er via een winstdelingcontract toe aangezet een aantal werken te realiseren die moeten leiden tot een daling van het jaarlijks energieverbruik voor het hele administratieve centrum. Het geld dat zo jaarlijks wordt bespaard, wordt verdeeld tussen de Regie en de onderaannemer volgens een vooraf vastgestelde verdeelsleutel.

Dat systeem is al meer dan 10 jaar van toepassing en maakte het mogelijk om het energieverbruik voor '*verwarming*' en '*elektriciteit*' van het Administratief Centrum aanzienlijk te verminderen.

De grafieken op de volgende pagina tonen de daling van het warmteverbruik van het Administratief Centrum sinds 1985.

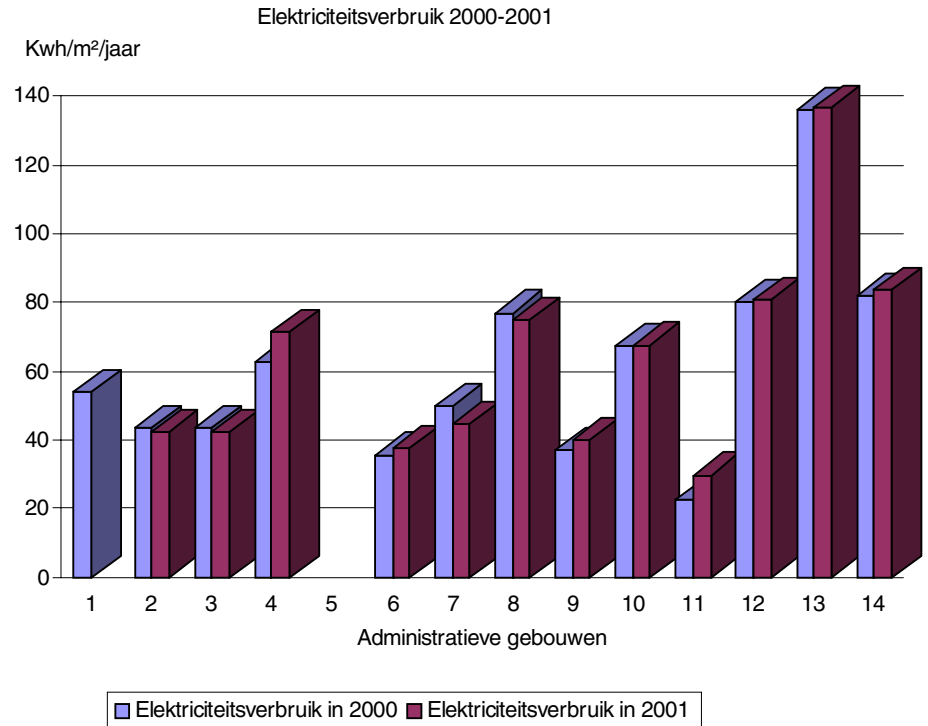
Een uitbreiding van dit type contract voor de grote administratieve centra zou kunnen leiden tot een snelle vermindering van hun energieverbruik en er zouden budgettaire marges komen om de situatie in de gebouwen van de overheid geleidelijk op te lossen.

2.5.5. Analyse en vergelijking van de gegevens over 'elektriciteit'

De onderstaande grafiek vergelijkt voor de jaren 2000 en 2001 de indicatoren voor elektriciteitsverbruik, uitgedrukt in kWh/m²/jaar en berekend op basis van de gegevens voor 14 gebouwen met een identiek activiteitenprofiel.

Volgens het Brussels Instituut voor Milieubeheer bedraagt het gemiddeld elektriciteitsverbruik in de tertiaire sector in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest 90 kWh/m²/jaar. De referentiewaarde die door OVAM wordt gehanteerd, ligt echter heel wat lager en bedraagt 50kWh/m²/jaar.

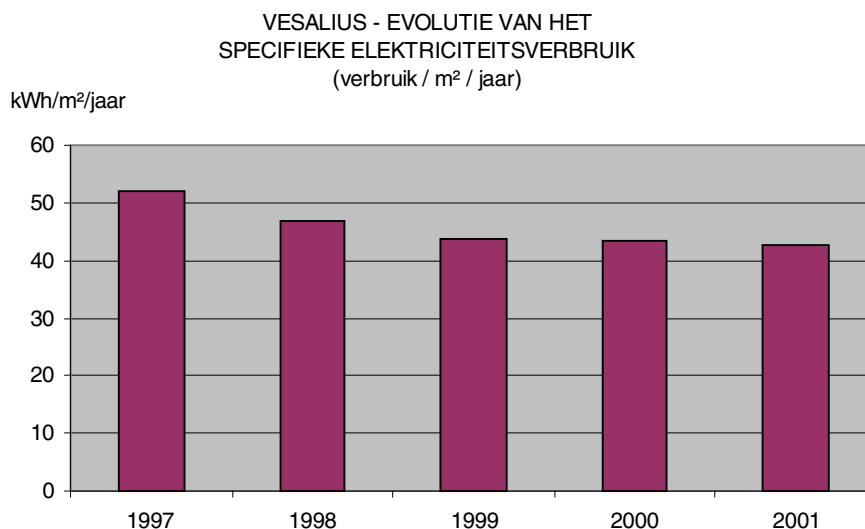
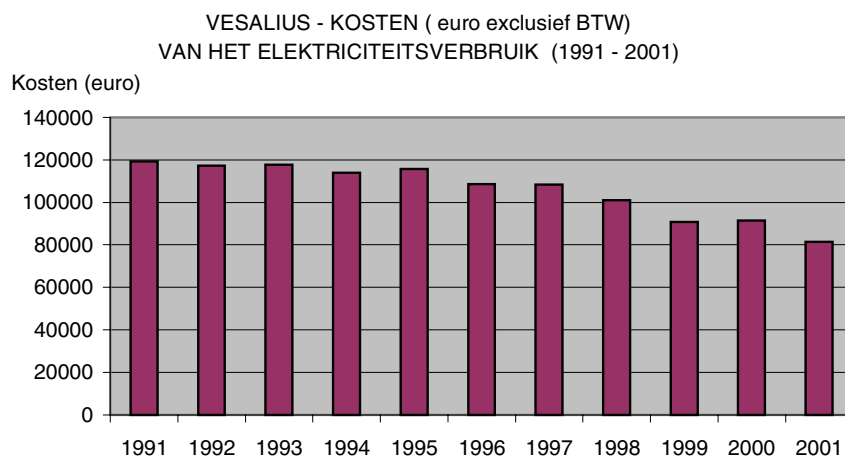
Algemeen gezien ligt het elektriciteitsverbruik in alle gebouwen waarvoor gegevens over verbruik beschikbaar zijn, lager dan het gemiddelde elektriciteitsverbruik van de tertiaire sector in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest: enkel gebouw 13 heeft een hoger verbruik in 2000 en 2001 (135 kWh/m²/jaar in 2000 en 137 kWh/m²/jaar in 2001).

Als die gegevens echter vergeleken worden met de referentiewaarde van OVAM (die beantwoordt aan een goed beheer van het elektriciteitsverbruik) dan zijn de resultaten veel minder optimistisch:

Gebouw	Verbruik 2000 kWh/m ² /jaar	Verbruik 2001 kWh/m ² /jaar
Nr. 11	22,7	29,8
Nr. 9	37,2	40,1
Nr. 2	43,4	42,5
Nr. 3	43,4	42,5
Nr. 8	77	75
Nr. 12	80	81
Nr. 14	82,1	83,9

Bovendien vertonen gebouwen met een gelijkaardig activiteitenprofiel een sterk verschillend elektriciteitsverbruik.

In het geval van de gebouwen Vesalius en Esplanade van het Administratief Centrum tonen de onderstaande grafieken dat een programma voor rationeel energiebeheer en -verbruik op lange termijn kan leiden tot een veel lager elektriciteitsverbruik en aanzienlijke besparingen op het vlak van beheerskosten:

Zoals bij het probleem *'verwarming'*, zou de opvolging van de vaststelling die gebeurde in het kader van die eerste overzichtstabellen, niet moeten gedaan worden door de departementen zelf, maar door de Regie der Gebouwen. Zij beschikt immers over gespecialiseerde ingenieurs en technici die de *'elektriciteitsdiagnose'* van het gebouw kunnen maken en technische oplossingen kunnen formuleren voor een rationeler energiegebruik in de overheidsgebouwen.

De overzichtstabellen toonden ook grote tariefverschillen aan voor de verschillende onderzochte gebouwen: van 0,071 euro/kWh tot 0,2033 euro/kWh. De tarifiering varieert naargelang het soort levering (hoog- of laagspanning), het toegepaste tarief (uur-seizoen, voorkeurstarief in bepaalde overheidsgebouwen) enz. Omwille van die tariefverschillen zou een grondigere studie van het probleem aangewezen zijn.

De analyse van de resultaten van de overzichtstabellen zou de Regie der Gebouwen in staat moeten stellen prioritair maatregelen te treffen in de gebouwen die een veel groter elektriciteitsverbruik hebben ten opzichte van de referentiewaarde.

Naast de technische aanpak van het probleem door de Regie der Gebouwen, kunnen er ook sensibilisatieacties gehouden worden om de houding van de ambtenaren te veranderen tegenover rationeel energiegebruik. In dat kader werd een gespecialiseerd bureau ingeschakeld om voor het kabinet van de Staatssecretaris voor Energie en Duurzame Ontwikkeling een brochure op te stellen die in de eerste plaats gericht is aan de federale milieucoördinatoren en een reeks acties bevat die intern en rechtstreeks door het personeel verwezenlijkt moeten worden.

2.5.6. Conclusie

De analyse van de eerste overzichtstabellen levert een aantal vaststellingen op waarmee rekening moet worden gehouden als de dynamiek van de actie die in 2001 tot stand kwam in de departementen, op een efficiënte manier verdergezet moet worden:

- De eerste vaststelling werd eerder al in dit hoofdstuk gdaan. Het gaat om de actieve rol die de Regie der Gebouwen nu moet aannemen om op technisch vlak de inspanning van de departementen om de overzichtstabellen in te vullen, voort te zetten. Een dergelijke oefening is voor 'leken' niet evident en de federale 'coördinatiecel van de acties inzake milieubeheer' was dan ook aangenaam verrast van het aantal ontvangen overzichtstabellen dat voor de oefening van 2001 bruikbaar was.

Als er geen technische opvolging van die oefening komt, dan zou dit waarschijnlijk slecht onthaald worden door de milieucoördinatoren en hun medewerkers en zou de dynamiek van het werk afgeremd worden dit jaar in de contactgroep 'milieubeheer'.

- De tweede vaststelling toont aan dat de coördinatiecel en/of de Regie der Gebouwen performante informatica nodig heeft om gemakkelijker of automatisch gegevens over water- en energieverbruik te verzamelen, om de overzichtstabellen in te vullen voor alle gebouwen waarin de federale administratie zit en uiteraard om een synthese en analyse van die gegevens te maken. Een algemeen gebruik van die overzichtstabellen voor alle gebouwen zal enkel onder die voorwaarde mogelijk zijn.

De cel 'Energie' van de Regie der Gebouwen beschikt over een informatica-programma dat ontwikkeld werd door haar diensten en waarmee de 'energiestempel' van die gebouwen kan opgesteld worden, op basis van de gegevens over het 'warmteverbruik' in de gebouwen waar de overheid zit. Momenteel kan de Regie, door personeelstekort en doordat de gegevens niet automatisch verzameld worden, die 'energiestempels' niet opstellen in reële tijd: de gegevens worden gemiddeld met 1 jaar vertraging doorgestuurd aan de beheerder van het gebouw.

Volgens de cel is het mogelijk een module 'electriciteitsverbruik' en een module 'wateroverbruik' te ontwikkelen als er genoeg personeel en financiële middelen ter beschikking zouden zijn.

2.6. HET ROSETTA-PROJECT VOOR GESCHIEDEN AFVALOPHALING BIJ DE FEDERALE ADMINISTRATIES IN BRUSSEL

Op voorstel van de Minister van Werkgelegenheid, heeft de ministerraad een ontwerp van koninklijk besluit goedgekeurd dat de bijzondere voorwaarden en modaliteiten van de startbanen bepaalt (Rosetta-plan) die van toepassing zijn voor de overheids- en de privé-sector die tot de niet-verhandelbare sector behoren, de federale staat en de overheidsinstelling die ervan afhangen. Op federaal niveau scheidt die besluitwet 2000 banen voor jongeren. Het gaat om banen die aan bepaalde behoeften van de maatschappij beantwoorden. Een derde van de banen/jongeren zou in het bijzonder toegewezen worden aan specifieke federale programma's. Op initiatief van het kabinet van de Minister voor Consumentenzaken, Volksgezondheid en Leefmilieu heeft het departement van Sociale Zaken, Volksgezondheid en Leefmilieu een globaal project ontwikkeld voor de ophaling en de scheiding van afval bij de federale administraties in Brussel.

Bedoeling van dat pilootproject is een dienst op poten te stellen die twee grote opdrachten moet verwezenlijken:

- Uitvoeringsopdrachten. De bedoeling hiervan is in de beste technische, organisatorische en menselijke omstandigheden en voor het beste resultaat, de ophaling en afvalscheiding uit te voeren.
- Sensibilisatie van afvalproducenten via communicatie en informatie. De doelstelling is afvalscheiding optimaliseren en systematiseren.

Het project voorzag in principe in de aanwerving van 34 jongeren die laaggeschoold zijn en/of geen diploma hebben. Bedoeling van het project is hen niet alleen werk, maar vooral een eerste werkervaring en een opleiding te geven (talencursus, informaticaopleiding: gebruik van de pc/Windows, Excel, Word, internet en Outlook; schriftelijke en mondelinge vaardigheid; boekhouding enz.) waardoor ze een grotere bagage kunnen verwerven voor hun verdere loopbaan. Twee opleidingscentra waren bovendien bereid deze jongeren een opleiding te geven nl. Bruxelles-Formation en het Opleidingsinstituut van de Federale Overheid.

De jongeren die aangenomen werden, worden 'eco-inzamelaars' genoemd en zijn georganiseerd in mobiele brigades van twee personen. Ze zijn belast met de sortering en gescheiden ophaling van afval in de Brusselse gebouwen die de federale departementen betrekken. Na een eerste selectiefase in augustus en september 2001 konden 22 personen aangeworven worden op 1 oktober 2001.

Het Agentschap Net Brussel verzorgde de opleiding van jonge eco-inzamelaars omwille van zijn technische en methodologische deskundigheid inzake afvalbeheer. Ze kregen dus een basisopleiding waarin modules zitten zoals kennis van goede professionele handelingen, gezondheid-veiligheid-ergonomie, geografische oriëntatie, communicatie, dienstcultuur, afvalbeheer.

Sinds oktober 2001 verzamelen de eerste eco-inzamelaars:

- papier en karton,

- PMD (plastic, metaal enz.),
- klein gevaarlijk afval (batterijen, cartridges, toner enz.).

De rest wordt opgehaald door het kuispersoneel.

In een eerste fase werd er beslist om met de departementen te werken die al een milieuvriendelijke benadering onderschreven hadden. Momenteel werken we dus in bepaalde gebouwen van de volgende departementen:

- Sociale Zaken, Volksgezondheid en Leefmilieu,
- Binnenlandse Zaken,
- Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking,
- Tewerkstelling en Arbeid,
- Justitie,
- Financiën,
- Ambtenarenzaken.

De 18 personen die momenteel in dienst zijn, halen het afval op (vooral papier en karton) van ongeveer 10 000 ambtenaren.

Dat pilootproject past perfect in de uitvoering van het Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling omwille van de sociale, milieu- en economische dimensies:

- Sociaal: tewerkstelling van jongeren die omwille van hun scholing moeilijker werk vinden. Het sociaal belang van dit project is die jongeren de mogelijkheid bieden zich duurzaam te integreren in onze maatschappij.
- Milieu: een vermindering van de overlast door een onaangepast afvalbeleid. Dankzij de selectieve afvalophaling wordt vermeden dat ongevaarlijk afval aangetast wordt door gevaarlijk afval (batterijen, drukinkt enz.) en wordt recyclage en de opwaardering van bepaalde soorten afval kwantitatief en kwalitatief verbeterd.
- Economisch: een verlaging van de kosten van afvalophaling. De maatschappijen die afval ophalen, factureren de ophaling van gesorteerd afval vaak lager dan het niet-gesorteerde afval. Milieukosten die moeilijk in cijfers kunnen worden uitgedrukt, maar niet verwaarloosbaar zijn, kunnen op die manier vermeden worden.

Het project zal de deelnemende departementen ook helpen om de doelstellingen in het Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling te halen in verband met afvalproductie nl. ten opzichte van 1999 per ambtenaar een vermindering van 30 kg van de hoeveelheid niet-gesorteerd afval in 2003.

De vergelijking van de gegevens over de gescheiden ophaling van papier/karton in de Brusselse gebouwen van het MSZVGLM in 2001 voor (eerste kwartaal) en

na het invoeren van de Rosetta-teams (tweede kwartaal) toont aan dat de opgehaalde en dus gerecycleerde hoeveelheden drie keer zo groot zijn.

Bovendien tonen de cijfers aan dat de opgehaalde hoeveelheden papier/karton in het tweede semester van 2001 bij de Cité Administrative (Franstalige Gemeenschap in Brussel) veel groter zijn dan de opgehaalde hoeveelheid in 2000 in diezelfde gebouwen.

MSZVGLM Gebouwen	2000	2001 (01/01/01 tot 06/06/01)	2001 (07/06/01 tot 31/12/01)
RAC- Esplanade/Vesalius	44 960 kg	19 380 kg	56 285 kg
Luchtscheepvaartsquare	1 190 kg	830 kg	NM
Wetstraat 56	10 920 kg	7 050 kg	NM

NM: nog niet meegedeeld op het ogenblik van de afwerking van dit rapport.

De tabel op de volgende pagina geeft een samenvatting van de gegevens over de ophaling van papier en karton in januari 2002 in de administratieve gebouwen van de departementen die deelnemen aan het Rosetta-project.

Plaats van ophaling	Papier (in kg)	Karton (in kg)
Rijksadministratief centrum		
MSZVGKM (Esplanade/Vesalius)		
SELOR (Esplanade)	8 965	1 920
Financiën (Toren)		
Arcades (Regie en andere)	25 780	2 660
MSZVGKM		
Parking 58, Philips-toren	5 910	1 300
Ministerie van Buitenlandse Zaken		
Karmelietenstraat 15	8 790	1 720
Ministerie van Binnenlandse Zaken		
Koningsstraat 64-66 en 60-62	6 360	1 280
Ministerie van Ambtenarenzaken		
OFO, Voorlopige Bewindsstraat 15		NM
Copernicus, Wetstraat 51		2060 (papier en karton)
FAB, Wetstraat 61		NM
Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid		
Belliardstraat 51	11 530	1 920
Ministerie van Justitie		
Bordet A	1 930	
Bordet D	1 690	4 080
Hallepoort	1 070	(voor de 3 gebouwen)

NM: nog niet meegedeeld bij de afwerking van dit rapport.

Deze eerste informatie over de hoeveelheid gesorteerd en opgehaald afval sinds de opstarting van het project, toont aan dat de doelstellingen van het 'afvalplan' gehaald zouden kunnen worden in de voorziene termijn door de gescheiden ophaling van papier/karton in alle gebouwen waar de federale administratie zit, te systematiseren. Een bureauvuilnisbak in de tertiaire sector bevat immers voor 75 % papier/karton.

De Federale Coördinatieceel voor Milieuzorgacties werkt momenteel aan de opstelling van een procedure om de gegevens over de hoeveelheid (in gewicht) opgehaald afval systematisch en maandelijks in te zamelen. Dat gebeurt in het kader van het project, maar ook daarbuiten. De overzichtstabellen zouden normaal gezien immers ook een luik moeten bevatten over de opgehaalde hoeveelheden afval in de departementen.

De 'relevante' kwantificering van het afval blijft een moeilijke oefening omdat de meeste vuilnisophalers alleen gegevens kunnen (of willen) verstrekken over de opgehaalde volumes (via het aantal opgehaalde containers per week bijvoorbeeld). De meeste contracten met vuilnisophalers vermelden de ophaling van een vast aantal containers van een gespecificeerd volume per week. Of de container helemaal vol of bijna leeg is op het ogenblik van de ophaling heeft voor hen geen belang. Vandaar dat gegevens in volume afval (bijvoorbeeld 50 opgehaalde containers van 1100 liter) weinig betrouwbaar zijn en geen getrouw beeld geven van de werkelijkheid.

Dat probleem zou in de loop van 2002 opgelost moeten worden via bijvoorbeeld de invoering van een clause in de afvalophalingscontracten van de departementen waarin regelmatig om informatie kan gevraagd worden over de hoeveelheid opgehaald afval (in kg of ton).

De cel buigt zich ook over de voorbereiding van een sensibilisatiecampagne die niet meer gericht is op afvalsortering maar op afvalpreventiemaatregelen. Hoewel het voor zich spreekt dat sorterings- en recyclagemethodes absoluut noodzakelijk zijn in de federale administraties, blijft geen afval produceren nog steeds de beste oplossing.

2.7. INVOERING VAN MILIEU- EN SOCIALE CRITERIA IN DE OVERHEIDSOPDRACHTEN

Ontwerp van ministeriële omzendbrief (§ 158)

Paragraaf 158 van het Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling bepaalt dat:

Om de aankoop van producten aan te moedigen die milieuvriendelijker en in menswaardige omstandigheden werden geproduceerd (kantoorbenodigdheden, onderhoudsproducten, voedingsmiddelen en dranken), zal de minister die bevoegd is voor duurzame ontwikkeling, in overleg met de andere betrokken regeringsleden een omzendbrief opstellen. In de omzendbrief moeten richtlijnen staan over de aan te kopen producten, waarbij rekening wordt gehouden met hun weerslag op mens en milieu.

Alle nieuwe onderhoudscontracten voor de gebouwen die de administratie aangaat (overheidsopdrachten voor diensten), moeten clausules bevatten voor het gebruik van producten die overeenstemmen met de richtlijnen van de omzendbrief. De omzendbrief wordt opgesteld op wetenschappelijke basis door vergelijking van de effecten op de mens en op het milieu van deze producten met deze van substitutieproducten, rekening houdend met hun volledige levenscyclus.

Om de opstelling van die ministeriële omzendbrief voor te bereiden, heeft de Staatssecretaris voor Duurzame Ontwikkeling beslist om een beroep te doen op een extern onderzoeksbureau. Hij heeft dus eind 2001 een aanbesteding uitgeschreven (procedure onderhandeld zonder voorafgaande publiciteit).

Dat werk is een eerste luik van de omzendbrief. Een tweede luik, voorzien in 2002 voor dezelfde producten, zal het mogelijk moeten maken om met de gewenste preciseringen, de criteria te formuleren die ervoor garant staan dat die producten gemaakt werden in menswaardige omstandigheden. Die gegevens zullen afzonderlijk bestudeerd worden en daarna in de omzendbrief aangebracht worden.

Het werk van de Federale Coördinatiecél van de Acties inzake Greening, dat verbonden is met de Werkgroep Greening van de ICDO en met het kabinet, was vooral gericht op het specificeren van de inhoud van het technische deel van de aanbesteding voor deze eerste studie (ecologische aspecten van de omzendbrief).

2.7.1. Specifieke vereisten voor de formulering van criteria voor de producten

Er werd aan de mogelijke inschrijvers specifiek gevraagd om in de omzendbrief een pragmatische aanbeveling te vermelden waarin milieuevereisten omschreven worden voor een reeks producten die in de administraties gebruikt worden (de lijst werd hen bezorgd). Voor elk product moet er dus een beperkt aantal minimale milieucriteria die rechtstreeks met het product te maken hebben, omschreven worden.

Bijvoorbeeld: *“De carburator voor dieselvoertuigen zal een zwavelgehalte bevatten van minder dan ...”* is een criterium dat rechtstreeks met het product verbonden is.

Bijvoorbeeld: *‘Het papier voor fotokopieerapparaten en printers zal x % recycleerbare vezels bevatten en zal niet gebleekt of gechlloreerd zijn. Het papier met een label Blaue Engel, x, y, beantwoordt in ieder geval aan die vereisten’* is een pragmatisch criterium.

Onderstaande tabel bevat de volledige lijst van de producten waarvoor de mogelijke inschrijvers een aantal milieucriteria moeten formuleren.

Categorie producten	Te overwegen producten
Informatica- en elektronisch materieel	Vaste computer, portable, fotokopieerapparaat, printer, fax Toners en cartridges
Papierbenodigdheden	Papier om te printen, Fotokopieerpapier Enveloppen (Amerikaans formaat, A4) Flip-overpapier Blocnotes, Post-its Listingpapier Etiketten, computeretiketten

Categorie producten	Te overwegen producten
Bureaubenodigdheden	Balpen, balpenhouders enz. Latten, vulpen, inkt voor vulpen Markeerstiften, potloden, corrector Papierlijm, gommen
Klassementmaterieel	Signataires, dossiermappen, sorteerkast Ringmappen, presentatiemappen Inlegbladen, hangmappen, lectuurbakjes Correspondentiebakjes, archiefdozen
Verpakkingsmaterieel	Plaklint, opvulmateriaal Verpakkingsenveloppen, inpakpapier Karton
Kuis- en onderhoudsproducten	Allesreiniger, toiletontkalker reinigingsmiddel voor ramen, schuurcrème Vloerreiniger (hard surface cleaner) Afwasmiddel, vaatwasmiddel Schoonmaakpoeder, toiletpapier
Huishoud- keukentoeestellen	Vaatwasser, wasmachine, droogkast, koelkast Diepvriezer, kookfornuis
Textielproducten	Handdoeken, keukenhanddoeken, tafelkleden Servetten
Cafetariaproducten	Koffiefilters, koffie, frisdranken, voedsel
Voertuigen (aankoop, leasing of huur)	Auto, bestelwagen, moto, fiets
Elektriciteit	Groene energie
Brandstof	Brandstof verwarming
Brandstof	Brandstof voor voertuigen
Varia	Bureaumeubelen, elektrische lampen, Neonlampen, verf en vernis, batterijen, enz.

Het gaat dus in totaal om 76 producten. Deze lijst bevat niet noodzakelijk alle producten die in een administratie gebruikt worden, maar de aankoop van die producten vormt al een aanzienlijke inspanning voor een ecologisch aankoopbeleid.

2.7.2. Werkbasis: de bestaande documenten en de bestaande labels

Zowel voor de aanbevelingen als voor de vergelijkingen van de gevolgen van die producten voor mens en milieu tegenover de gevolgen van vervangingsproducten, zal de inschrijver enkel werken op basis van bestaande studies, publicaties of analyses. De wetgeving i.v.m. auteursrechten is voor rekening van de betrokkene. De lijst van gebruikte publicaties zal opgesteld worden in overleg met het kabinet en het team dat de studie opvolgt in het begin van de werkprocedure.

Bovendien zal de inschrijver bij voorkeur werken met de criteria die gepubliceerd zijn rond officiële labels (erkend door de Staat en niet door een ondernemingsgroep als dusdanig uitgeroepen).

2.7.3. Verband met het lastenboek

De aanbevelingen per product zullen zo omschreven worden dat ze gemakkelijk in het lastenboek opgenomen kunnen worden dat de administraties opstellen zoals bepaald in artikel 158 van het FPDO.

De geformuleerde criteria moeten operationeel zijn en eenvoudig te gebruiken voor de verantwoordelijke van de aankoop (bijvoorbeeld een econoom). Dit wil zeggen dat een aankoopverantwoordelijke de voorgestelde criteria voor een specifiek product zal voorleggen aan een leverancier en hem een bewijs zal vragen dat zijn product aan die criteria beantwoordt. Dat bewijs kan verstrekt worden door een label of door een ander bewijs zoals een laboratoriumanalyse die door een extern organisme gecertificeerd is.

De criteria zullen voorgesteld worden in de vorm van een handleiding of een praktische tabel. Voor elk type product (bijvoorbeeld onderhoudsproducten) zal er een kleine, informatieve, pedagogische inleiding gevoegd worden over de milieu-impact van het product.